

The Project Gutenberg eBook of Kertoelmia ja jutelmia: Suomennoksia ja alkuperäisiä, by Lars Dilling et al.

This ebook is for the use of anyone anywhere in the United States and most other parts of the world at no cost and with almost no restrictions whatsoever. You may copy it, give it away or re-use it under the terms of the Project Gutenberg License included with this ebook or online at www.gutenberg.org. If you are not located in the United States, you'll have to check the laws of the country where you are located before using this eBook.

Title: Kertoelmia ja jutelmia: Suomennoksia ja alkuperäisiä

Author: Lars Dilling

Author: Julle Erg

Author: Bret Harte

Author: Mark Twain

Release Date: December 14, 2010 [EBook #34652]

Language: Finnish

*** START OF THE PROJECT GUTENBERG EBOOK KERTOELMIA JA JUTELMIA: SUOMENNOKSIA JA ALKUPERÄISIÄ ***

Produced by Tapio Riikonen

KERTOELMIA JA JUTELMIA

Suomennoksia ja alkuperäisiä

Tampereella 1884.

Hjalmar Hagelberg, kustantaja.

SISÄLLYS:

Vihriäisiä seppeleitä, L. Dilling

Vähäiset vaatimukset, L. Dilling

Matami Engebretsen, L. Dilling

Omeletti, L. Dilling

Pitkä odotus, Bret Harte

Kelloni, Mark Twain

Aurelian onneton sulhanen, Mark Twain

Antti-maisteri, —r —r

Naisen kavaluuden seuraukset, Julle Erg

VIHRIÄISIÄ SEPPELEITÄ.

L. Dilling'in kirjoittama.

1.

Oli komea ruokasali nurkka-akkunalla pihaan päin.

Suuri ravintohuone oli täynnänsä hopea-astioita, ja runsaasti varustetulla aamiaispöydällä säteili pari kristallikarahvia täytettynä sherryviinillä ja liköörillä.

Pöytä oli katettu ainoastaan yhtä henkeä, yhtä nuorta, korkeintansa kahdenkymmenen kahden vuotiasta miestä varten, joka istui pöydässä.

Hänellä oli hienoituonteiset, kalpeat kasvot ja kauniit, alakuloiset, harmaat silmät. Tumma tukkansa oli huolellisesti silitetty ja taivutettu otsalle pieneksi, somaksi suipuksi ja pari punertavia, hyvin hoidettuja viiksejä peitti hänen korskean suunsa.

Yllänsä oli hänellä lyhyt aamunuttu valkoisesta villakankaasta, jonka vuori oli sinisestä silkistä ja joka edestäpäin oli kiinni sinisillä nauhoilla ja tupsuilla, mitkä antoivat hänelle itävaltalaisen upseerin muodon.

Hän nojasi taaksepäin tuolissansa, sytytti sikarin ja maisteli kahvikupista sekä liköörilasista, näyttäen olevan kyllästynyt kaikkeen.

Ja niin hän todella olikin; sillä hän oli nauttinut ylen paljon.

Orpona kahdenkymmenen vuoden ijässä ja aivan yksinänsä maailmassa, omaten suuret rikkaudet, joiden yli hänen holhojansa antoi hänen milt'ei mielin määrin hallita.

Sitte matkusti hän Pariisiin, jossa rahalla saa ostaa kaikkea, ja siellä ostikin hän koko joukon sampanjaa ja rakkautta ja nautti nuoruuden innolla niin paljon kumpaakin, että ne alkoivat maistua hänestä äitelältä ja imelältä.

Tämän jälkeen vietti hän vuoden ajan europalaista kuljeksiaelämää, matkusteli rautateillä ja asui hoteleissa, näki kaikki mitä matkustavaisen tulee nähdä, kyllästyi kaikkeen ja pysähtyi vihdoin Köpenhaminaan, jossa hän vuokrasi itsellensä komean asunnon, sisusti sen loistavasti ja otti palveliavaimon laittamaan itsellensä ruo'an ja pitämään huoneet siivossa.

Tämä eli keski-ikäinen nainen, sangen rivakka toimissansa, ja hän viihtyikin hyvin siinä kodissa, vaan hän pelkäsi olla yksinänsä kotona iltasilla, ja sangen usein tapahtui, että hänen isäntänsä vietti ulkona illat — ja välistä yötkin.

Neitsy Madsen, se oli hänen nimensä, pelkäsi nimittäin varkaita, murhamiehiä, kummituksia ja Jumala tiesi mitä.

Nuori mies istui yhä pöydässä ja puhalsi suustansa sikarinsavua pienissä pyörylöissä, kuunnellen hajamielisenä vaunujen jyrinää ja kadulla-myyjien erilaista huutoa.

Ensiksi tuli hiekan myyjä, huutaen käheällä, piipittäväällä äänellä:

"Hiekkaa, hiekkaa, keltaista hiekkaa!"

Sitten kuului rämisevä vaimon ääni, joka kaupitteli rapuja ja heti sen jälkeen lauloi voimakas miehen ääni omatekoisella nuotilla:

"Tääll' on herneitä
Ja uusia pottuja!
Viiskolmatta äyriä
Maksavat kannu."

Tämän jälkeen syntyi äänettömyys silmänräpäykseksi, kunnes maidonmyyjä alkoi soittaa tiukuansa.

Nuori mies ummisti hermoheikkoisen tapaisesti silmänsä ja otti kulahuksen chartreuse-viiniä virkistykseksensä, kun soitto oli loppunut.

Silloin kuului taaskin pieni laulu.

Se kuului puhtaalla, heleällä lapsenäänellä:

"Viheriöitä
Sepeleitä
Ostakaa,
Ostakaa
Ruusuja ja resedoja!"

Nuori mies meni akkunaansa ja katsahti ulos.

Alhaalla pihassa seisoj puolikasvuinen tyttö kukkaisvasu käsivarrellansa.

Hänen kasvonsa olivat vaaleat, hänen musta tukkansa riippui kahdessa palmikoissa ales seljälle ja hänen sysimusta silmäparinsa harhaili sinne tänne huonekerroksesta toiseen, etsien kukkaisten ostajia.

Hameensa oli hänelle liian lyhyt ja näytti hänen hienot pohkeensa; olkapäillensä kantoi hän piestä, vaaleanharmaata villahuiivia ja päässänsä hajanaista, mustaa hattua pörhöttyneellä höyhensulalla ja parilla vaalistuneella tekokukalla.

Punainen rosetti rinnassansa sekä rivi keltaisia kukkia kaulallansa osoitti, ett'ei häneltä puuttunut vaimon tavallista halua koreilemiseen. Nuori mies avasi akkunan ja viittasi pienokaista tulemaan. Sitten soitti hän kelloa.

Neitsy Madsen astui sisään.

Hän oli jokseenkin tuikeannäköinen; hänellä oli laihat, punaisenruskeat kasvot, punaisenruskeat kihartelevat hiukset ja punaisenruskea hame päällensä, ja koska hän ei jokapäiväisissä tilaisuuksissa käyttänyt sellaista ylellisyyskappaletta, kuin valkoinen kaulus oli, ei voitu hänestä koskaan tarkalleen nähdä, missä kaula loppui ja missä hame alkoi.

"Mitä te, herra Blendenau, suvaitsette?"

"Teidän pitää avata sille pienelle kukkia myyvälle tytölle ja päästää hänet sisään."

"Kukkaistyttökö?"

"Niin."

"Ostaako herra kukkia?"

"Ostan."

"Voinhan minä saada rahat ja ostaa kukat ulkona etehisessä, niin pääsemme kuljettamasta sitä liikaista tyttöä huoneisiin. Herra ei sitäpaitsi osaa tinkiä."

"Ei, hänen pitää tuleman tänne sisälle."

"Mutta miksi niin?"

"Siksi, että minä tahdon sen!" ärjäsi hän, heräten tavallisesta välinpitämättömydestänsä.

"Oh Jumala armahtakoon!"

Hän juoksi ulos etehiseen ja paiskasi oven kiinni perässänään.

"Se on tuo ylpeä norjalainen veri, joka rupeaa kuohumaan kun vaan aukaisee suunsa," mutisi hän.

Pieni tyttö seisoj nöyränä ulkona portailla.

"Pyyhi hyvin jalkasi ja vastaa kohteliaasti ja nöyrästi. Hän on ankara herra."

Tämän sanottuansa työnsi neitsy Madsen hänet ovesta sisään, eikä voinut ohimennen kieltää itseltänsä huvia saada nipistää häntä hiukka käsivarteen.

Lapsi seisahtui keskelle laattiata.

Nuot mustat silmät harhailivat hämmästyneinä kristallikarahveihin ja hopea-astioihin ja pysähtyivät salaa tuohon nuoreen mieheen, joka istui akkunan reunalla niin, että punainen silkkiakutin muodosti loistavan pohjan hänen ihmeelliseen pukuunsa.

Hän oli tarinan prinssin kaltainen.

"Tule lähemmäksi, tyttöseni, ja salli minun katsoa mitä sinulla on vasussasi."

"Kauniita kukkakimppuja 10:een äyriin ja vihriäisiä seppeleitä 2:een äyriin kappale. Ne tuoksuavat parhaiten, kun ovat kuihtuneet."

"Kaiketi myyt sinä kolme 5:stä äyristä," tinki neitsy Madsen.

"Te saatte mennä, neitsy Madsen, minä soitan, jos minä haluan jotakin."

Neitsyt pyörähti ulos tavallista punasenuskeampana kiukusta.

"Mikä sinun nimesi on?"

"Dina."

"Se on kaunis nimi. Kuinka vanha sinä olet?"

"Viisitoista vuotta."

"Ovatko vanhempasi kuolleet?"

"Ei, minun isäni elää."

"Mitä hän toimittaa?"

"Hän — hän ei toimita mitään. Hän ryyppää mitä minä ansaitseen ja pieksee minua, kun hän on päissäänsä."

"Kuka sinulle on opettanut laulun, jota laulat?"

"Sen olen itse oppinut."

"Anna minun kuulla sitä."

Hän loi ales silmänsä ja pudisteli punastuen päätänsä.

"Etkö tahdo?"

Hän kallisti päänsä ja aukaisi ujosti mustat silmänsä.

"Minä en voi — täällä."

"Joutavaa. Näetkö tätä kultarahaa? Se tekee 20 kruunua. Niin paljon rahaa ei sinulla koskaan ole ollut, sillä voit sinä ostaa itsellesi uuden kauniin hameen."

Hän piti yhä silmänsä luotuina ales ja pudisteli päätänsä ujosti naurahtaen.

"Sen saat ja toisen vielä lisäksi, jos tahdot laulaa minulle."

Kukkien sekaan valui pari kyyneltä.

"Minä — minä en voi täällä ylhäällä — — alahalla pihassa."

"Älä itke, enhän minä tahdo pakoittaa sinua. Tässä saat molemmatkin kultarahat, niin voit mennä ales pihaan ja laulaa minulle, mutta hyvin selvästi."

Tyttö katseli häntä kummastuksella, luullen tämän tahtovan tehdä pilkkaa hänestä.

"Kas tässä, ota ne nyt, äläkä hukkaa niitä. Noilla kahdellakymmenellä voit ostaa hameen itsellesi ja toiset kaksikymmentä saa isäsi ryyppätä, niin saa hän itsellensä hauskan illan, ehkä tahtoisit sinäkin lasin viiniä. Kas, tässä."

Hän kaatoi lasiin. Sherry-viini kimalsi kuin sulattu kulia tahkotussa kristallimaljassa. Tyttö tyhjensi sen.

Hänen suonissansa alkoi liikkua tulta, ja veri nousi hänen päähänsä.

Nuori mies otti pöydältä leivoksia ja pani ne hänen vasuunsa.

"Kas niin, nyt saat mennä alas laulamaan minulle."

Tyttö ojensi esiin vasunsa.

"Eikö herra ota yhtään kukkasia?"

"Ah, senhän minun piti tekemän. Anna minulle yksi viheriäisistä seppeleistäsi ja sitte annat sinä minulle suudelman päälliseksi."

Hän kosketti tyttöä leukaan ja painoi suudelman hänen puhtaille lapsenhuulillensa.

Sitte otti hän seppeleen vasusta ja työnsi tytön varovaisesti ulos ovesta.

Tyttö horjui ales huumautuneena ilosta, viinistä ja ensimmäisestä suutelosta, pieni, laiha kätensä suonenvedon tapaisesti kouristaen kultarahaa.

Pihassa seisautui hän ja lauloi vapisevalla äänellä:

"Viheriöitä
Seppeleitä
Ostakaa,
Ostakaa
Ruusuja ja resedoja!"

Hän ei rohjennut nostaa mustia silmiänsä asuntoon; mutta sittekin näki hän hänet selvästi, ruhtinaan saduissa.

Hän istui siellä, ylhäällä valkoisessa nutussansa kaikkine silkkinauhoineen ja kallisti päänsä punaiseen akuttimeen.

Tytön postia poltti ja hän kiiruhti ulos portista ja pitkin katua, pieni, laiha kätensä suonenvetoisesti puristaen kultarahaa.

Frans Blendenau istui akkunassansa leikitellen hajamielisesti vihriäisellä seppeleellä.

"Sehän tuoksuu parhaiten kuihtuneena," jupisi hän, "sittenhän onkin parasta antaa sen kuihtua."

Hän heitti sen akkunalle ja meni pukemaan päällensä.

Joku päivä tämän jälkeen kuului taaskin pihassa tuo heleä lapsenääni, joka lauloi vihriäisistä seppeleistä.

Dina oli saanut uuden hameen ja uuden hatun ja seiso siinä kaikessa loistossansa, sysimustat silmät käännettynä nurkka-akkunaan päin, mutta tarinan ruhtinasta ei näkynyt missään.

Hän näki ainoastansa neitsy Madsenin ruskeanpunaiset käsivarret ja kädet, jotka sivelivät akkunoita liituseoksella.

Ruhtinas oli matkustanut kotiaan ruhtinaskuntaansa — Norjan ruhtinaskuntaan, jossa hän aikoi viettää kesäänsä.

Johan oltiinkin Heinäkuun puolivälissä.

2.

Olihan samassa ruokasalissa.

Oli samat punaiset silkkiakuttimet leveässä nurkka-akkunassa, sama katettu pöytä kristallikarahveilla ja sama ruokahuone, varustettu hopea-astioilla, jotka kaksinkertaisesti heloittivat kynttilänvalossa; sillä ilta oli, ja kullattu kattolamppu oli sytytetty.

Neitsy Madsen istui nojatuolissa ja nukkui.

Hänen kasvoillansa, hiuksillansa ja hameellansa oli sama väri kuin ennenkin ja kuitenkin oli kulunut monta vuotta, viisi vuotta, siitä kun pikku Dina seiso siinä ruokahuoneessa myymässä viheriöitä seppeleitänsä.

Neitsy Madsen nukkui; sillä jo oli jokseenkin myöhä.

Kello oli yli kahdentoista eikä herra Blendenau ollut vielä tullut kotia.

Muutoin se ei ollutkaan mitään tavatointa, että hän tuli kotia näin myöhään; mutta tänä iltana oli hän käskenyt neitsyen pitämään hänelle illallisruokaa.

Hänen piti tuleman aikaiseen kotia, sillä hänellä oli kotonansa suuri rahasumma, jonka hän oli edellä puolenpäivää saanut, eikä hän paitsi sitä ollut ihan terveskään.

Viimeisinä viisinä vuosina oli hän viettänyt kesät eri kylpylaitoksissa milloin Norjassa, milloin ulkomailla ja asunut talvet kartanossansa Köpenhaminassa.

Sinä vuonna oli hän palannut tänne jo Elokuun lopulla.

Sen vuoksi asuikin hän nyt yksinensä tuossa suuressa kartanossa, sillä ei kukaan muista hyryyläisistä olleet vielä muuttaneet tänne maalta.

Neitsy Madsen olikin sen vuoksi kovin onnetoin.

Suvella oli hänellä niin hauskaa. Silloin asui hän naiseen sisarensa luona ja antoi kartanon hoitaa itsensä: mutta nyt täytyi hänen istua siellä pitkät syksyllät yöpö yksinensä tyhjissä huoneissa, joissa ei ollut edes porttivahtiakaan.

Nyt oli hän vaipunut levottomaan horrokseen ja uneksi että hänen muorivainajansa kävi häntä tervehtimässä puettuna valkoisiin ruumisvaatteisiinsa.

Jo soitettiin etehisen ovikelloa.

Neitsy Madsen hypähti seisaallensa, pörrötti punaisenruskeata tukkaansa punaisenruskealla kädellensä ja silitti punaisenruskeata hamettansa.

Sitte juoksi hän avaamaan.

Herra Blendenau seisoj ulkona.

Hän oli vaalea, hirveän vaalea.

"Antakaa minulle käsivartenne, neitsy, teidän täytyy tukea minua, muutoin minä kaadun. Töin tuskin pääsin portaita ylös."

"Suuri Luojani!"

"Minä en ole humalassa, vaan sairas — kuolemansairas. Minä sain taaskin verensylkyni aivan portilla ja te tiedätte lääkärin sanoneen, että minusta tulee loppu, jos sen vielä kerran saan."

Hän horjui sisään ja vaipui nojatuoliin.

"Antakaa minulle lasi viiniä, se virkistää hiukan, ja sitte pitää minun pääsemän vuoteelleni. Vaan te ette saa mennä makaamaan, teidän täytyy tuleman istumaan minun luokseni. On niin kamalata kuolla yksinensä — aivan yksinensä.

"Te ette saa puhua kuolemasta, te voitte vielä elää kauan, te olette vielä niin nuori."

"Minä olen elänyt liian rajusti, se on koko onnettomuus, enkä ole tehnyt mitään hyödyllistä maailmassa, — se on surullisin asiassa."

Hän tuijotti synkästi eteensä ja puhui puolittain itseksensä:

"Koko minun elämäni on ollut yksi ainoa kemu. Sen vuoksi olenkin minä väsyksissä nyt, kun koko juhla on ohitse ja minä lähden levolle — ainiaaksi. Kunhan en vaan heräisi pään kivistyksellä toisessa maailmassa. Senhän saa aina pitojen perästä."

Hän yritti nousta seisomaan, mutta sai ankaran yskänpuuskan ja vajosi takasin tuolille.

"On — parempi — jos — istun — hiljaa. En siedä enää vaivata itseäni. Pankaa patja minun selkäni taakse ja antakaa minulle yönuttuni — tuo valkoinen sinisillä nauhoilla — ei haittaa mitään, jos siihen tuleekin veripilkkuja? — minä en tule sitä enään käyttämään."

Neitsy meni itkien tuomaan pyydettyä.

"Kas niin, antakaa minulle nyt pallituoli jalkojeni alle, niin minä istun mukavasti."

Kun neitsy tuli takaisin pallituolin kanssa, istui nuori miesi nenäliina suunsa edessä.

Se oli punainen verestä.

"Rakas herra, sallikaa minun juosta noutamaan lääkäriä."

"Lääkäri ei voi mitään tehdä — ja hän asuukin liian kaukana, joten minä saisin kuolla täällä yksinäni. Oi, kauheata on olla niin rikas ja kuitenkin niin köyhä, ett'ei ole ystävällistä kättä, joka edes ummistaisi silmäni. Miksi ei kaikki minun ylhäiset ystäväni tule tyhjentämään jäähyväismaljaa kanssani? He ovat kyllä usein juoneet minun sampanjaani."

Uusi yskän puuska.

"Sallikaa minun mennä tuomaan lääkäri."

Hän lähestyi ovea.

"Ei, ei, älkää menkö. Minä — minä en uskalla jäädä yksinäni."

"Mutta minä en myöskään uskalla olla kahden kesken teidän kanssanne tässä suuressa, tyhjässä huoneessa, jossa kaikki liidulla sivellyt akkunat irvistelevät kuin kummittelevat kasvot minulle. Jos te nyt kuolette, voisi ihmiset luulla, että minä olen tappanut teidät. Ah, se on hirveää. Sallikaa minun tuoda lääkäri, minä juoksen, minä en viivy kauvan poissa! Minä en uskalla olla kahden kesken teidän kanssanne!"

"Noh, mene sitte, mutta lähetä joku kadulta tänne — kuka tahansa. Kaiketi tapaatte jonkun."

"Kello on kaksitoista."

"Yövärtian — polisin tahi — naisen. Sellaisia on aina. Ne ovat usein pitäneet minulle seuraa. Parastahan on, että jatkavat sitä viimeiseen asti."

Hän vajosi jälleen nojatuoliin ja ummisti silmänsä.

Neitsyt ei kuullut häntä, sillä hän oli jo oven ulkopuolella.

Kylmä tuulenhenkäys löyhähti hänen kasvoilensa astuessansa ulos portista. Taivas oli pilvinen ja sade lankesi maahan suurissa pisaroissa.

Kun neitsyt oli poikkeamallansa kadunkulmasta, tuli vaimoihminen häntä vastaan.

Katulyhdyn liehuvassa valossa näki hän nuoret, kalpeat kasvot sysimustilla silmillä.

Joka kerta kun tuuli avasi tämän väljää sadekaapua, näkyi valkoinen hame, joka valkoisen olkihatun kera, jossa oli ylen paljon kirjavia kukkia oli kolkon ilman jyrkkänä vastakohtana.

"Suokaa anteeksi", lausui neitsy Madsen, pysähdyttäen hänet.

Nuori tyttö säpsähti.

"Mitä te tahdotte?"

"Onpahan minulla kummallinen anomus", sanoi neitsyt, "enkä minä tiedä kuka olette ja mihin ai'otte".

"Minä — minä ai'on kotiani. Minä olen ollut — vieraisilla."

"Noh, se on tässä tapauksessa yhdentekevä. Tahdotteko tehdä hyvän työn?"

"Sen tahdon mielelläni. Tuleepa tehdyksi niin paljon pahaa tässä maailmassa," lisäsi hän hiukka huo'aten, "että on iloista, jos joskus voi tehdä jotain hyvääkin; mutta minä olen itse köyhä. Paljoko rahoja te tarvitsette?"

"Niistä ei ole kysymystä," sanoi neitsy Madsen hiukan närkästyneenä. "Minun isäntäraukkani makaa sairaana — hän on kuoleman kourissa, eikä ole ketään, joka häntä hoiteleisi, kun en minä ole saapuvilla. Tahdotteko käydä hänen luoksensa sillä välin, kun minä juoksen hakemassa lääkäriä?"

"Mielelläni."

"Kiitoksia. Seuratkaa minua. Me asumme heti tässä kulmassa."

Neitsyt juoksi hänen edellensä portaita ylös.

Päästesssänsä etehiseen pysähtyi hän.

Nuori tyttö tuli hänen jäljesssänsä.

"Tässäkö se on?"

"Tässä."

"Kaiketi on parasta, että riisun päällysvaatteeni ennenkuin käyn sisään?"

"On, mutta kiiruhtakaa."

Neitsyt tähysteli häntä tarkkaan sill'aikaa kun hän ripusti kaapunsa naulalle.

Hänen valkoinen hameensa oli koristettu pöhöttimillä ja reunusteilla; mustassa tukassansa, joka oli pois leikattuna ja käherrettynä otsalla, oli hänellä pari valhekultaista neulaa ja rinnassa samanlaatuinen rintaneula sekä suuri kirjava rosetti.

Vaistontapaisesti meni hän peilin eteen, pyyhkäsi hivuksensa sivullepäin ja riisui pois nuot valhekoristukset ja tuon kirjavan rosetin.

Samassa kun nuori tyttö loi silmänsä ylös, katsellaksensa ympärillensä, säpsähti hän.

Hänellä oli muistontapainen huomio siitä, että hän oli nähnyt kaiken tämän ennen — tuon kauniin, kahdeksansärmäisen, lasisen lyhdyn katossa, tuon suuren, vanhanaikuisen peilin ja porsliinista tehdyt peuran päät seinillä, jotka haaraisissa sarvissansa kantoivat hattuja ja päällysvaatteita.

Hän tunsu niin hyvin kaikki, hän oli varmaankin nähnyt kaiken tämän unissansa — kauan, kauan sitten.

Hän ei saanut aikaa pitempiin mietteisiin.

Neitsyt otti häntä hiljaa käsivarresta ja vei hänet ruokasaliin.

Sepä oli varsin kummallista. Nyt luuli hän myöskin tuntevensa tuon punaisenruskean vaimon.

Tämä oli varmaankin joskus ennen ottanut häntä käsivarresta ja tyrkännyt häntä tätä samaa ovea vastaan — kau'an, kau'an sitten.

"Kas niin. Tuolla hän on. Mutta astukaa hiljaa, ett'ette herätä häntä, Ehkä hän nukkuu. Minä palajan lääkärin kanssa niin pian kuin mahdollista."

Näin sanoen avasi hän ruokahuoneen oven ja päästi nuoren tytön sisään.

3.

Tämä pysähtyi ovelle ja katseli ympärillensä milt'ei tuimilla silmäyksillä.

Nyt tiesi hän, missä hän oli.

Vienoja muistoja hänen lapsuutensa ajoilta heräsi hänessä.

Hän oli tarinan ruhtinaan linnassa.

Hän tunsu kaikki jälleen niin hyvin.

Tuon runsasvaraisen pöydän säkenöivine kristallikarahvinensa, ruokahuoneen, joka loisti hopea-astioista ja hän itse, ruhtinas, istuihan hänkin siinä valkoisessa nutussansa kauniine sinisine silkkinauhoinensa.

Hän tunsu jälleen jokaisen juonteen noissa hienoissa, kalpeissa kasvoissa. Hän oli niin usein nähnyt ne unissansa.

Näkipä hän selvään hänen kauniit alakuloisuutta osoittavat harmaat silmänsäkin, vaikka hän nyt piti ne ummistettuna ja näytti nukahtavan.

Kaikki oli muuttumatta paitsi tyttö itse; sillä hän oli paljon, paljon muuttunut siitä päivästä, jolloin hän pienenä tyttönä seisoi tuolla ovella samassa paikassa kaupittelemassa vihriäsiä seppeleitänsä.

Nyt olivat ne kuihtuneet — kau'an, kau'an sitten.

Hän nojasi päätänsä ovenpieleen ja itki.

Frans Blendenau avasi silmänsä.

"Tekö siellä olette, neitsy Madsen?"

"Ei."

Hän käänsi päätänsä.

"Kuka te olette?"

"Teidän palvelusneitsyenne lähetti minut tänne pitämään teille seuraa sill'aikaa, kun hän meni tuomaan lääkäriä."

"Se oli kauniisti tehty teiltä. Missä tapasi hän teidät?"

"Alhaalla — alhaalla — kadulla."

Hän taivutti alas päänsä ja hänen vaaleat, kuihtuneet poskensa punastuivat hiukan.

"Vai niin, sielläkö —"

Hänen silmäyksensä lensi nopeasti tytön valkoiseen hameeseen ja sen pöyhöttimiin sekä reunusteisiin.

Tämä seiso i pää nyökällänsä ja kiristeli hampaitansa. Hänen rintansa paisui ankarasti ja hänen laihat, valkoiset kätensä puristivat suonenedon tapaisesti hameen helmaa, ikäänkuin olisi hänellä ollut halu repiä loistava pukunsa riekaleiksi.

"Tulkaatte istumaan tänne pöydän viereen."

Tyttö lähestyi.

"Mikä teidän nimenne on?"

"Dina."

"Kaunis nimi. Minusta tuntuu kuin olisin minä kuullut sen ennen."

"Minä olenkin ollut täällä kerta ennen."

Hänen otsallensa nousi varjonen.

"Vai niin? Sitä en minä muista, täällä on ollut — niin monta."

Hän huokasi.

Tyttö kohotti päätänsä ja katsoi häneen sysimustilla silmillänsä.

"Siitä on kau'an — viisi vuotta sitte. Siihen aikaan olin minä pieni tyttö, joka kaupittelin vihriäisiä seppeleitä."

Nuorukainen kavahti äkkiä ylös.

"Ah, nyt minä muistan sen. Te lauloitte minulle ja saitte kaksi kultarahaa, joista te tulitte niin iloiseksi. Minä olin itse onnellinen teidän viattoman ilonne vuoksi."

Hän kourasi rintaansa ja veti raskaasti henkeänsä.

"Kuinka se sentään tuntuukin virvoittavalta tulla sellaisella hetkellä, kuin tämä on, muistutetuksi siitä vähästä hyvästä, jonka elämässäni olen tehnyt. Onpa kyllältä pahoja muistoja, jotka tunkevat päälleni."

Hän hymyili onnellisena kuin lapsi.

Tyttö seiso i murheellisena pää nyökällänsä.

"Ja sitte tarjosin minä teille lasillisen viiniä — eikö niin? Minä muistan sen varsin hyvin. Kas, tässä on sherryä. Voimmehan tehdä nyt kuin silloinkin."

Hän otti karahvin vapisevaan käteensä ja kaatoi viiniä kristallilasiin.

Se säkenöi kuin sulattu kulta.

"Kas, tässä. Juokaa!"

"Kiitoksia, en."

"Miksi ette?"

Hänen mustista silmistänsä leimahti salama.

"Teidän sherryssänne oli myrkyä."

"Myrkyäkö?"

"Niin. Koko minun elämäni tuli myrkytetyksi siitä hetkestä, kun join teidän viiniänne. Se virtasi tulena minun suonissani, teidän suutelonne poltti minun huuliani — ensimmäinen suutelonni — kun laskitte kultarahat minun käteeni. Silloin tuntui kaikki tämä minusta hurmaavan suloiselta ja sitten —"

"Sitten?"

"Sitten olen minä juonut monta lasillista viiniä ja saanut monta kultarahaa."

Nuorukainen peitti kasvot käsiinsä.

"Siis olen minä johtanut teitä harhateille! minä luulin kuitenkin tehneeni *yhd*en hyvän työn. Vaan se olikin kentiesi kaikkein pahin."

Hän vaipui ales ankarasti yskien.

Tyttö kiiruhti hänen luoksensa.

"Anna — minulle lusikallinen pöytäsuolaa — sulkee veren — ja pisarainen vettä. — Kiitoksia, nyt voin paremmin."

Tuokion kuluttua lisäsi hän:

"Kuoleman lähestyminen on kauheata. Minulla on aina, kun olen elänyt rajusti, ollut hirmu kuolemaa kohtaan; mutta minä olen aina ajatellut: sinä olet niin nuori, sinä et vielä kuole pian. Sinulla tulee olemaan kyllin aikaa tehdä parannusta. Ja nyt, kun hetki lähestyy, en osaa edes rukoillakaan. Voisitteko — voisitteko rukoilla minun edestäni?"

"Minä en rohkene. Minä olen liian syvälle vaipunut."

"Mutta eikö teillä olisi halua viettää parempaa elämätä, ennenkuin käy myöhäksi teillekin?"

"Se ei maksa vaivaa. Ei kukaan tahdo antaa minulle työtä ja minun terveyteni on runneltu."

"Mutta jos te tulisitte täältä pois johonkin toiseen maahan, missä ei kukaan tuntisi teidän entistä elämäännä ja jossa te voisitte tulla huoletta toimeen, tahtoisitteko sitte ruveta paremmaksi ihmiseksi?"

"Minä en mieluummin muuta toivokaan."

"Teidän täytyy lähteä Norjaan."

"Norjaan?"

"Niin, teidän täytyy seurata minua sinne."

"Teitäkö?"

"Niin, minun ruumistani. Minä olen kuljeksanut paljon, että olisi suloista päästä lepoon isänmaahani. Tuolla Kristianiassa on hautakumpu, jossa minun vanhempani lepäävät. Siellä on sijaa minullekin. Luvatkaa minulle, että seuraatte minua sinne ja rupeaatte asumaan lähellä kirkkomaata — minä tulen pitämään huolen teistä — ja sitten hoidatte te vähäistä hautaa, etteivät kukkaiset pääse lakastumaan — ja että sinne pannaan seppele."

"Sen tahdon tehdä."

Askeleita kuului portaissa.

Neitsy Madsen tuli lääkärin kanssa.

"Nyt on minun laitani huonosti, herra tohtori."

"Minä näen sen."

"Ja kohta olen mennyttä, eikö niin?"

"Kentiesi."

"Mutta minä olen vielä täydessä tunnossa, eikö niin?"

"Olette tietysti herra Blendenau. Se on onnellinen kohta teidän taudissanne, että hengen voimat eivät katoa."

"Siis otan minä teidät ja neitsyen todistajiksi, että olen täydessä tunnossa lahjoittaessani tälle ne 20,000:tta kruunua, jotka ovat täällä minun lompakossani. Minä nostin ne ostaakseni huomena itselleni maahuvilan, joka on kaupaksi; mutta minä saan itselleni paremman asumuksen."

Hän ojensi lompakon Dinalle. Tämä tarttui itkien hänen käteensä.

Neitsy Madsen puristi yhteen huuliansa ja näytti olevan hiukan pahalla mielellä.

"Kun olen kuollut, olkaatte hyvä, että lähetätte sähkösanoman sedälleni, herra tohtori. Hän on käytännöllinen mies, joka tulee järjestämään kaikki minun asiani. Minä toivon tulevani haudatuksi isänmaahani. Dina-neiti tuntee minun toivomukseni siinä suhteessa ja ne rahat, jotka olen lahjoittanut hänelle, ovat ai'otut minun hautani kunnossa pitämiseksi."

Taaskin uusi yskänpuuska, ankarampi kuin koskaan ennen.

"Te ette saa puhua niin paljon, herra Blendenau, se väsyttää teitä."

"En; eikä minulla nyt enää suurin olekkaan sanottavaa. Mutta maltas: neitsy Madsenin pitää saaman tuhatta kruunua sen vuoksi, että hän juoksi yöllä tyköäni ja teidän palkastanne, herra tohtori, tulee setäni pitämään huolta."

Hän vaipui väsyneenä takasin tuolille.

Dina kostutti hiukan hänen huuliansa viinillä ja vedellä.

"Kiitoksia. Minä olen kovin väsynyt. Minä luulen haluavani maata hiukan."

Hän ummisti silmänsä.

Lääkäri ja neitsy Madsen menivät varpaisillaan viereiseen huoneeseen. Dina asettausi nojatuolin taakse.

Hetki sen jälkeen avasi nuori mies silmänsä.

"Oletko siellä Dina?"

"Olen."

"Ehkä minä kuitenkin voisin —"

"Mitä?"

"Rukoilla. Minä en ole nukkunut ja nyt olen minä paljoa levollisempi. Minun rintaani ei tee enää niin kipeätä."

Hän henkäsi syvään ja yski sangen hiljaa.

Dina kumartui hänen ylitsensä ja piti nenäliinaa hänen suunsa edessä.

Kun Dina otti sen pois, oli hänen päänsä vaipunut rintahan ja nyt oli hän nukkunut — ei enää konsanansa herätäkseen.

Dina seisoi hetkisen katsellen häntä, tarinan ruhtinasta, nuoruutensa unelmien ihannetta.

Puettuna lumoavaan, silkkinauhoilla koristetun valkoiseen nuttuunsa makasi hän siinä hiukan ojennettuna nojatuolissa runsaasti katetun pöydän vieressä ja näytti vaan vähän lepäävän ruoan jälkeen.

Hänen tumma tukkansa oli huolellisesti silitetty ja taivutettu ales otsalle somaan huippuun ja vaaleanpunaiset, hyvin hoidetut viiksensä peittivät hänen korskeata suutansa, mutta siitä oli nyt kadonnut nuot korskeat viivaukset. Hänen kalpeille huulilleen kuvautui milt'ei hymyily.

Dina seisoi, painaen ristiin pantuja käsiänsä nojatuolin selkään, ja rukoili — rukoili hänen edestänsä, joka nyt oli mennyt pois, sekä itsellensä rohkeutta ja voimaa alkamaan uutta, parempaa elämätä.

Kullattu lamppu heitti katosta kirkkaan valonsa näiden kahden vaaleiden olentojen yli, jotka kummatkin olivat kuihtuneet nuoruutensa hehkeämmässä kukoistuksessa samoin kuin pikku Dinan vihriäiset seppeleet.

Mutta vihriäiset seppeleethän tuoksuvatkin ihanimasti silloin — kun ovat lakastuneita.

VÄHÄISET VAATIMUKSET.

L Dilling'in kirjoittama.

(Suomennos).

Alfhild Kreiner oli kotiopettajatar.

Täksi rupeaminen on ainoaa säädyllistä nuorelle tytölle, joll'ei hän voi päästä naimisiin, joka on tietysti kaikkein suloisin elämän tie kuin valita voi; mutta tämänlaatuiset tilaisuudet käyvät meidän ahtaissa ajoissamme yhä harvinaisemmiksi, ja niitä on paljon useampia, jotka pitävät itsellensä kotiopettajattarta kuin vaimoa.

Alfhild'in isä oli ollut epäkelpo; hän kuoli, ja äiti, joka nyt oli leski, oli erinomaisen säädyllinen, kumminkin sanoi hän itse olevansa se.

Hän oli syntyänsä Knakmayer, Knakmayer & Kumpp. tytär ja hän puheli aina Theodora-serkustansa, joka oli naimisissa Viktor Slangenfeldt-Thorkildsen'in, pääsotakomisarius Slangenfeldt'in sisarenpojan, kanssa, ja omaten näin ylhäisiä sukulaisia, ei voinut Alfhild'ikaan ruveta miksiäkään jokapäiväiseksi.

Joutaminen johonkin kauppakonttooriin oli luonnotointa, seisominen myymäpuodissa oli epämaisellista, rupeaminen talonhoitaja-mamselliksi oli sopimatointa ja vaatteitten ompeleminen oli epämaisellista, siis ei Alfhild'illa ollut mitään muuta valittavana kuin rupeaminen kotiopettajattareksi.

Kun hän siis oli tullut valmiiksi valetuksi kotiopettajattartehtaassa ja oli saanut siloituksensa ylimmäisessä luokassa, asetettiin hän näkyville sanomalehdissä "palvelusta hakevien" joukossa ja häneen listaroitiin leima, jossa luettiin: "vaatimukset vähäiset".

Muuan rehellinen talonpoikais-patroona, joka oli huomannut tarpeelliseksi antaa lapsillensa paremman kasvatuksen, kuin minkä hän itse oli saanut, tarttui oikeen ja Alfhild muutti maalle.

Rouva Kreiner oli sangen tyytyväinen tähän asian menoon; sillä maalla on kotiopettajattarella paljon parempi mahdollisuus päästä naimiseen kuin kaupungissa.

Siellä on ensiksikin suuri joukko vanhoja, rikkaita, naimattomia tilanomistajia, joilla on piano kodissansa ja joista sentähden tuntuu hauskalta saada vaimo, joka osaa soittaa; sitten on siellä vielä useita kappalaisia ja opettajia, jotka etsivät ihannettansa, jolla olisi hyvät koulutiedot, ja tähän tulee lisäksi paljous ylioppilaita, jotka ovat maalla kesälomilla ja joista elämä maalla tuntuu paratiisilliselta ja jotka miettivät aivan kuin Adam, että paratiisissa pitää olla Eevakin ja siksi valitsee sitten tuo nuori ylioppilas kotiopettajattaren.

Tämä on samalla sivistyksen asteella kuin hänkin ja on ystävällinen sekä mukaamenevä ja hänessä on aina hiukka haaveilua ja runollisuuttakin.

Senlaisia on kaikissa opettajattarissa.

Hän käy puettuna vaaleaan hameeseen ja kantaa metsäkukkia rinnassansa, hän liehuu ylioppilaan kanssa pitkin niittyjä ja riippuu iloisena hänen käsivarressansa ja näin hän jää riippumaan — koko elinkaudeksi.

Siinä on hän yhden metsäkukan, takkiaisen, kaltainen, että hän riippuu kiinni, kovasti kiinni.

Alfhild Kreiner läksi siis maalle saavuttamaan onneansa.

Ja miksi ei hän voisikaan sitä saavuttaa? Olihan hän täydellinen kaunotar, sen täytyi kaikkein myöntää, joka näki hänen paksun, tumman tukkansa, mikä riippui poikkileikkattuna otsalla, hänen pitkät silmäripsensä ja tuliset silmänsä, hänen täyteläiset huulensa ja siron vartalonsa.

Hän oli ollut ihailtuna koko elinaikansa. Kun hän vielä oli pienokainen, sanoivat kaikki: "Ah, kuinka ihana lapsi!" Lasten tanssiaisissa matkaansaattoi hän pienille ihailijoille monta mustelmaista silmää ja paljon verenvuotoa nenästä ja kun hänen piti käymän ripille, oli hän jo ollut kolme kertaa salaisesti kihloissa täysikasvaneiden herrojen kanssa.

Hän virnusteli kaikkein herrain kanssa ja kaikki häntä ihantelivat; myös oli ihailu tullut hänelle elämänehdoksi. Se oli yhtä tarpeellinen hänelle kuin käsientaputus näyttelijättärelle.

Matkalla höyrylaivasillalta siihen taloon, jossa hän oli saanut opettajattaren paikan, ei hänellä ollut muuta, jonka edessä hän olisi virnaillut, kuin talonpojan renki, joka häntä kyyditsi, ja hän virnusteli siis hänen edessään ja sillä seurauksella, että tämä niin pian kuin oli saanut hevoisensa talliin, meni purkamaan kihlajaisensa karjapiian kanssa, jonka kanssa hän oli ollut kihloissa yhden kokonaisen ja neljänneksen vuotta.

Kun hän nousi vaunusta, seisoj pehtoori pihassa paidanhiaisillansa. Vilahdus hänen mustista silmistänsä ja valkoisista sukistansa oli kylläksi saattamaan hänet päästä pyörälle.

Hän meni epätoivoissaan huoneesensa, pesi kasvonsa ja otti juhlavaatteet yllensä.

Patroona Helleby vaimoinensa ja molempine lapsinensa, jotka olivat Alfhild'in oppilaita, seisoivat ovella häntä vastaanottamassa.

Hän astui esille kuningattaren näöllä ja ryhdillä ja oli niin ystävällinen ja alhainen, että tuo pariskunta-parka tuli siihen luuloon, että hän osoitti suurta hyväntahtoisuutta vastaanottamalla heiltä ruokaa ja palkkaa.

Ruokapöydässä söi pehtoori muiden mukana.

Alfhild oli terävällä älyllänsä hoksannut hänen olevan ainoan naimattoman miehen tässä talossa ja — "herkkulintujen puutteessa syödään varpusiakin," kuten ranskalainen sanoo — muiden ihailioiden puutteessa tyydytään pehtooriloihinkin.

Hän tuli siis yht'äkkiä huvitetuksi maataloudesta, puhui karjanhoidosta ja maanviljelyksestä ja tahtoi tuota onnetointa pehtooria antaman itsellensä opetusta kyntämisessä ja salaojituksessa, ja sill'aikaa kuin pehtoori puhui, lepäsi hänen silmänsä niin leppeästi tämän ruskeilla kasvoilla, että tämä joutui tykkäänään haltioihinsa.

Hän koki turhaan syödä pelkällä kahvelilla ja ryykäsi joka silmänräpäys ulos pöydästä tarjoamaan Alfhild'ille milloin sitä milloin tätä ja kaateli jokaisessa senlaisessa tilaisuudessa kumoon lasiastioita.

Ruuan jälkeen lähdettiin kävelemään, ja pehtoori oli upottamaisillaan itsensä, hankkiakseen Alfhild'ille pari ulpukkaa; mutta sitte saikin hän runsaan palkinnon siinä silmäyksessä, jonka tämä lahjoitti hänelle, kiinnittäessään toisen ulpukoista rintaansa ja toisen tummiin kiharioihinsa.

Siitä päivästä alkaen huomasivat seudun asukkaat kummastuksella, että pehtoori pesi silmänsä joka päivä — muutoin oli hänellä tapana tehdä sitä vaan sunnuntakisin — ja että hän aina näyttäytyi pyhävaatteissansa.

Näinä aikoina oli pehtoori taivaan lintujen kaltainen. Hän ei kylvänyt, eikä kyntänyt, ei ko'onnut latoihin ja kuitenkin ei ollut kuningas Salomo kaikessa komeudessaan niin onnellinen kuin hän.

Hän oli onnellinen saamalla olla Alfhild'in läheisyydessä, onnellinen saamalla kuulla tätä lempeätä ääntä, onnellinen saamalla katsoa näihin syviin silmiin.

Mutta voi, tämä onni ei kestänytään kuin kolme viikkoa.

Silloin sattui, näet, kesäloma, ja sen ohella tuli kotia John Helleby, patroonan veljenpoika.

Hän oli ylioppilas ja tykkänensä kansan mies.

Hän kävi kaulahuivitta ja pitkällä, vaalealla tukalla sekä piti aina puheita vapaudelle ja kauneudelle. Ei siis mitään ihmettä, että hän rakastui Alfhildiin, joka edusti kumpaankin; sillä kaunis oli hän ja vapaa myöskin, kumminkin herroja kohtaan.

Kuten helposti voidaan arvata, muuttui Alfhild ihmeellisen lyhyessä ajassa ihmeellisen kansalliseksi ja samalla aikaa sai pehtoori sen käsityksen, ettei häntä ollut olemassakaan, sillä niin vähän piti tämä lukua hänestä.

Tullaksensa aivan selville kysymyksessä to be or not to be (olla tahi olla olematta), meni hän kurjastelematta Alfhild'in luokse ja kysyi, josko tämä tahtois ruveta hänen vaimoksensa.

Hän oli varakkaasta talonpoikais-perhseestä, hänellä oli rakastavainen sydän sekä kaksi vankkaa nyrkkiä ja, jos ei Alfhild'in vaatimukset olisi liian suuret, tulisi hän puuhamaan valmistamisessa tälle onnellista kotia.

Kumminkin joutuisi hän paremmille päiville kuin ansaitsemalla leipäänsä kotiopettajattarena.

Alfhild tähysteli häntä kiireestä kantapäihin ja purskahti ääneensä nauramaan.

Hänkö tämän vaimoksi!

Pehtoori oli kuitenkin luullut huomanneensa, että Alfhild tunsi —

Kuinka ne miehet sentään ovat itserakkaita! Kun heihin vaan katsahtaakin, luulevat he aina, että heitä jumaloidaan. Hän, Alfhild Kreiner, menisi naimiseen talonpojan kanssa! Mitä tulisi mamma, mitä pää-sotakomisarius Slangenfeldt, mitä rouva Slangenfeldt-Thorkildsen, syntyisin Knakmayer, mitä tulisi koko maailma sanomaan.

Alfhild purskahti uudestaan nauramaan.

Pehtoori ei nauranut, mutta ei hän itkenykään, eikä hän kuljeskellut laulellen monivärsyisiä lauluja, joihin Grleg ja Nordraak sitten olisi voinut sepittää säveleen.

Tänlaisia tekee ainoastansa nuot onnettomat pojat kertomuksissa kansan elämästä.

Pehtoori meni suorastansa ja hirtti itsensä.

Sehän ei ollut laisinkaan runollista. Sentähden eivät talonpoikaispojat te'ekään sitä kertomuksissa kansan elämästä: mutta he tekevät sen väliin todellisuudessa.

Patroona sai kuitenkin ensiksi nähdä hänet, sekä leikkasi hänet alas ja asia meni kaikessa hiljaisuudessa. Ensin kerrottiin hänen kuolleen halvauksesta ja hän sai kunniallisen hautajaisen.

Alfhild käytti mustaa hametta hautajaispäivänä, laski seppeleen ruumisarkulle ja vuodatti pari kyyneltä pitseillä koristettuun nenäliinaan, eikä pehtoori voi enempää vaatiakaan.

Hän oli sitäpaitsi saanut tärkeimpiä asioita mietittäväksensä.

John Helleby oli kosinut häntä ja saanut hänen myöntymyksensä.

Häntä täytyi nimittäin pitää sangen etevänä kosijana.

Hän oli suuren maatilan ainoa perillinen, hän voi parin vuoden perästä olla lakitieteen kandidaatti ja jos hän oikein rupeaisi harrastamaan kansallisuutta, voisi hän päästä valtiopäivämieheksi ja saada monta muuta luottamustointa.

Ei mikään ole sen hyödyttävämpää kuin kanssllisena oleminen.

Alfhild oli tykkänensä muuttunut.

Hän kävi puolivillaisessa hameessa ja hänen tukkansa oli laitettu jokseenkin yksinkertaisesti, hän kirjoitti kotia äidillensä, että hän halusi astua ales kansan joukkoon, joka oli kahlehdittuna, ja laski koristeltuja lauselmia, että hän nyt oli saanut "elämän työn" tehtäväksensä.

Työstänsä kotiopettajattarena ei hän sitä vastoin pitänyt paljon lukua.

Hän kuulusteli harvoin oppilainsa läksyjä, istui ylioppilaan polvella oikaisemassa kirjoitusvihkoja ja sai suudelman jokaisesta lyijykynän piirteestä, jonka hän veti virhien alle ja sehän oli lapsille sangen opettavaista nähdä.

Ylioppilaan piti pysähtyä talossa joulun saakka, saadakseen rauhassa ja häiritsemättä hoitaa lakitieteellisiä opintojansa ja kihlausta ei pitänyt julkisesti ilmoitettavan ennenkuin uutena vuotena.

Aika kului ja joulu tuli, tuo iloinen juhla, jolloin syödään voileivoksia, saadaan joululahjoja ja käydään vieraisilla.

Patroona Hellebyn koti oli täynnänsä vieraita.

Sinne oli tullut kolme kadettia ja yksi todellinen luutnantti, kaikki nykyisin leivotuita ja kiiltäviä kuin nuot uudet kahden äyrin rahat.

Alfhild nautti mässäämällä hänen osaksensa tullutta ihantelemista.

Hän oli, näet, talon ainoa nuori nainen ja hän liehui kuin kaunis, kirjava perhonen näiden loistokukkien ympärillä, joita niin halukkaasti etsitään koristuskasveiksi tanssisaleihin.

Hänen kansallisena olemisensa väheni samassa suhteessa, kuin hänen hivuskoristuksensa eneni, ja puolivillainen hame oli jo aikoja sitte piilottaunut erääseen pimeään loukkoon ullakossa.

Nuori herra Helleby kuljeskeli sinne tänne mustasukkaisuuden ahdistuksen vaivaamana, silitti vaaleat hivuksensa sivullepäin ja kutsui ales "kansan" kirousta näiden virkapukuun vaatehittujen kalastajien yli, jotka saavat naisten sydämiä kuin pikkusilliä.

Toisena joulupäivänä oli suuret tanssiaiset, ja nyt oli Alfhild oikeassa elementissensä.

Ruusuja tukassansa ja ruusuja poskillansa, valkoisen tarlakaanikangasvaipan ympäröimänä, lihoitteli hän tanssin pyörteissä ja unohti sekä kansan, jota pidettiin kahleissa, että "elämän työnsä," vieläpä John Hellebyinkin, joka istui eräässä syrjähuoneessa ja loivasi kylmää punssia haavoitettuun sydämeensä.

Ylioppilaiden kainalosta lensi hän kadettien syliin ja saapui lopulta luutnantin rinnoille, missä hän nojautui erään pitkän, riemuisen valssin kestäessä.

Tämän loputtua istahtivat he erääseen syrjähuoneeseen levähtämään ja sillä aikaa kun soitto epäselvään kuului heille tanssisalista, istuivat luutnantti ja neiti Kreiner tuolla syrjähuoneessa ja taistelivat mitä hauskinta taistelua, kuin ajatella voi.

Luutnantti hienosteli ja tyttö virnasteli ja kummaltakin puolelta taisteltiin ahkerasti hymyilyillä, silmäyksillä ja imartelevilla lauseparsilla.

Alfhild'in istuessa ja odottaessa, että luutnantti ilmaiseisi hänelle rakkautensa ja jo ajatuksissansa kirjoittaessaan kauniin erokirjan John Hellebylle, tuli joukko nuoria naisia ylioppilaiden ja kadettien seuraamina syöksyen kamariin.

"Oletteko nähneet nuorta herraa Hellebytä? Hän on nukkunut tuolille ruokasaliin. Tulkaatte, niin mennään hiukan ilveilemään hänen kanssansa!"

Ja koko tuo iloinen joukko, luutnantti etunenässä, riensivät sinne.

Siellä istui John-parka suloisesti nukkuen ja näytti kaikelta muulta vaan ei kauniin näköiseltä.

Alfhild'in täytyi vasten tahtoansakin verrata häntä luutnanttiin ja hän alkoi halveksia itseänsä siitä syystä, että hän koskaan oli voinut lempiä senlaista ihmistä.

Onnetoin rakastaja, joka tahtoo ottaa hengen itsestänsä, on hiukan romantillinen, onnetoin rakastaja, joka juo itsensä humalaan, on naurettava.

"Tulkaa, maalatkaamme hänelle viikset," sanoi yksi naisista.

"Oivallisesti! Onhan se poikaparka aivan parratoin," lausui luutnantti ja riensi polttamaan korkkia.

Hänen tultua takaisin ei yksikään naisista uskaltanut noeta ylioppilasta.

"Neiti Kreinerin pitää tehdä se, hän tuntee hänet parahiten."

Alfhild seisoi silmänräpäyksen neuvotoinna. Joku parempi tunne sanoi hänelle, olevan häpeällistä tehdä se mies, jolle hän oli antanut sydämensä, pilkanalaiseksi.

"Noh?"

Luutnantin silmäys oli ivallisesti kiintynyt häneen.

Hän otti äkkiä korkin ja nokesi vakavalla kädellä parin paksuja viiksejä ja pienen leukaparran sulhonsa kasvoille.

Ylioppilas nukkui makeasti.

Luutnantti oli vetänyt kädestänsä hansikkaan voidaksensa polttaa korkkia.

Kun Alfhild'in piti antaa sen hänelle takaisin, näki hän tämän kantavan kihlasormusta.

Hän vavahti hiukan.

"Oletteko te kihloissa? Toivotan onnea!"

"Kiitoksia?"

"Miksi ette ole ennen kantanut sormustanne?"

"Senlaisia pikkukaluja ei kanneta aina kesälomilla, kun tahdotaan pitää hauskaa."

Soittajat alkoivat soittaa, parit kiiruhtivat tanssisaliin ja Alfhild liihoitteli taaskin luutnantin käsivarsilla, mutta hänen hymyilynsä oli heikompaa kuin ennen ja hänen silmäyksensä paljon kylmemmät.

Heti sen jälkeen kuului yleinen virskuminen.

Nuori herra Helleby oli herännyt ja tuli sisään tanssisaliin.

Hän luuli heidän nauravan sen vuoksi, että hän oli nukkunut ja meni huolimatta naurusta suorastaan Alfhild'in luokse, jonka luutnantti juuri oli vienyt paikallensa istumaan.

"Sallikaa, neiti, minun puhua pari sanaa teidän kanssanne."

"Onko se niin tärkeätä?"

"On, se on sangen tärkeätä," sanoi hän ja tarttui morsiamensa käsivarteen.

Hän johti hänet etehiseen.

"Tule, tehtaamme pieni kävelyretki pitkin puistokäytävää."

"Mitä sinä mietitkään? Tässäkö pakkasessa?"

"Voithan kietoa huivin ympärillesi. Ulkona käveleminen on terveellistä. Me kummatkin tarvitsemme jäähdytystä."

Alfhild seurasi häntä koneentapaisesti.

Kihlauksen rikkominen hänen kanssansa, nyt, ei olisi ollut viisaasti.

Olihan luutnantti vaan tehnyt pilaa hänellä ja ketään toista ei sitä nykyä ollut, ketä ajatella.

Sitäpaitsi pitikin hän oikeastansa John'ista.

Kuten hän seisoj siinä tyynenä ja vakavana, rupesi Alfhild kunnioittamaan häntä ja kaunis oli hän todella myöskin.

Nuot nokiviikset julisti häntä oivallisesti.

Ja voisihan hän aikaa myöten saada viiksetkin, vaikka ne eivät tulisikaan niin mustiksi.

Ilta oli kaunis, tähtikirkas, ja maa oli huuruinen.

Tultuansa moniaan askeleen huoneuksesta, pysähtyi hän yht'äkkiä.

"Alfhild," sanoi hän ja katsoi tyttöä vakavasti silmiin, "lemmitkö sinä minua?"

"Mitä veroittaa senlainen kysymys?"

"Vastaa minulle Alfhild, vastaa minulle totuudella ja vakavuudella: lemmitkö sinä minun todellakin?"

"Tietystikin."

"Ja tuletko sinä olemaan uskollinen?"

"Kuinka voit epäillä sitä?"

"Alfhild, anna minulle suudelma!"

"Mutta, John" —

"Anna minulle suudelma!"

Hän kieltäytyi käsivartensa tytön vyötäisille ja painoi pitkän suudelman hänen huulilleen.

"Nyt minä tiedän mitä minun tulee tehdä. Tästä hienostelemisesta täytyy tulla loppu."

"Mitä sinä tarkoitat?"

"Sen tulet saamaan nähdä. Käy kansani! Minä tahdon julkaista kihlauksemme."

"Mutta John, John, mitä sinä ajattelet?"

Hän ei kuullut tytön sanoja, vaan veti hänet kanssansa saliin.

Nyt oli juuri tanssin loma-aika.

Heitä kohtasi yleinen virskuminen.

Neiti Kreinerillä oli, nimittäin, nenän alla jäljennös tuon nuoren ylioppilaan viikseistä, ei täydellisesti niin mustat, mutta jotakuinkin selvät.

John ei huomannut naurua.

Hän otti lasin ja pyysi saada puhua.

Kaikki tulivat koolle.

"Hyvät naiset ja herrat," lausui hän korkealla äänellä; "minä olen silmänräpäykseksi pyytännyt teidän huomiotanne, saadakseni ilmoittaa, että neiti Kreiner ja minä olemme olleet kihloissa puolen vuotta."

Luutnantti, joka seisoi Johnin takana, lausui jokseenkin kovaäänisesti:

"Ah, nytpä minä käsitän, miksi neiti Kreiner on ottanut kopian niistä viiksistä, jotka hän maalasi herra Hellebylle tämän nukkuessa. Kaiketi nimitetään tätä vastapainokseksi."

Kovaa virskumista.

John heitti silmäyksen Alfhild'iin, joka kauhistuneena vei nenäliinansa suunsa eteen ja sitten hiveli nenäanalustaansa, katseli noettuneita sormiansa ja ymmärsi kaiken.

"Alfhild," kuiskasi hän, "sinäkö olet tämän tehnyt?"

"John!"

"Siis totta! Pilkattu, pidetty narrina," ajatteli hän.

"Sallikaatte meidän toivottaa onnea," sanoi luutnantti.

"Onnea, onnea!"

"Malttakaas vähäisen, hyvät naiset ja herrat," lausui John, "minä en ole vielä lopettanut. Minä sanoin: neiti Kreiner ja minä *olemme olleet* kihloissa, mutta me *emme ole* enään."

Hän riensi ulos.

Alfhild seisoi kuin huimaantuneena.

Kaikki meni ympäri hänen silmissänsä mitä hurjimassa pyörätanssissa, luutnantti ja kadetit, pöydät ja tuolit, ovet ja akkunat, patroonat ja ylioppilaat ja kuitenkin oli hänelle mahdollista pyörtyä, jota kaikki naiset pitivät ainoana soveliaana.

"Saanko ehkä tarjota neidille lasin kylmää vettä?" kysyi luutnantti.

"Kiitoksia," lausui hän tuimasti, "minä en ole pahoinvoiva."

Sitten astui hän uljaasti salin läpi ja riensi huoneeseensa, mutta täällä petti itsensä voittaminen hänet.

Hän vaipui tuolille ja itki surusta ja raivosta.

Ylioppilas matkusti pois varhain seuraavana aamuna ja pari päivää sen jälkeen muutti Alfhild'kin jälleen pääkaupunkiin.

"Viiksikäs neiti Kreiner," kuten häntä nimitettiin, huomasi, että hän oli tehnyt itsensä mahdottomaksi olemaan näillä seuduilla.

Nyt on neiti Kreiner opettajattarena eräässä tyttökoulussa ja ottaa sangen vilkkaasti osaa seuraelämään, käypä hän vieraisilla pää-sotakomisarin Slangenfeldt'inkin luona.

Kaikkialla on hän hyvin ylösotettu ja suvaittu mutta siinä se sitten onkin.

Alfhild Kreiner ei ole noita vaatimattomia tuoksuvia pikkukukkasia, joita niin mielellään kiinnitetään rinnoille.

Hän on kameliakukka hehkuvalla väriloistolla, joka on asetettava kullattuun ruukkuun — minä tarkoitan rikkaasen kotiin — voidakseen menestyä.

Mutta eipä olekaan monta, joilla on kullattuja ruukkuja, ja ne, joilla on, eivät pidä lukua kameliakukasta.

Se alkaa valitettavasti jo vähän kellastua reunasta.

Alfhild Kreiner ei menetä kuitenkaan rohkeuttansa.

Hän tanssii, virnastelee ja on onnellinen omalla tavallansa.

Se johtolause, jota hän käytti, kun hän ensi kerran etsi paikkaa, on tullut koko hänen elinkautiseksi johtolauseeksensa:

"Vaatimukset vähäiset."

Te olette varmaankin tavannut hänet tanssiaisissa.

Hän on aina hymyilevä, ystävällinen ja mukiinmenevä jokaiselle herralle, vaikka se olisi kuinkakin vähäpätöinen, sillä siinä suhteessa on hänelle vähäiset vaatimukset.

Hän on onnellinen vähimmästäkin hienostelemisesta ja te voitte kyllä sanella hänelle imarruslauseita, vaikkapa ne eivät olisi aivan sieviäkään, sillä siinä suhteessa on hänellä erinomaisen vähäiset vaatimukset.

Te voitte kernaasti kosiakin häntä. Hän myöntyy silmänräpäyksessä, sillä hänellä on, kuten sanottu, vähäiset vaatimukset; mutta teidän ei pidä naiman häntä, sillä silloin en minä laisinkaan luule hänen saavan vähäisiä vaatimuksia.

MATAMI ENGBRETSSEN.

Kirjoittanut

L. Dilling.

(Suomennos).

Tunsitteko matami Engebretsenin?

Ette!

No, siinäpä olisitte nähneet oikean naisen. Hän oli Milolaisen Venuksen kaltainen. Hän oli suuren lainen kauneudessaan.

Jos otatte tavallisen, hyvin kasvaneen naisen ja katselette häntä väkevän suurennuslasin läpi, niin saatte jonkunlaisen käsityksen matami Engebretsen'in ko'osta.

Hänellä oli muotoa siihen määrään, että hän oli melkein muodoton.

Matami Engebretsen'illä oli maustinkauppa, jossa hän nyt myi olutta, maitoa, saksansaippuaa ja

muuta maustimia.

Matami Engebretsen'illä oli myöskin mies. Hänen nimensä oli luonnollisesti Engebretsen ja hän eli siitä, että oli vaimonsa kanssa naimisissa.

Oli aika, jolloin matami Engebretsen'illä oli ainoastaan maustinkauppa, mutta ei Engebretsen'iä.

Siihen aikaan oli hänen nimensä neitsy Simonsen.

Mutta eräänä päivänä hänen istuessaan suuri punainen kätensä suurella punaisella poskellaan, huomasi hän, ettei ihmisen ole hyvä yksin olla maitokaupassa ja senvuoksi meni hän kadun ylitse.

Siellä seisoivat Engebretsen rihkamapuodissa.

Hän oli pieni ja hoikka, sekä käveli hiukset veden avulla sileäksi kammattuina, pieni vaalea poskiparta poskilla ja pureskeli mausneilikoita.

Hän rakasti, nimittäin, väkeviä. Sen vuoksi rakasti hän myöskin neitsy Simonsen'ia, mutta ei uskaltanut sanoa sitä.

Neitsy katsoi vakavasti hänen silmiinsä seisoessaan hänen luonansa.

Engebretsen punastui ja punnitsi puoli naulaa rusinoita.

"Engebretsen," sanoi neitsy Simonsen, "tunnustakaat vaan rakastavanne minua."

"Kyllä," sanoi Engebretsen, ojentaen vapisevin käsin hänelle rusinatuutin.

Hän piti kädestä kiini, että oikein teki kipeätä.

"Nyt sinä olet minun," sanoi neitsy, suudellen häntä pöydän yli.

Samassa tuli isäntä.

"Laiskuri," sanoi tämä, "jolla ei ole muuta tehtävää, kuin veikistellä naisten kanssa."

Ja niin torui hän Engebretsen'iä. Sitä tekikin hän päivät umpeen.

"Ei mitään soimauksia," sanoi neitsy. "Nyt on hän minun, eikä yksikään ihminen maailmassa saa soimata häntä, paitsi minä itse. Tule Engebretsen," lisäsi hän, "seuraa minua heti, sinä et saa olla silmänräpäystäkään enää tuon papukajijan luona."

Sitten hyppäsi Engebretsen pöydän yli ja seurasi sydämensä armasta.

Päivällä tuli isäntä hakemaan häntä.

"Tarvitsetteko jotain?" kysyi neitsy, joka oli itse puodissa.

"Kyllä, minä tarvitsen Engebretsenin takaisin."

"Minä se olen, joka Engebretsen'in pidän, eikä kukaan muu. Jos mitä tarvitsette, niin on se selkäsauna."

Sitten otti hän rihkamakauppiaan kauluksesta kiinni, vei hänen poikki kadun ja asetti hänen päällensä tämän omaan puotiin.

"Nyt olette paikallanne," sanoi hän. "Jos tahdotte minulta vielä enempi, niin saatte tulla takasin kauniisti. Tiedätte missä asun."

Mutta rihkamakauppias ei tullut takasin.

Kolme viikkoa sen jälkeen oli neitsyeen nimenä matami Engebretsen.

Engebretsen piti, kuten sanottiin, väkevistä. Eräänä iltana tuli hän kotiin ylenmäärin hurmaantuneessa tilassa.

Hän astui lattian yli yhdellä pitkällä askeleella ja tahtoi rientää vaimonsa syliin.

Tämä kumartui sivulle päin ja hän lankesi sen sijaan kaula maitokehloon ja jalat pullokoppaan.

"Sinä olet juovuksissa, Engebretsen."

"Niin," huokasi tämä autuaallisesti hymyillen.

"Mene maata."

"Minä makaan jo," sanoi tämä väsyneesti ja painoi kehloa rintaansa vasten.

Matami otti hänen käsivarsillensa kuin lapsen ja pani hänen vuoteellensa.

Aurinko oli jo korkealla taivaalla ja matami oli puodissaan, kun Engebretsen heräsi seuraavana aamuna.

"Hyvää huomenta, äiti," sanoi hän erittäin lempeästi. "Oletko jo ylhäällä?"

"Olen, minä nousenkin tesmällisesti, kyllä siihen voit luottaa."

"Minä tahtoisin halusta vähän kahvia."

Matami kääntyi nopeasti.

"Tuosta saat kahvia, ja tuosta saat sokuria, ja tuosta saat kermaa, ja tuosta saat lämmintä leipää kahvin kanssa" — klatsih, klatsih, klatsih — ja matami Engebretsen sively puolisonsa korvia ja poskia, niin että ne punottivat kilpaa hänen käsiensä kanssa.

"Koeppas vielä kerran juoda itsesi juovuksiin, niin saat samallaisen löylyn."

Siitä päivästä alkaen ei Engebretsen milloinkaan huolinut muusta väkevästä, kuin mausneilikoista ja vaimostaan.

Vuoden kuluttua hääpäivästä sai matami Engebretsen pienen tyttären, ja aina sen mukaan kuin Amalia — tai Malla, kuten häntä jokapäiväisesti nimitettiin — kasvoi, oppi hän rakastamaan isäänsä ja pelkäämään äitiänsä.

Engebretsen asetettiin nimittäin heti lapsen piiksi ja joka kerta kuin pikkuinen teki pahaa, sai Engebretsen selkäänsä.

Kun Malla kasvoi isommaksi saivat he selkäänsä molemmat, kun vaan oli jotain tapahtunut ja se vaikutti, että isän ja tyttären välillä syntyi luottava suhde, ikäänkuin kahden salaliittolaisen kesken.

"Älä puhu siitä äidille," oli tavallisena puheenpartena.

Onnellisimpia päiviä Engebretsenin elämässä oli, kun hän sai käyskennellä linnan puistossa lapsensa kanssa. Silloin osti hän vehnäistä rahoilla, jotka oli varastanut laatikosta, ja niin juoksivat he ruohostossa leikiten haukkaa ja kyyhkyistä, iloiten kuin kaksi lasta, ja kun heidän piti menemän kotiin, oli Engebretsenillä aina neulaa ja lankaa taskussa sitä sattumaa varten, että Malla olisi repinyt vaatteensa rikki, joka tapahtuikin sangen usein.

Eräänä päivänä putosi Malla lammikkoon ja Engebretsen heittäytyi hänen jälkeensä ja veti hänet ylös.

Märkänä ja pelosta ja vilusta vapisten menivät he kotiin.

Se oli sellaista, jota ei voinut salata äidiltä.

Kuultuansa mitä oli tapahtunut, huudahti hän kyöneleet silmissä:

"Mitä, jos olisin kadottanut teidät molemmat, mitä, jos olisin kadottanut teidät molemmat!"

Sitten suuteli hän heitä kiivaasti useampia kertoja, antoi heille kuivat vaatteet ja illalla antoi hän Mallalle karamelleja ja Engebretsenille totilasini.

"Tosin sinä, Engebretsen, olet raukka," sanoi hän, "eikä sinusta ole mihinkään, mutta olisi kuitenkin vaikeata kadottaa sinut."

Sitten suuteli hän taasen häntä ja Engebretsen itki liikutettuna ja tunsi itsensä äärettömän onnelliseksi.

Kun Malla tuli vanhemmaksi lähetettiin hän tyttökouluun, jossa hän oppi koko joukon asioita pintapuolisesti, mutta ei mitään perinpohjaisesti, kuten kaikissa tyttökouluissa tapahtuu.

Hän tuli luonnollisesti myöskin oppilaaksi erään kuuluisan pianon soittajan oppilaan oppilaalle ja oppi räkkäämään pianoa yhtä hyvin kuin ystävättärensäkin.

Matami Engebretsenin ylpeytenä oli nimittäin komean tyttärensä omaaminen, sen vuoksi kasvatettiinkin Malla erittäin hienosti ja oppi, paitsi kaikkea muuta, halveksimaan vanhempiansa ja

heidän tointansa.

Ja Malla kasvoi ja tuli suureksi — ei niin suureksi kuin äiti — ja kauniiksi, paljoo kauniimmaksi kuin äiti, ja jota suuremmaksi ja kauniimmaksi hän tuli, sitä ylpeämmäksi tuli hän myöskin.

Hänen korkeakorkoiset kenkensä eivät milloinkaan koskettaneet puodin likaiseen lattiaan. Hän istui akkunassa näytteillä kukkaruukkujen välissä ja neuloi koruompelua ja tiesi, että hän näytti kauniilta.

Toisessa kerroksessa asui tukkukauppias Wangel.

Hän oli leski ja hänellä oli ainoa poika Pietari, joka oli ollut vuoden Parisissa.

Hän oli tullut kotiin jotenkin sievistettynä, jakaus keskellä otsaa ja puhui kauheata ranskaa.

Pietari Wangel oli luonnollisesti tullut hirveän sivistyneeksi.

Hänellä oli vakuutus, että kaikki pääkaupungin kauniit tytöt olivat tulleet maailmaan ainoastaan hänen tähtensä ja että jokainen erittäin heistä tuntisi itsensä suuresti mairitelluksi, jos vaan hän tahtoisi olla niin ystävällinen ja pettää tämän.

Hän näki Amalian akkunassa ja tämä näki hänen.

Hän rakastui Amaliaan ja tämä häneen.

Amalia alkoi ihailia hänen kirsikan punaista kaulahuiviansa ja helmiharmaita hansikoitansa ja lopetti ihailemalla koko miestä.

Hän oli aivan räätälin akkunassa olevan maalatun muotilehden kaltainen ja naiset ovat, kuten tiedetään, hurmautuneet muotilehtiin.

Niin alkoi Pietari tervehtiä ja Amalia punastua.

Eräänä päivänä, kun hän meni nuottikirja kädessään ottamaan soitannon opetusta, tuli Pietari juosten hänen perässään ja teki arastelematta seuraa.

"Hyvää päivää, hyvää päivää, neiti, kuinka kuuluu?" sanoi hän häikistelemättä.

Oli jotain niin hienoa hävyttömyyttä koko hänen olennossaan, että Amalia antoi sen vaikuttaa itseensä.

Hän käveli Amalian rinnalla katua alas, ikään kuin olisi tuntenut hänet monta vuotta ja vihdoin sopivat he, että Amalia, sen sijaan, että menisi soittotunnillensa, kävelisi hänen kanssaan linnoituksen ympäri.

He istahtivat eräälle penkille ja siinä selitti hän rakastavansa Amaliaa raivoisasti ja pyysi hänen pientä kätöstänsä ja samoin sydäntänsä.

Amalia luonnollisesti sanoi, kuten kaikki hyvin kasvatetut tytöt sanovat, että hänen täytyi miettiä, että tämä tuli niin hämmästyttävästi, odottamatta j.n.e.

Pietari nousi äkkiä.

"Hyvästi, neiti, suokaa anteeksi, että olen teitä viivytännyt."

"Mihin menette?"

"Ottamaan kylmän kylvyn," sanoi hän kamalasti nauraen. "Hyvästi, neiti, hyvästi!"

"Mutta odottakaahan toki — minä — minä — en saata kieltää, että minä — —"

"Rakastatte minua, sen tiesin kyllä," sanoi hän ja kietoi kätensä hänen ympärillensä ja suuteli häntä. "Ei auta yhtään vastustella minua, kyyhkyseni; minä olen jo aikaa lukenut silmistäsi, että se sinua vaivasi. Muuten et sinä ole ainoa."

"Miten hän luulottelee!" huudahti Amalia ihailua täynnä.

Niin istuivat he ja lausuivat toisillensa hauskoja tyhmyyksiä, kuten kaikki rakastavat, ja vannoiivat toisillensa ikuisen uskollisuuden, kuten kaikki rakastavat, ja lempivät kuten kaikki rakastavat, kunnes oli kotiin menemisen aika.

Kihlaus ei luonnollisesti alussa olisi ollut julkinen; mutta Engebretsenille uskottiin salaisuus. Hän oli

jonkillainen _postillon d'Amour (lemmen kirjeenkantaja), tukkukauppias ei saisi tietää siitä mitään, koska hän varmaankin nousisi vastustamaan ja matami Engebretsen vielä vähemmän, sillä hän oli, kuten tiedettiin, hirveän ankara.

Hän huomasi kuitenkin pian, että oli vaara vuohella.

"Kenen luona tuo nuori Wangel täällä juoksee joka ikinen päivä?" kysyi hän.

"Hän ostaa sikaareja," änkytti Engebretsen.

"Sano yhtä hyvin, että hän ostaa koleraleipiä," sanoi matami. "Et kai tahdo luulotella minulle, että joku sievä ihminen saattaa polttaa niitä sikaareja, joita me myymme."

"Kyllä hän ostaa sikaareja."

"Nyt valehtelet, Engebretsen. Tässä on jotain salattua."

"Jotain salattua," mutisi Engebretsen kohoavalla hämmästyksellä ja punastui kuten ritariston aikainen neitsy.

Samassa astui Pietari Wangel puotiin.

Hän hämmästyi vähän nähdessään matamin, mutta tyyntyi heti.

"Yksi sikaari."

"Olkaa niin hyvä. Ettekö tahdo tulta myöskin?" sanoi matami ilkeällä ystävyydellä.

"En, kiitoksia!"

"Mutta totta poltattekin ne sikaarit, jotka ostate?"

"Luonnollisesti, mutta en uskaltanut teidän läsnäollessanne."

"Älkää millään muotoa oletelko," sanoi matami, pitäen tulitikkua hänen nenänsä alla, niin että hän sai rikin savun kurkkuunsa.

"Kaunis ilma," sanoi hän imien sikaaria.

"Erinomainen," sanoi matami istuen pöydälle ja ruveten juttelemaan säästä, tuulesta ja kaikesta muusta.

Pietari Wangel yski ja poltti ja toivoi matamin sinne, missä pippuri kasvaa, tai johonkin toiseen paikkaan, jossa on kuuma.

Engebretsen pureskeli hirveästi mausneilikoitaan.

Vihdoin nousi matami ja alkoi järjestelemään jotain eräällä hyllyllä.

Pietari käytti tilaisuutta pistääksensä kirjeen Engebretsenin käteen ja sanoi heti sen jälkeen jäähyväiset.

"Näytä minulle kirje," sanoi matami äkkiä.

"Mikä kirje?"

"Älä nyt seiso siinä valehtelemassa minulle vasten silmiä, Engebretsen, täällähän koko puoti lemuaa lemмен kirjeistä."

Engebretsen'in täytyi antaa tuo pieni ruusunpunainen kirje, joka tuoksui hyvää hajua ja rakkautta.

Matami luki päällekirjoituksen.

"Sitäpä juuri ajattelinkin. Kas tässä, ota kirje ja anna se Mallalle; mutta älä sano sanaakaan siitä että minä olen sen nähnyt. Jos sanankin lausut niin — niin tunnethan minut, Engebretsen."

Engebretsen antoi kirjeen Amalialle ja oli varovaisuudesta vaiti, sillä hän pelkäsi saavansa nuhteita tyttäreltänsäkin, kun oli ollut niin taitamaton, että antoi äidin huomata jotain.

Amalia aukasi kirjeen vavisten.

Ruusunpunaiselta pohjalta ojensivat sirot kirjaimet mustia käsivarsiansa häntä kohti rukoillen ja pyysivät hänen rakastajaltansa lähtenein hehkuvien sanojen että hän soisi tälle kohtauksen.

Eipä hän ollut saanut puhua armaansa kanssa sitte, kun he tulivat kihlatuiksi.

Nyt hän oli väsynyt armaansa lempeiden kirjeiden suutelemiseen ja halusi kuulla hänen suloisten huuliensa puhuvan lemmeestä.

Heti sen jälkeen astui matami huoneeseen.

"Minä arvelisin, että sinun, äiti, pitäisi iltapuolella käymän tervehtimässä matami Olsenia. Voisithan mennä juomaan kahvia hänen luoksensa."

"Arveletko niin lapseni? Niin, luulen todellakin, että minun tulee tehdä siten."

Matami siivosi itsensä ja meni ulos ja heti sen jälkeen istui Pietari Wangel komeasti katetun pöydän ääressä Amaliansa rinnalla ja joi kahvia porsliinikupista ja rakkautta hänen huuliltansa.

Engebretsen meni ulos ja sisään ja oli onnellinen nuorten onnesta.

Hän oli pelkkää hymyilyä ja nieli Jumala ties kuinka monta vehnäleipää ja kuinka monta kuppia kahvia ja joka kerta kuin puodin kello kutsui hänet ostajan luoksi, riensi hän ulos ja tuli taasen, niin pian kuin mahdollista oli, takaisin ihailleksensa rakastavia.

Amalia oli sievä emäntä ja Pietari niin alentuva ja hauska, että Engebretsen useita kertoja oli vaarassa menettämään henkensä laskiaispullilla, jotka istuivat kurkkuun.

Ilon ollessa korkeimmillaan, seisoivat matami Engebretsen heidän keskellään.

Hän näyttäytyi keittiön ovella muodolla punaisella kuin ruusut hänen hatussaan, samalla kuin suuret kultarenkaat hänen korvissaan vapisivat kiukusta.

Amalia vaaleni, Engebretsen punastui. Ainoastaan Pietari säilytti tyyneytensä.

"Tuletko jo takaisin?" änkytti Amalia.

"Tulen ja tesmällisesti sittenkin."

"Tesmällisesti" oli matamin lempisana. Kun hän oli aikeessa käyttää nyrkkejään, oli hän aina jotenkin "tesmällisesti."

"Täällä on vieraita, näen minä."

"Niin," sanoi Pietari ja nousi tynesti. "Saatamme yhtä hyvin ilmaista sen hetikin, Amalia ja minä olemme kihloissa."

"Vai niin, ja minun suostumukseni on luonnollisesti tarpeeton."

"Ei suinkaan, rakas äiti. Pietari aikoi puhua siitä sinulle tänä iltana."

"Entä tukkukauppias?"

"Ei isäkään tiedä siitä mitään."

"Ei suinkaan, sen kyllä uskon, mutta hän saa pian tietää sen."

"Mutta, hyvä matami, minun tarkoitukseni ei ollut —"

"Mitä nyt, eikö teidän tarkoituksenne ollut naida Amalia?"

"Oli luonnollisesti; mutta minä arvelin, että asia aluksi pidettäisiin salassa."

"Minä en rakasta salaisia kihlauksia. Teillä ei ole mitään odotettavana. Te olette kyllin rikas menemään naimisiin milloin tahansa, eikä Amalialta puutu kappioita. Kaikki on valmiina."

"Mutta pelkään, ettei isäni tahdo suostua."

"Olkaa huoletta vaan, kyllä minä puhun hänen kanssaan. Me olemme vanhat tuttavat. Tosin siitä on pitkä aika, kun juttelimme toistemme kanssa, mutta luulenpa hänen kyllä sen muistavan."

Kun he olivat hetken istuneet, nousi matami.

"Tulkaa nyt vaan, sanon minä. Kyllä minä puhun järkevästi tukkukauppiiaan kanssa."

Ja matami tarttui herra Wangel nuoremman olkapäähän tuntuvasti ja lykkäsi häntä edellään rappuja

ylös.

Pietari antoi puoliksi sekapäisenä viedä itseensä.

Hän piti tosin vähän Amaliasta ja häntä huvitti lemmen kisailu tuon kauniin, nuoren tytön kanssa; mutta mennä hänen kanssansa julkisesti kihloihin ja saada sellaiset appivanhemmat, etenkin sellaisen anopin — ei, se oli kauheata.

Tämän ajattelemisenkin kuumoitti hänen korviansa.

Matami soitti "tesmällisesti."

Pelästynyt palvelustyttö aukasi oven.

"Olkaa hyvä ja viekää minut isänne luoksi Wangel."

"Eikö olisi parempi, että minä ensin —"

"Me menemme yhdessä. Älkää lörpötelkö tyhmyyksiä."

Tukkukauppias katseli heitä kummastuneena, kun he astuivat sisään.

"Neitsy Sim — matami Engebretsen," änkytti hän.

"Niin, oli aika, jolloin nimeni oli neitsy Simonsen. Sitten on muutamia vuosia päälle kahdenkymmenen ajastajan. Silloin olin nuori ja kaunis ja te olitte parahimmassa iässäänne. Minä olin kamarineitsyenä isänne luona."

"Niin, sen kyllä muistan."

"Muistatteko myöskin, että sanoitte rakastavanne minua? Minä olin kyllin turhamielinen uskomaan, että minusta tulisi tukkukauppiaan rouva ja että teillä oli rehelliset aikomukset, mutta puhuessani avioliitosta, nauroitte te minulle vasten silmiä ja kysytte olinko mieletön. Silloin otin teitä kauluksesta kiinni ja heitin teidät rapuista alas. Muistatteko sitä?"

"Kyllä sen muistan. Minä taitoin silloin jalkani ja olen siitä alkaen ontunut. Mutta oletteko tullut tänne kaivaaksenne esiin tuon vanhan jutun?"

"En, minä olen tullut tänne poikanne tähden. Hän on rakastunut tyttäreeeni, mutta hän ei ole isänsä kaltainen. Hän on hänet kihlannut ja hänellä on rehelliset aikomukset, eikö totta?" kysyi hän, tarttuen kiivaasti tämän käteen.

"On tietysti, Se on —"

"Se on, että hän pyytää teidän suostumustanne avioliittoon, ja sen voitte huoletta antaa, sillä Amaliassa on miniä, jota ei tarvitse hävetä. Hän on kauniimpi kuin minä ja soitannollinen ja kaikin tavoin sivistynyt."

"Mutta jospa nyt kieltäisin suostumukseni."

"Niin voisipa tapahtua, että parantaisin ontumisenne taittamalla toisenkin jalkanne. Te olette kerran rikkonut minua vastaan, mutta sen antaisin olla unohduksissa, jos poikanne kautta palkitsette rikoksenne. Mutta älkää minua suututtako uuden vääryyden tekemisellä, muuten — niin, tunnettehan minut, Wangel."

"No, jos nuoret pitävät toisistaan, en minä ole heidän onnensa tiellä."

Matami puristi hänen kättänsä, niin että jäi valkosia merkkiä hänen sormistaan.

"Kiitos niistä sanoista, herra tukkukauppias, ne sovittavat kaikki välillämme. Kun muutitte tänne nyt keväällä, ajattelin, ettei meistä enää tulisi hyviä ystäviä. Nyt menen noutamaan Mallaa, että näette kuinka hieno tyttö hän on."

"Mutta, isä," sanoi Pietari matamin mentyä, "miksi annoit suostumuksesi niin pian. Minä en ensinkään pidä lukua naimisiin menemisestä nyt vielä."

"Etkö sitten pidä työstä?"

"Kyllä, kyllä sen teen, mutta olen vielä liian nuori sitoakseni itseni. Sitä paitsi olisin voinut päästä parempiin naimisiin."

"Mutta miksi sitten olet kihlannut hänet?"

"No, tiedäthän, että voipi kihlaillakin, tarvitsematta ajatella astumista heti pyhään aviosäätyyn."

"Nai hänet yhtähyvin," sanoi isä, "muuten saattaa tuo kauhea matami Engebretsen lyödä meidät molemmat turmiolle."

Niin tuli Amaliasta rouva Wangel ja matami Engebretsenistä vuosien kuluttua äidinäiti.

Pietari Wangel oppi pitämään paljon vaimostaan. He elivät onnellisesti yhdessä ja kun silloin tällöin sattui pieni eripuraisuus syttymään, katkasi matami Engebretsen aina sen parilla voimakkaalla sanalla.

Herra Wangel nuorempi piti anoppiansa siihen määrään arvossa, ettei tämän milloinkaan tarvinnut käyttää nyrkkejensä häntä kohti, jota vastoin matami sangen useasti jakoi rangaistusta kasvaville Wangeleille korkeasti omalla kädellään ja kun ne olivat tottelemattomia, sanoi lapsen piika sentähden aina: "Olkaa nyt, lapset hiljaa, muuten tulee matami Engebretsen."

Matami Engebretsen tunsu itsensä onnelliseksi. Hän katsahti takaisin elämäänsä ja oli tyytyväinen siihen, mitä hän oli väkevillä nyrkeillensä toimittanut, sillä sitä, ettei Engebretsenistä ollut tullut juomaria ja että Amaliasta oli tullut rikas, kunnioitettu rouva, jolla oli kuuliainen mies ja samallaiset lapset, katsoi hän oikeudella käsiensä työksi.

Mutta eräänä päivänä oli hän teatterissa ja näki väkevän naisen, joka kantoi miestänsä olkapäillään ja lasta kummassakin kädessään ja siitä hetkestä oli matami Engebretsenin sielun rauha mennyt.

"Minä en ole tullut oikealle paikalleni täällä maailmassa," sanoi hän. "Minun olisi pitänyt opetella taidetemppeja Engebretsenin kanssa, niin olisin voinut kulkea ympäri hopeatupsut uumilla ja kantaa miestäni käsivarsillani ja elänyt näyttämöllä itseäni rahan edestä; se olisi ollut jotain toista kuin maustinkaupassa seisominen."

Tätä hän silminnähtävästi suri ja kuihtui päivä päivältä.

"Äiti lienee kipeä," sanoi Engebretsen, "sillä hän ei ole nyt ollut vihainen kahden kuukauden aikaan."

Niin olikin asian laita.

Matami Engebretsenin täytyi laskeutua vuoteelle eikä noussut milloinkaan enää.

Engebretsen istui yksinään itkien puodissa ja pureskeli mausneilikoita.

"Herra Jumala," mutisi hän, "kenpä olisi voinut uskoa, että hän meni pois ennen minua? Hän, joka oli sellainen väkevä nainen."

OMELETTI.

Kertonut

L. Dilling.

Atanasius Nilsen, joka oli myös Omeletin nimellä tunnettu, oli taitava mies.

Hän oli ollut apulaisena parran ajajalle, palvelijana herrashuoneessa, kulkukauppiaina ja metsästäjänä.

Niin, olipa hän ollut kerran näyttelijänä mukana eräässä teatterikappaleessa, jolloin hän oli "fiini" herra, joka käveskeli näyttämön perällä neiti Johansen'in kanssa, joka oli "fiini" nainen.

Nyt oli Atanasius tullut koppivankeudesta, ja siellä oli ikävä olla.

Sentähden tahtoi hän vähän lystäillä, ja huomattuuan, että ilmoitettiin maskeraadi-huveista Tivolissa, päätti hän kunnioittaa huveja läsnäolollaan.

Mutta kuten muilta tämän ajan kuolevaisilta puuttui häneltäkin rahaa.

Sentähden meni hän torille ja toimitti itselleen siellä rahakukkaron erään rouvan päällysnutusta, jolla oli taskut varustetut, aivan kuin Atanasiusta varten, takapuolelle.

Sitten osti hän vanhan luutnantti-lakin ja samoin päällystakin sekä pistoolin, panetti parranajajan tuvassa huulilleen muhkeat viikset ja maalautti naamansa juopuneen näköiseksi.

Nyt hän oli aivan kuni virasta eronnut luutnantti.

Maskeraadi-huveihin mennessään tunsu hän ystävällisen lyönnin olkapäilleen.

Omeletti, joka usein oli saanut tuntoa poliisin raskaan käden olkapäillään, säikähtyi.

Se oli nuori upseeri, joka oli jokseenkin juovuksissa.

"Eikö se ole luutnantti Hansen, vanha ystäväni?" sanoi upseeri.
"Kuuleppas veikkoseni, etkö tahdo pikkasen auttaa minua?"

"Mielelläni," sanoi Omeletti malttavaisesti.

"Minä olen juonut punssia koko päivän ja nyt pitäisi mennä illalliselle setäni, valtioneuvos Blakmeyer'in luo, mutta — niin, en ole tilaisuudessa. Hän on hyvin rikas, ai! kun hänellä on paljon rahaa ylimmäisessä piironki-laatikossaan, jospa näkisit vaan. Mene ja sano hänelle, ett'en ole tilaisuudessa, minun täytyy pitää vahtia, tai sano jotain muuta. Hän ei ymmärrä laisinkaan virka-asioita."

"Sen teen, mutta sinun täytyy mennä kotia nukkumaan," arveli Omeletti, jonka kekseliäs äly oli täydessä toimessaan.

"Sen juuri ai'onkin tehdä. Hyvää yötä, Hansen, ja kiitoksia."

"Ei ole kiittämistä, mutta missä hän asuu?"

Saatuansa tiedon valtioneuvoksen asumuksesta, meni Omeletti sinne.

Valtioneuvos istui katetun pöydän ääressä ja odotti veljensä poikaa. Hänen emännöitsijällään oli hampaan kolotus ja hän oli pannut maata.

Omeletti soitti ovikelloa.

Valtioneuvos avasi.

"Oletko se sinä, poikaseni! Mutta mitä näen, vierashan se onkin."

"Niin, teidän veljenne poika lähetti minut sanomaan, että hän on aika humalassa, eikä voi tulla. Mutta te voisitte tarjota minulle iltaruokaa."

"Mielelläni," sanoi Blakmeyer kohteliaasti ja vei Omeletin huoneeseensa.

Atanasius Nilsen heitti takin ja päällystakin päältään.

"Te ette ole puettuna täydessä univormussa?"

"En, senpätähden onkin parasta, että lukimme ovet," sanoi Omeletti reippaasti ja pani avaimet lakkariinsa. "Ruvetkaamme nyt syömään. Älkää pahaksi panko, jos otan viikset pois. On niin hankalata pitää niitä syödessä."

Valtioneuvos alkoi joutua pahalle mielelle.

"Mutta, ettekö olekaan luutnantti?"

"En," sanoi Atanasius ja pisti suuhunsa kauniin linnun paistin.

"Mutta, mistä te tulette?"

"Minäkö? Minä tulen koppivankilasta, sieltä pääsin juurin tänään."

Blakmeyer juoksi tuoliltaan.

"Älä hätäile, setäseni," sanoi Omeletti ja pani pistoolinsa pöydälle.

"Olkaamme ystävät."

Valtioneuvos istuutui kalpeana.

Syötyään ja juotuaan sanoi Omeletti:

"Kuuleppas herra valtioneuvos, emmeköhän vaihtaisi takkiamme ja liiviämme?"

Valtioneuvos, joka oli vanha heikko mies ja tahtoi säästää elämänsä, otti päältään takin ja liivit.

"Muutamat kellonne ja muut pienet kappaleet olla taskussa. Kyllä minä niistä pidän huolta. Täällä riippuu päällystakki, ehkä sekin sopii minulle ja hattu myöskin. Kummallista! mitenkä meidän vaatteet sopivat toisillemme," sanoi Omeletti otettuaan vaatteet päällensä.

"Niin, mutta nyt muistaakin, minun on tänään iltahuvihin mentävä, ja minulta puuttuu rahaa. Sinun täytyy lainata minulle joitakuuta kolikoita."

"Minulla ei ole muita rahoja, kuin ne, jotka ovat taskussa," huokaili valtioneuvos puolikuolleena.

"Odotahan vähäsen, liivin taskussa on varmaan piirongin avaimet. Nyt tutkitaan ylimmäistä laatikkoa. Älä vaivaa itseäsi, setä. Sinä näet pistoolin kädessäni."

Rahat otetaan ja saatuaan sikarin suuhunsa otti hän jäähyväiset.

"Hyvää yötä setä, ka kiitoksia tästä illasta," sanoi hän ja lukitsi oven ulkopuolelta sekä pani avaimensa taskuunsa.

Nyt hän meni maskeraadiin.

Hän tarjosi neiti Annalle pihvipaistin ja pullon olutta sekä joi kahden fröökynän ja erään laivamiehen kanssa totia ja pari pulloa punssia!

Hän tuli iloiseksi, hyvin iloiseksi ja ystävälliseksi.

Kun hän kuitenkin kaikessa ystävytydessään viskasi tyhjän pullon toisen fröökynän päähän ja tarjosi poliisimiehelle puoli pulloa olutta, niin arveli tämä, että hänen ystävällisyytensä oli kovin suuri.

Poliisit nimittäin eivät koskaan juo puoli pulloa olutta kaikkien nähden, paitsi suurissa kansanjuhliissa ja silloinkin vaan yleisellä kustannuksella.

Omeletin käytös oli siis vastoin poliisisääntöjä ja hän vietiin putkaan. Siellä tutkittiin hänen taskujaan ja löydettiin nimikortteja, joissa kauniilla kirjaimilla seiso:

Benediktus Blakmeyer.
Valtioneuvos.

"Hirveätä," sanoi poliisimies, "että parempi herra ei voi käyttää itseään paremmin, vaan juopi ja meluaa, että joutuu poliisikamariin."

Ja kuitenkin tapahtuu usein, että parempia herroja joutuu poliisin haltuun.

Seuraavana päivänä oli valtioneuvos Blakmeyer ilmoittanut asian poliisille ja Omelettia tutkittiin.

Poliisin päällikkö tunsu heti Atanaslus Nilsen'in.

"Mutta, Herra Jumala," sanoi hän, "Omelettihan sinä olet."

Ja sitten lisäsi hän:

"Quel bruit pour une omelette!" (mikä melu yhden pannukakun tähden).

Sitte katsahti päällikkö ympärilleen ja nauroi; silloin ymmärsivät kaikki poliisimiehet, että päällikkö oli lausunut jonkun sukkeluuden, ja he nauroivat myöskin, vaikk'eivät ymmärtäneet lausetta.

Omeletti tuomittiin kuritushuoneeseen.

Sitä hän ei ymmärtänyt.

"Eihän se ollut muuta kuin lystillinen leikinteko," sanoi hän. "Kumma miten ihmiset tekevät suurta melua vähäisestä."

Jos hän olisi taitanut ranskankieltä, olisi hänkin ehkä sanonut:

"Quel bruit pour une omelette!"

Ettekö tekin sano samoin?

PITKÄ ODOTUS.

Kirjoittanut

Bret Harte.

Noin tunnin matkalla Plazasta on korkea vuoren kukkula, jonka jyrkkää rinnettä vasten valtameri lakkaamatta hyrskyy. Rannalla ympäristössä on muutamia majoja, jotka mahtava laine äsken näyttää heittäneen siihen. Viljelty maatilkku jokaisen asunnon takana on bamburuovoilla, taittuneilla seipäillä ja ajopuilla aidattu. Harvoine kaali- ja nauriskasvineen näyttää jokainen puisto, ikäänkuin akvario, josta vesi on juossut pois. Niin, eipä hämmästyisi, jos kohtaisi meren jumalan kaivamassa perunasarkoja tai veden neitsyen lypsämässä merilehmää heti sen vieressä.

Tämän paikan läheisyydessä oli muinoin näky-telegraafi, joka ojensi laihoja käsivarsiansa taivaan lakea kohti. Nyt on sille sijalle rakennettu tähystystorni, joka sähkölangalla on yhteydessä tuon suuren kauppakaupungin sydämen kanssa. Tältä paikalta ilmoitetaan tulevat laivat ja merkitään sitten kaupungin pörsissä. Ja tässä tähystellessämme tuota odotettua höyryalusta, sallittakoon minun kertoa jutelma.

Ei kauvan sitten oli yksinkertaisen utteran työmiehen ahkeroilla ponnistuksilla kaivoksissa onnistunut säästämään niin paljon, että hän voi lähettää tuomaan vaimonsa ja kahta lastansa. Hän saapui San Fransiscoon kuukautta ennen kuin laivaa odotettiin, sillä hän oli lännen mies ja oli tullut sinne maata myöten ja käsitti sangen vähän laivoja, merta tai myrskyjä. Hän hankki itsellensä työtä kaupungissa, mutta kun aika läheni, oli hänen tapansa saapua höyrylaiva-konttooriin säännöllisesti joka päivä. Kuukausi kului loppuun, mutta ei laivaa kuulunut, sitten kuukausi ja viikko, kuukausi ja kaksi viikkoa, kuukausi ja kolme viikkoa, kaksi kuukautta ja vihdoinkin vuosikin.

Korkeat, mieltivät kasvot, joiden jyrkkiä piirteitä kevyet juovat lievensivät, ja jotka olivat tulleet jokapäiväiseksi ilmiöksi laiva-asioitsijan luona, eivät sitten enää näyttäytyneet.

Ne ilmaantuivat tähystysasemalla eräänä iltapäivänä, juuri kun mailleen menevä aurinko vapautti tähystäjän palveluksesta. Oli jotain niin lapsellista ja viatonta kysymyksissä, jotka vieras esitteli asiansa suhteen, että tähystäjä pysähtyi antamaan selityksiä. Kun ilmoitusten ja telegraafin salaisuudet olivat selitetyt, oli vieraalla vieläkin yksi kysymys tehtävänä. "Kuinka kauvan saattaa laiva viipyä, ennenkuin lakattiin sitä odottamasta?" Tähystäjä ei saattanut niin tarkoin sanoa, se voi rippua suhteista. "Voiko se viipyä vuoden?" Kyllä se vuoden voi ja laivoja oli kahden vuoden kuluttua pidetty kadonneina, ja olivat tulleet takaisin. Vieras laski karkean kätensä tähystäjän käteen, kiitti häntä "kaikesta vaivasta" ja meni tiehensä.

Laiva viipyi yhä vielä. Muhkeita aluksia saapui satamaan ja purjelivat kulkivat liehuvin lipuin ohi ja tervehdyslaukaus höyrylaivoista synnytti usein kaikua kukkuloissa. Sellaisissa tapauksissa nähtiin säännöllisesti nuo mieltivät kasvot entinen, entinen nöyrä kajastus, mutta selvempi odottava katsanto silmissä, höyrylaivan lastatulla kannella, kun se laski maalle elävän kuormansa. Hänellä oli kentiesi häilyvä toivo siitä, että odotetut vielä voisivat tulla tällä tavoin, joka vaan oli toinen tie oudon tuntemattoman valtameren yli. Mutta hän puhui laivakapteenien ja merimiesten kanssa ja tämä viimeinenkin toivo näkyi katoavan. Kun nuo surulliset kasvot kirkkain silmin taasen näkyivät tähystornin luona, oli tähystäjä kiireessä työssä, eikä hänellä ollut aikaa vastata hullunkurisiin kysymyksiin ja siten poistui toinen. Mutta kun ilta tuli, nähtiin hänen istuvan kukkulalla, kasvot merelle päin käännettynä ja hän istui siellä koko yön.

Kun hän tuli auttamattomasti mielipuoleksi, sillä se oli, sanoivat lääkärit, se, joka teki hänen silmänsä kirkkaiksi ja kaihomieliseksi, otti työtoveri, joka tunsu hänen huolensa, pitääksensä huolta hänestä.

Hänen sallittiin tyydyttää halunsa ja mennä tähyttämään laivaa, jolla "hän ja lapset olivat" öisin, jolloin ei kukaan vartioinnut. Hän oli saanut mieleensä, että laiva tulisi yöllä. Tämä sekä kuvitus, että hän vapautti tähyttäjän, joka voi olla väsyksissä vartioittuaan koko päivän, näytti häntä huvittavan. Ja siten meni hän vapauttamaan tähyttäjän joka yöksi.

Kaksi vuotta tuli ja meni laivoja. Hän oli paikallansa nähdäkseen aluksen, joka lähti, ja tervehtiäksensä sitä, kun se palasi. Hänet tunsivat vaan muutamat harvat, jotka kävivät paikalla. Kun häntä vihdoin kaivattiin tavalliselta paikaltansa, kului päivä tai kaksi, ennenkuin tultiin levottomiksi. Mutta eräs huvimatkaileja-seurue, joka eräänä sunnuntaina kiipeili kallioilla, kuuli koiran, joka oli heidän edellensä juossut, haukunnan ja kun he saapuivat paikalle, löysivät he yksinkertaisesti puetun miehen makaavan siinä kuolleen. Vähän paperia löydettiin hänen taskuistansa — pääasiallisesti eri sanomalehdistä leikattuja palasia, jotka sisälsivät vanhoja merenkulkukertomuksia — ja hänen kasvonsa olivat käännetty ääretöntä valtamerta kohti.

KELLONI.

Opettavainen kertoelma.

Kirjoittanut Mark Twain.

Uusi, kaunis kelloni oli käynyt kahdeksantoista kuukautta edistämättä tai jättämättä, koneiston rikkumatta tai pysähtymättä. Minä olin jo ruvennut pitämään sitä erehtymättömänä päätöksissään vuorokauden hetkistä sekä sen rakennusta ja sisälmyksiä kulumattomina. Mutta vihdoin eräänä yönä annoin sen seisahtua vetämisen puutteeseen. Minä surin tuota asiaa, ikäänkuin se olisi ollut onnettomuuden välttämättömänä tunnusmerkinä ja enteenä. Mutta vähitellen tulin lohdutetuksi, asetin kelloni arviolta ja ajoin enteet ja aavistukset pakoon.

Seuraavana päivänä menin etevimmän kellosepän luoksi, saadakseni kelloni asetetuksi tarkkaan ajallensa ja puodin esimies otti sen kädestäni siirtääksensä sitä. Hän sanoi silloin: "Se käy neljä minuuttia jäljessä; sitä täytyy rukata hieman." Minä koin estää häntä — koin saada hänet käsittämään, että kello kävi mainion tarkasti. Mutta ei! Kaikki, mitä tuo inhimillinen kaalinpää näki, oli, että kello kävi neljä minuuttia jäljessä ja sitä täytyi sen vuoksi rukata. Ja hyppiessäni hänen ympärillensä epätoivoa täynnä ja rukoillessani häntä jättämään kellon rauhaan, hän tyyneenä ja julmana teki tuon häpeällisen teon.

Kelloni rupesi edistämään, se edisti enempi ja enempi päivä päivältä. Viikossa oli se sairastunut riehuvan kuumeeseen, valtimo nousi sataan viiteenkymmeneen lyöntiin varjossa. Kahden kuukauden kuluttua oli se jättänyt kaikki kaupungin ajantiedot jälkeensä kauvaksi ja oli murto-osan kolmattatoista vuorokautta almanakan edellä. Se oli jo marraskuussa ja iloitsi lumesta, kun vielä lokakuun lehdet tanssivat tuulessa. Se kiirehti vuokran, langenneiden laskujen maksamista ja sellaisia asioita niin hävittävällä tavalla, etten voinut sitä kestää.

Minä vein sen eräälle kellosepälle korjattavaksi. Hän kysyi olinko sitä milloinkaan ennen laitattanut. En, vastasin minä, se ei ole tarvinnut laittamista. Hän loi minuun pahansuopaisen tyytymyksen katseen, aukasi kiireesti kellon, asetti sitten pienen sarvitorven silmäänsä ja kiikaili tarkasti koneistoon. Hän sanoi, että se tarvitsi, paitsi asettamista, puhdistamista ja öljyämistäkin. — Minun pitäisi tulla noutamaan se viikon kuluttua.

Kun se oli puhdistettu, öljytty ja asetettu, jätätti se siihen määrään, että naksutti kuin seinäkello. Minä myöhästyin kaikista junista, kaikista kokouksista ja jäin puolipäivällisettä. Kelloni kavensi kolme tavallista päivää neljäksi ja saattoi oikeuden käynnin niskoilleni vekselin tähden. Vähitellen saavuini hiljaista vauhtia takaisin eiliseen, sitten toissapäivään, sitten edelliseen viikkoon ja vähitellen syntyi minussa luulo, että aivan yksin vielä oleskelin viimeisen edellisessä viikossa ja että maailma oli pois näkyvistäni. Luulin itsessäni huomaavani hiipivän veljeystunteen museon muumioihin ja halun vaihtaa tervehdyksiä niiden kanssa.

Menin taasen erään kellosepän luo. Hän otti kellon kokonansa rikki palasiksi odottaessani ja sitten sanoi hän, että sylinteri oli "paisunut," mutta sen voisi korjata kolmena päivänä. Tämän jälkeen piti kello kyllä huolta ajan keskimäärästä, mutta ei sen enempää. Puolen päivää kävi se kuin itse paholainen ja piti aika elämää tyrskien ja öhkien, vinkuen, aivastaen ja kiljuen, etten saattanut kuulla omia ajatuksiani tuolta kohinalta ja niin kauvan kuin sitä kesti ei ainoakaan kello koko maassa voinut sen kanssa kilpailla. Mutta lopulla vuorokautta muuttui se yhä hitaammaksi, kunnes kaikki kellot, jotka se oli jälkeensä jättänyt, saivat sen kiinni. Siten voi se neljänkolmatta tunnin kuluttua ehtiä jälleen alkuperäiselle asemalleen ja näyttää oikean ajan. Se ilmaisi aivan suoraan ajan keskimäärän, eikä yksikään ihminen voinut sanoa, että se oli tehnyt enemmän tai vähemmän kuin velvollisuutensa.

Mutta oikea keskimäärä on ainoastaan heikko avu kellossa ja sen vuoksi vein sen uudelle kellosepälle. Hän sanoi, että kierretappi oli katkennut. Minä vastasin olevani iloinen, ettei sen pahempaa ollut. Totta puhuakseni en tiennyt, mitä kierretappi oli, mutta en tahtonut näyttää tietämättömältä vieraan silmissä. Hän laittoi kierretapin, mutta mitä kello voitti yhdessä suhteessa, kadotti se toisessa. Ensimmäinen kävi se hetken, sitten seisoi se hetken ja niin edespäin, määritellen väliaikain pituuden oman päänsä jälkeen ja joka kerta, kun se pysähtyi, ponnahti se kuin kivääri.

Minä kestin muutaman päivän, mutta vihdoinkin vein kellon toiselle kellosepälle. Hän otti sen kokonansa rikki palasiksi, käänteli hävityksen jätteitä lasinsa alla ja sanoi sitten, että näytti olevan sen "hanan" laita hullusti. Hän auttoi sen ja antoi sitten sille uutta vauhtia. Nyt se kävi hyvin, paitsi että aina, kun se näytti kymmentä minuuttia vaille kymmenen, viisarit tarttuivat toisiinsa kuin pihtiin ja seurasivat siitä asti toisiansa.

Viisain mies maailmassa ei olisi edestä eikä takaa voinut nähdä oikein vuorokauden aikoja sellaisesta kellostä ja sen vuoksi täytyi minun vielä kerran saada se laitetuksi. Henkilö, jonka puoleen nyt käännyn, sanoi, että lasi oli "kallellaan," eikä vieteri ollut suorassa, jota paitsi hän huomautti, että muutamia kellon osia täytyi "puolianturoida." Hän pani kaikki paikallensa ja sitten kävi ajantietoni kieltämättä oikein, paitsi silloin tällöin, kun se oli käynyt kahdeksan tuntia tyyneesti, yht'äkkiä kaikki sisäkalut pääsivät irroilleen ja se alkoi surista kuin mehiläinen ja viisarit heti rupesivat kiertämään kuin rukiin pyörä niin tuimasti, että kadottivat kaiken erikoisuutensa ja näyttivät kuin hämmähäkin verkko peittäisi taulun. Se kehitti lähimmät neljänkolmatta tuntia kuudessa tai seitsemässä minuutissa ja sitten pysähtyi ja jysäyksellä.

Raskaalla sydämellä menin erään kellosepän luoksi ja katselin, kun tämä hajotti kelloni palasiksi. Sitten valmistauduin kuulustelemaan häntä ankarasti, sillä asia oli käynyt vakavaksi. Kello oli alkujaan maksanut minulle kaksi sataa dollaria ja minusta tuntui, että olin maksanut pari, kolme tuhatta korjauksiin. Odotellessani ja katsellessani havaitsin heti kellosepässä tutun entisiltä ajoilta, — koneen käyttäjän eikä sittenkään taitava koneenkäyttäjä. Hän tutki huolellisesti kaikki osat samoin kuin muutkin kellosepät olivat tehneet ja sitten julisti hän päätöksensä yhtäläisellä äänen varmuudella. Hän sanoi.

"Se käy liika kovalla höyryllä, — saatte ripustaa painoa venttiiliin."

Minä löin heti hänen aivonsa mäsäksi ja hautautin hänet omalla kustannuksellani.

Ville enon — joka nyt, ikävä kyllä, on kuollut — tapana oli sanoa että hyvä hevonen pysyi hyvänä hevosena, kunnes se pillastui kerran ja hyvä kello pysyi hyvänä kellona, kunnes joku kelloseppä sai sen korjataksensa. Ja hänellä oli tapana ihmetellä, minne kaikki kehnot lukko- ja pyssyseppät, suutarit ja koneenkäyttäjät joutuivat, mutta ei kukaan voinut hänelle tätä milloinkaan selittää.

AURELIAN ONNETON SULHANEN.

Kirjoittanut Mark Twain.

Seuraavan kertomuksen tosiasiat olen saanut kirjeellisesti eräältä nuorelta neidiltä, joka asuu San Josen kauniissa kaupungissa. Minä en tunne häntä ensinkään ja hän nimittää itseänsä ainoastaan

"Aurelia Mariaksi," joka luultavasti on salanimi. Mutta se ei tee mitään; tuo tyttöparka on melkein niiden onnettomuuksien, jotka hän on kärsinyt, musertama, ja niin hämmästynyt vastakkaisista neuvoista, joita hän on saanut erehtyneiltä ystäviltä ja salaisilta vihollisilta, ettei hän tiedä mitenkä menettelisi, päästäksensä tuosta vaikeuksien verkosta, johon hän näyttää auttamattomasti kietautuneen. Tässä epäröisyydessä kääntyy hän minun puoleeni apua saadaksensa ja pyytää minulta johdatusta ja neuvoja kaunopuheliaisuudella, joka liikuttaisi kuvapatsaankin sydämen. Kuulkaa hänen surullinen kertomuksensa.

Hän sanoo, että hän kuusitoista vuotiaana ollessaan kohtasi ja liittyi innokkaan luonteensa alttiiksi antavalla rakkaudella eräaseen nuoreen mieheen New Jerseyssä, jonka nimi on William Breckinridge Carathers, ja joka oli noin kuusi vuotta vanhempi häntä. He olivat menneet kihloihin ystäviensä ja sukulaistensa vapaalla suostumuksella ja jonkun aikaa näytti ikäänkuin heidän elinratansa olisi aiottu kaikista huolista vapaaksi, mikä on tavallisten ihmisten kohtalon ulkopuolella. Mutta mitenkä olikaan, niin onnen virta kääntyi, nuori Carathers sairastui pahimman laatuiseen rokkoon ja kun hän tästä parani, olivat hänen kasvonsa kuopikkaat kuin vohvelirauta ja hänen kaunis muotonsa oli ijäksi mennyt. Aurelia aikoi ensin purkaa kihlauksensa, mutta sääli onnettomasta rakastajastaan teki, että hän ainoastaan siirsi hääpäivän ja pani hänen uudelle koetukselle.

Päivää ennen häitä astui Carathers, katsellessaan ilmaan kohoavaa palloa, kaivon ja taittoi toisen jalkansa, niin että täytyi sen leikata poikki polven yläpuolelta. Taasen sai Aurelia halun purkaa kihlauksensa mutta vielä kerran riemuitsi rakkaus ja hän vaan siirsi hääpäivän sekä antoi sulhollensa toiveen muodostaa itsensä.

Ja taasen kohtasi onnettomuus nuorukaisparkaa. Hän menetti toisen kätensä Vapautuspäiväkanuunan liian aikasin lauvetessa, ja kolme kuukautta sen jälkeen leikkasi eräs kone poikki toisen käden. Aurelian sydän oli melkein mujerrettu näiden onnettomuuksien tähden. Ei hän voinut muuta kuin käydä kovin onnettomaksi nähdessään sulhasensa katoavan pala palalta, kun hän nimittäin selvästi huomasi, ettei tämä voinut ijankaikkisesti kestää tuota vähentymisjaksoa, mutta keksimättä keinoakaan tuon kauhean murenemisen pysäyttämiseksi hän epätoivossaan melkein katui, ettei ollut ottanut nuorukaista heti, ennenkuin tämä joutui niin huolehdyttävän supistumisen alaiseksi. Kuitenkin vahvisti hänen vahva sielunsa häntä ja hän päätti kärsiä vielä pienen ajan sulhonsa luonnotointa taipumusta.

Taasen lähenee hääpäivä ja vielä kerran peitti sen epätoivon varjo: Carathers sairastui silmätautiin ja menetti toisen silmänsä kokonaan. Morsiamen ystävät ja sukulaiset, jotka arvelivat, että hän oli jo antanut alttiiksi enempi, kuin kohtuudella voi odottaakaan, esittivät nyt vaatimuksen, että kihlaus purjettaisiin, mutta hetken horjuttuansa sanoi Aurelia jalomielisyydellä, joka häntä kunnioitti, että hän tyyneesti oli miettinyt asiaa, eikä saattanut huomata, että William missään suhteessa oli moitittava.

Siten siirsi hän vielä kerran ajan ja sulho taittoi toisen jalkansa.

Oli ikävä päivä tuolle tyttöraukalle, kun hän näki lääkärin kunnioittavasti vievän pois säkin, jonka käyttämisen hän jo edellisestä kokemuksesta oli oppinut tuntemaan ja sydämensä kuiskasi hänelle tuon katkeran totuuden, että vielä vähän oli otettu hänen sulhostansa. Hän tunsu, että ihailunsa esine päivä päivältä yhä enemmän hupeni, mutta vielä kerran voitti hän sukulaisensa ja uudisti lupauksensa.

Vähää ennen hääpäivää tapahtui uusi onnettomuus. Viime vuonna nylkivät indiaanit ainoastaan yhden henkilön päänahan Owens Riverin luona. Tämä mies oli William Breckinridge Carathers New Jerseystä. Hän oli juuri kotimatalla sydän täynnä onnea, kun hän menetti ijäksi päiviksi hiuksensa ja tuona katkerana hetkenä jonka hän silloin eli, kirosi hän tuota kurjaa armoa, joka säästi hänen päänsä.

Lopuksi on Aurelia kovassa pulassa sen suhteen, mitä hänen on tekeminen. Hän lempii vielä Williamiansa, hän kirjoittaa vielä tälle uskollisella naisen tunteella — hän rakastaa vielä mitä tästä on jäljellä — mutta hänen vanhempansa ovat katkerasti vihoissaan kihlauksesta, koska ei sulho ole rikas eikä voi tehdä työtä eikä tytöllä ole kylliksi varoja elättämään sopivalla tavalla heitä molempia. Mitä nyt on tehtävä, kysyy hän katkeralla ja epätoivoisella levottomuudella.

Se on vaikea kysymys, se kysymys näet sisältää *yhden naisen* ja *lähes* kahden kolmasosan miehestä koko elämän onnen tai onnettomuuden ja tunnen, että otan itselleni liian suuren edesvastauksen jos teen useamman kuin yhden esityksen asiassa. Eiköhän voisi parannella sulhoa. Jos Aurelia voi maksaa kustannukset, niin varustakoon revityn sulhonsa varakäsillä, puujaloilla, lasisilmällä ja peruukilla ja toimittakoon hänelle toisen muodon. Anna hänelle sitten aikaa 90 päivää ilman armoa, ja jos ei hän sillä ajalla taita niskaansa, mene hänen kanssansa naimisiin ja uskalla. Minä muuten arvelen, ettei siinä, rakas Aurelia, ole suurta vaaraa, sillä jos hän pysyy halussansa vahingoittaa itseänsä, joka kerta kuin hän keksii tilaisuuden, niin täytyy seuraavan kokeen välttämättömästi tehdä hänestä lopun, ja onhan silloin aivan sama, oletteko hänen kanssaan naimisissa, tai ei. Jos olette naimisissa niin lankeavat puujalka ja mitä muita arvokkaita kapineita hän omistaa hänen vaimollensa ja huomaatte siis, ett'ette oikeastaan kärsi mitään vahinkoa, jos lukee pois armaat jäänokset jalosta, mutta sangen onnettomasta

puolisosta, joka rehellisesti pyrki tekemään hyvää, mutta jonka ylenmääräinen äly oli häntä vastaan. Koettakaa Aurelia! Minä olen miettinyt asiata sangen huolellisesti, ja se on ainoa keino, jonka keksin. Olisi ollut onnellinen tuuma Williamilta, jos hän hyvänsuovasti olisi alkanut päästänsä, mutta kun hän luuli voitavansa käyttää toista keinoa, anniskellaksensa itseänsä niin paljon kuin mahdollista, niin en luule meidän voivan moittia häntä siitä, kun hänellä itsellään on ollut siitä hauskuutta. Meidän täytyy sellaisissa suhteissa tehdä miten paraiten voimme, emmekä suinkaan saa olla vihaisia hänelle.

ANTTI-MAISTERI.

Kirjoitti —r —r.

Eräänä syysaamuna kello 8 aamuisella heräsi ylioppilas Antti Sormunen vuoteellansa Helsingissä, jossa kaupungissa hän jo useampia vuosia oli viettänyt vapaata ylioppilaselämää. Hän hieroi silmiänsä, piteli hetken ohimoisiansa ja kääntyi toiselle kyljellensä sekä nukkui uudelleen.

Sillä välin, kun ylioppilaamme nauttii luultavasti sangen tarpeellista lepoa, heittäkäämme lyhyt silmäys hänen entisiin elämänsä vaiheisiin. Ollen varakkaan käsityöläisen ainoa poika, oli hän nuorena jäänyt vanhemmistansa, jotka kuitenkin jättivät jälkeensä melkoisen omaisuuden. Pojan holhooja, kauvan mietittyänsä sinne tänne ja huomattuansa, ettei pojalla ollut taipumusta mihinkään ammattiin, päätti vihdoinkin panna hänet kouluun, arvelen, että jos hän ei kelpaakaan käsityöläiseksi, kelpaa hän kuitenkin herraksi. Näin oli Antti vuosikausia pureskellut opin vihavaa juurta milloin hyvemällä milloin huonommalla menestyksellä ja oli vihdoin, kuten jo mainitsimme, päässyt ylioppilaaksi. Muutama vuosi sitten oli hän tullut lailliseen ikään ja saanut omaisuutensa itse hallittavaksensa. Silloin alkoi Anttillemme hauska elo; hän ammensi hellittämättä riemujen maljasta, mutta tämä malja ei vielä likimainkaan ollut tyhjentynyt. Hänen verensä kuohui kuumana; hän oli nuori, vapaa, rikas, ja pääkaupungissamme on niin monta nautintoa tarjona. Huoletoin huomispäivästä vietti hän yhtä kevytmielisten ja hauskein tovereinsa kanssa aikaansa laulellen ja riemuiten. Seuraus tästä oli, että hänen omaisuutensa oli sulanut melkein mitättömään, ja että häneltä vähitellen alkoi "näkö" loppua. Tämä ei kuitenkaan häntä vielä suuresti huolettanut. Aikansa kuluksi oli hän myöskin lukenut yhtä toista, vaikka tämä tapahtui ilman minkäänmoista järjestystä ja säännöllisyyttä. Täten oli hän hankkinut itsellensä melkoisen määrän tietoja, jos kohta nämät monessa suhteessa olivatkin ainoasti pintapuolisia, ja jokapäiväinen seurusteleminen yliopistoon kuuluvien henkilöiden kanssa oli myöskin osaltansa laajentanut hänen näköpiiriänsä.

Emme tiedä, kuinka kauvan Antti-maisteri, joksi häntä kotiseudullansa nimitettiin, olisi virunut vuoteellansa, jollei hetken perästä hänen uudestaan nukuttuansa kengän kopinata olisi ruvennut kuulumaan etehisessä. Ovi aukeni ja sisään astui vanhanpuoleinen vaimo kahvikannu kädessä. Hän oli, näet, tuollainen "ylioppilas-matami," josta monella nykyajan ylioppilaalla ei liene käsitystäkään, sillä ylioppilaat elävät nyt enimmäkseen "herroiksi," syövät hotelleissa tahi sijoittavat itsensä johonkin perheeseen.

Ylioppilas-matamit olivat tavallisesti köyhäin työmiesten vaimoja tahi leskejä. Muutamasta markasta kuukaudessa kävivät he aamuisella lakaisemassa ylioppilaan huoneen, keittivät hänen kahvinsa, ostivat torilta hänen ruokansa, kävivät noutamassa hänen ranskanleipänsä, toivat kotia hänen päivällisensä, valmistivat illalla hänen vuoteensa, parsivat hänen sukkansa, neuloivat nappeja hänen vaatteisiinsa, sanalla sanoen ylioppilas-matameilla oli niin tärkeä vaikutusala ylioppilaan elämässä, että on vaikea ymmärtää, miten ilman niitä oltaisiin voitu tulla toimenkaan. Samalla matamilla oli tavallisesti useampia ylioppilaita palveltavana, joten asia kuitenkin kannatti, vaikka joskus tapahtui niinkin, että matami antoi silloin tällöin pieniä muistutuksia saamisestansa ja kysyi, eikö maisteri jo ollut käynyt vaihtamassa suurta seteliänsä. Näin olivat nämät ahkerat vaimot liikkeessä aamusta iltaan. Hyvänsävyisiä ihmisiä he enimmäkseen olivat luonteeltaan ja hyvää tarkoittavia, vaikka he joskus, jos heillä oli palveltavana joku huima villipää, koettivatkin anastaa tämän yli milt'ei äidillistä valtaa. Tälle kannalle olivat vielä joku vuosikymmen sitten varakkaamminkin ylioppilaat asettaneet kotielämänsä, ja niin oli Antti maisterikin tehnyt.

"Hyvää huomenta, maisteri!" lausui matami Rask, asetellen kahvi-kannun pöydälle. "Ai, Jesta, kuinka maisterin silmät taas ovat punaiset!" jatkoi hän, katsellen Antti-maisteria, joka nyt oli herännyt ja avannut silmänsä selki seljälleen. "Missähän maisteri taas on riivaissut itsensä tuonnäköiseksi?"

Antti-maisteri oli huonolla tuulella. "Älkää turhia jaaritelko, vaan antakaa tänne minun tohvelini!" tiuskasi hän.

"Vai turhia, vai turhia! sen minä vaan sanon, ett'ei teistä tule miestä kuuna kulloin päivänä."

"Se on tullut jo."

"Tullut? Kaunis miesi, jonka silmät joka aamu ovat kuin särjen silmät punaiset?"

"Älkää olko noin leuvakas; tulette vanhoilla päivillänne nokkavoitoksi," ilkkui Antti-maisteri.

"Ja sitä sanotte te minulle, vaikka on kaksi kuukautta siitä, kun olen saanut teiltä penniäkään, ja niistä kolmesta markasta, jotka silloin sain on enemmän kuin puolet mennyt kiiltovoiteeksi teidän saappaisiinne. Onni toki, etten ole tarvinnut ostaa kyntteliäkin, sillä niitä ei teiltä kulukaan enemmän kuin yksi lukukaudessa."

Antti-maisteri nousi nyt vuoteeltaan, kietoi aamunuttunsa ympärillensä ja alkoi juoda höyryävää aamukahviansa. Hänen muotonsa alkoi nyt käydä lempeämmän näköiseksi. Pöydällä edessään oli hänen rahakukkaronsa.

Hän avasi sen, otti sieltä muutamia setelejä, jotka hän antoi matami Raskille, lausuen: "pahasti olen todellakin tehnyt, kun olen jättänyt tuon seikan unhoituksiin. Tässä on kuukausirahanne ja tällä liialla voitte ostaa itsellenne jonkun naulan kahvia ja sokuria."

Tästä suli matami Raskin sydän. "Teillä on kuitenkin rehellinen luonto ja hyväntahtoinen mieli. Senpä vuoksi minun käykin teitä sääli, kun näen teidän noin ylenpalttisesti hummaavan, eikä laisinkaan pitävän huolta tulevaisuudestanne. Minä olen miettinyt montakin keinoa saadakseni teistä ihmistä ja luulenkin löytäneeni yhden, joka varmaankin vie perille."

"Ja se keino on?"

"Se keino on, että panen teidät naimiseen; muu keino ei enään auta."

"Ha, ha, haa!" nauroi Antti-maisteri. "Ehkä olette jo valinnut minulle morsiamenkin?"

"Niin olenkin."

"Noh, antakaapas kuulla. Onko hänellä edes nenä ja kaksi silmää? Suuta on hänellä arvattavasti liiaksikin."

"Suu on hänellä kuin mansikka, ja silmät on hänellä niin kirkkaat ja säkenöitsevät, että niistä voisitte saada tulta piippuhunne."

"Ehkä ne säkenöitsevätkin kiukusta?"

"Ei; hän on enkelin kaltainen; kyökissä ymmärtää hän kaikki temput ja joutohetkinä lukee hän kirjoja."

"Ja soittaa fortepianoa yhdellä sormellansa?"

"Ei soita laisinkaan porkfionia."

"Noh, Jumalan kiitos! Sehän oli edes jotakin. Mutta missä saan tavata tuon teidän enkelinne?"

"Siinäpä se temppu juuri onkin. Häntä ette saa tavata, ennenkuin olette maistreeranneet. Jos hänet saisitte nähdä ennen, kävisi ajatuksenne juoksu hämille ja lukemisestanne ei tulisi niin mitään. Rikkuja ä-kirjaimen päällä rupeaisitte kuvittelemaan hänen silmiksensä, ja kun kerta hänen silmänsä johtuisi mieleenne, tulisi pian koko hänen olentonsa silmienne eteen ja hänen kiharansa peittäisi pois kirjassanne sanat teidän näkyvistänne. Ei; se ei käy. Vaan pitäkää luja tahto; ruvetkaa lukemaan, niin kyllä minä pidän huolen kaikesta muusta."

Antti-maisteri ei ollut kuulevinansakaan näitä sanoja, mutta ne tekivät häneen, kuten vast'edes saamme nähdä, syvän vaikutuksen. Hän puki päällensä ja meni kaupungille kävelemään. Täällä tapasi hän jokapäiväiset tuttavansa, ja kaikki päättivät kokoontua viettämään iltaansa Arkadiateaterin kahvilassa.

Raikkaasti kaikui taaskin iltaisella nuorison laulu äsken mainitussa kahvilassa; korkealle kohosi

myöskin nauru, kun joku noista nuorista Apollon pojista lasketteli sukkeluuksia ja heleästi kilisi lasit heidän käsissänsä.

Mutta kuinka lienee ollutkin: Antti-maisteri, joka tähän asti oli ollut päämies kaikissa hullutuksissa, hän istui nyt enimmästensä vaitonaisena ja miettiväisen näköisenä, ainoastaan silloin tällöin hymähtäin tovereinsa kokkapuheille. Matami Raskin sanat olivat ruvenneet hänessä itämään. Hänessä vaikutti joku outo mieliala, joka tuntui hänestä kiusalliselta. Hän tyhjensi lasin toisensa perään saadaksensa takaisin entisen, hilpeän, huolettoman luontonsa, mutta se ei tahtonut onnistua.

"Mikä sinua Antti-veliseni vaivaa? Onko vekselisi langennut maksettavaksi, vai onko kaartin vänrikki vienyt hempukkasi?" kysyivät ilkkuen häneltä toverit.

Antti-maisteri veti suunsa nauruun, kilisti heidän kanssansa lasiaan ja vaikenä.

Myöhään oli aika jo kulunut, kun toverit erosivat. Antti-maisteri astui kotiansa epävakaisilla askelilla. "Teistä ei tule miestä kuuna kulloin päivänä" ja "hän on enkelin kaltainen," puhui hän itseksensä. "Uskotko sinä, Antti Sormunen, enkelejä?... Hym! ... matami Rask saattaisi olla enkeli, mutta siksi on hän liian vanha ja ruma." Nyt sattui Antti-maisterin jalka erääseen kiveen, jota hän ei ollut huomannut ja jonka kivenlaskijat olivat jättäneet irtonaiseksi kadulle. Hän kompastui ja kaatui. Noustuansa ylös, kulki hän taaskin eteenpäin, jatkaen viisaustieteellisiä mietintöjensä. "Kummallinen vaikutus noilla väkevilla juomilla kuitenkin on," virkkoi hän. "Toisia ne panee nauramaan toisia laulamaan, toisia itkemään, toisia raivoamaan. Toisiin ne vaikuttaa, kuten lääkärit sanovat, 'epileptillisesti;' niiden nauttija kaatuu nokallensa, ja silloin sanoo ohikulkeva hänestä: 'tuo etsii kaivon sijoja.' Toisiin ne taas vaikuttaa 'kataleptillisesti;' hän kaatuu seljällensä, ja silloin sanoo ohikulkeva: 'tuo tutkii taivaan tähtiä.'"

Näin keskusteli Antti-maisteri itseksensä, kunnes hän oli ehtinyt kotiansa. Hän heittäysi vuoteellensa, vaan yhä kaikui matami Raskin sanat hänen korvissansa, siksi kunnes hän vihdoin nukkui.

Aamusella kun matami Rask tavallisuuden mukaan astui Antti-maisterin huoneeseen, kohtasi häntä outo näky. Hän ei tahtonut uskoa silmiänsäkään. Antti-maisteri istui pöydän ääressä kirja edessänsä. Niin, hänellä oli todellakin kirja edessänsä, ja kaikki osoitti, että hän oli ollut hereillä jo varahin. Vielä enemmän kummastutti se matami Raskia, että tämä nyt alkoi tapahtua säännöllisesti joka päivä. Hän ei virkkanut mitään, vaan mustasi Antti-maisterin saappaat kiiltävämmäksi kuin ennen, pyyhki tomun pois hänen pöydästensä tarkemmin kuin ennen ja hymyili salaperäisesti, hykertäen kämmeniänsä.

* * * * *

Etelä Hämeessä on korkeiden kukkuloiden välissä soukka, kirkasvetinen järvi, jonka rannoilla vanhat koivut ja lepät nuokkuen rehoittivat, ikäänkuin katsellen omaa kuvaansa kirkkaassa vedenkalvossa. Kaikki huokuu täällä luonnon tyyneyttä ja rauhaa. Sorsa parvet uiskentelee siellä kenenkään häiritsemättä lahdelmasta lahdelmaan, ja laululinnut pesiivät ja visertelevät siellä pelkäämättä, että ihmishyöriän levottomat touhut heitä sieltä karkoittaisi. Järven toisessa päässä aukenee maa tasaisiksi pelloiksi ja niityiksi ja lähellä rantaa seisoo somasti ja sievästi rakennettu maakartano. Täällä vietti maanviljelijä Koivunen perheensä keskellä elämänsä parhaimmat päivät, hoitaen kaikessa hiljaisuudessa ja hyvällä menestyksellä maanviljelystensä ja täältä hän vihdoin saatettiin viimeiseen lepokammioonsa. Hänen leskensä, jolle yksinänsä oli käynyt hankalaksi hoitaa mainittua maatilaa, sillä hän oli hyljännyt kaikki uudet avioliiton tarjoumukset syystä, kuten hän sanoi, ettei hän tahtonut antaa ainoalle lapsellensa, kuudentoista vuotiaalle Helmille, isintimää, oli vihdoin myynyt maatilansa ja muuttanut Helsinkiin. Syy, miksi hän juuri oli valinnut tämän kaupungin asumapaikaksensa, oli parhaasta päästä se, että Helmillä täällä olisi tilaisuutta jatkaa opintojansa silloisessa naisakatemiassa ja muutoinkin käyttää hyväksensä niitä sivistyksen välikappaleita, joita pääkaupungissamme niin runsaasti on tarjona. Rouva Koivunen oli itse kasvatukseltansa sivistynyt ja hyväluontoinen nainen. Hän oli itse johtanut tyttärensä, Helmin, kasvatusta ja pitänyt huolta hänen sekä hengellisestä että ruumiillisesta edistyksestensä. Luonnon raittiissa helmassa oli Helmistä varttunutkin solakka, terves ja punaposkinen neitonen, joka iloisena kuin leivonen oli lauleskellut kilpaa lintuisten kanssa, milloin hänellä vaan kotiaskareiltansa oli aikaa, sillä rouva Koivunen oli myöskin varhain totuttanut häntä kaikenlaisiin naisille sopiviin käsitöihin ja muihin askareihin. Jos vielä lisäämme, että Helmi oli olennoltansa sangen viehättävä, teeskentelemätöin ja avosydäminen, niin olemmekin saaneet täydellisen kuvan matami Raskin "enkelistä," josta hän Antti-maisterille oli niin suurella lämmöllä puhunut.

Äsken mainitun maatilan tanhuvilla oli matami Raskinkin lapsuuden päivät kuluneet. Hänen isänsä oli viljellyt erästä maatilan alle kuuluvaa torppaa, mutta hänen kuoltuansa oli matami Rask, joka siiloin oli hempeimmällensä ja nuoruuden täydessä kukoistuksessa, lähtenyt Helsinkiin hakemaan itsellensä palveluspaikkaa, jonka hän, ehkä ollen umpisuomalainen, onnistui saamaankin. Täällä oli hän sitten muutaman vuoden kuluttua joutunut naimiseen erään merimiehen, Raskin, kanssa.

Pitkän aikaa naimisessa oltuansa hukkui Rask vihdoin mereen eräässä haaksirikossa, jättäen leskensä ja nyt kymmenellä vuodella olevan tyttärensä, Annin, suurimpaan köyhyyteen. Tämä olikin syynä, miksi matami Raskin oli täytynyt ruveta ylioppilaita palvelemaan. Kuultuansa rouva Koivusen muuttaneen Helsinkiin, ei hän laiminlyönyt käydä tätä tervehtimässä. Yhteiset muistot Hämeestä liitti nämät kaksi vaimoa toisiinsa, ja heidän keskinäinen välinsä oli milt'ei enemmän kahden sisarusten, kuin kahden naisen eri säätyluokasta.

Joutoaikoina salli Helmi Annin käydä luonansa, jolloin hän opetti tätä lukemaan ja kertoi hänelle monta kaunista seikkaa Jumalasta, luonnosta ja maailmasta. Myöskin kävi hän silloin tällöin matami Raskin kotona ohjaamassa Annin kotitöitä ja pieniä askareita.

Kerran kuin Helmi taaskin oli poikennut tervehtimään pientä suosikkiansa, Annaa, ja puuhaili tämän kanssa, kääntyi matami Rask hänen puoleensa lausuen: "tiedätkö mitä, Helmi-neitseni? Minä olen tänään valinnut teille sulhaisen."

"Minulle sulhaisen? Oikeinko totta?" lisäsi hän nauraen. "Noh, mikä hän sitten on miehiänsä?"

"Mikäkö hän on? Hän on suuri hulivili."

"Hulivili? Mitäs minä hulivilillä te'en sulhaiseksi ja vielä vähemmin aviomieheksi?"

"Mitä te'ette? Teidän pitää tehdä hänestä ihminen."

"Kuinka se olisi mahdollista, ja kuka hän sitten on?"

"Hänen nimeänsä en vielä sanokaan teille. Jahka minä ensin te'en hänestä maisterin, saatte te sitte tehdä hänestä ihmisen."

"Maisterin? Siis harhateille joutunut ylioppilas?"

Helmi vaipui ajatuksiinsa; uteliaisuus, vaimon perisynti, alkoi saada hänessä valtaa. Usein ollen yksinänsä ajatteli hän tuota matami Raskin ehdokasta, ja näin oli Antti-maisterimme hyvällä tiellä tuntemattomana pujahtaa jollei juuri Helmin sydämeen niin kumminkin hänen mielikuvitelmaansa.

* * * * *

Aika kului, viikot vierivät. Antti-maisteri istui yhä kirjansa ääressä ja ottikin vihdoin maisteritutkintonsa hyvillä arvosanoilla. Luultavasti olisi kuitenkin matami Raskin naittamispuuhat rauenneet tyhjiin, joll'ei sattumus, joka usein tekee tepposiansa, olisi ollut vaikuttamassa tässäkin. Tutkintonsa suoritettua oli Antti-maisteri, näetse, vuokrannut itsellensä erään ruunun-puustellin, aikoen ruveta juurta jaksuen maanviljelijäksi, sillä tämä toimi huvitti häntä kaikkein enimminkin. Hän oli aina ihannellut maanviljelijän vapaata, raikasta elämää, vaikka hän kyllä oivalsi, ett'ei tämäkään toimi ole huoliansa vailla yhtä vähän kuin muutkaan olot ihmiselämässä. Tila oli luonnonihanalla paikalla ja tarjosi siis hänelle sekä toimintoalaa että huvitusta. Ennen lähtöänsä Helsingistä päätti hän käydä matami Raskin luona jäähyväisillä ja tulikin sinne sangen otolliseen aikaan. Helmi-neiti sattui, näet, samaan aikaan olemaan Annia tervehtimässä, kuten hänen tapansa oli.

Matami Rask esitteli: "tässä on nyt se maisteri, ja tässä on nyt se neiti."

Antti-maisteri kävi hämillensä tästä oudosta esittelytavasta.

Hän näki edessänsä, puhuakseni runoilijan tavoin, täydellisesti puhjenneen ruusun, mutta tämä ruusu näytti hänestä omaavan jotakin erinomaista, mitä hän ei ennen ollut huomannut muissa "ruusuissa." Hän tiesi, että kohteliaisuus vaati häntä sanomaan jotakin, mutta mitä, senpä perille ei nyt ollut helppoa päästä tässä silmänräpäyksessä. Sanoaksensa kuitenkin jotakin, teki hän syvän kumarruksen ja virkkoi: "saankos minä luvan?"

"Saatte," virkkoi Helmi-neiti veitikkamainen hymy huulillansa.

"Mitä sitte?" kysyi Antti-maisteri vielä enemmän hämmillensä tuosta veitikkamaisesta hymystä.

"Käydä istumaan," lausui Helmi-neiti. Molemmatkin purskahtivat heleään nauruun. Jää oli murrettu, ja heistä tuntui, kuin olisivat he olleet tutut jo monta vuotta. Antti-maisterista kävi keskustelu Helmin kanssa yhä viehättävämmäksi, ja vihdoin, kun Helmi nousi ottamaan jäähyväisiä, lausui Antti-maisteri taaskin: "saankos minä luvan?"

Nyt oli Helmin vuoro kysyä: "mitä sitte?"

"Käydä teitä tervehtimässä," lausui Antti-maisteri.

"Minun äitini on niin ystävällinen kaikille ihmisille ... minä luulen, että tekin olette tervetullut hänelle!" vastasi Helmi taaskin tuo veitikkamainen hymy huulillansa.

Antti-maisteri katsoi hänen jälkeensä. "Hän on todellakin enkelin kaltainen," jupisi hän.

* * * * *

Emme tarvitse mainitakaan, että Antti-maisterimme ei kau'an viivytellyt käyttää hyväksensä tuota Helmin vaikka kiertämälläkin antamaa lupaa saada käydä häntä tervehtimässä. Hän teki maatilaltansa vähän väliä matkustuksia Helsinkiin, ja hänen kotonansa oli ryskettä ja puuhaa aamusta iltaan, sillä vuokraamansa maatila oli edelläkävijänsä ajalla joutunut hiukan rappiotilaan, ja hän tahtoi nyt asettaa sen sellaiseen kuntoon, että siellä kävisi vaikka "enkeliäkin" asuminen. Emme myöskään lähde kertomaan kaikkia noita alussa milt'ei huomaamattomia kädenpuristuksia ja muita pikku temppuja, joilla Antti-maisteri ja Helmi ensin keskustelivat tunteistansa. Usea lukija ne itsekin tietää, ja ken ei tiedä, häntä kehoittaisin mitä pikemmin kokemuksen tiellä näihin opastumaan. Seuraus näistä kaikista oli, että eräänä päivänä nähtiin Antti-maisterimme juhllaisen näköisenä ja hännystyksessä astuvan puhuttelemaan Helmin äitiä, ja täällä hänelle ei annettukaan repposia.

Seuraavana keväänä vietettiin Antti-maisterin ja Helmin häät. Kevään aika! Lemmen, linnunlaulun ja kaikkein toivojen uudellensa eloon virkoamisen aika! Väkeä ei ollut paljo saapuvilla, mutta ne harvat, jotka tässä juhlassa olivat, toivoivat sydämensä syvimmästä pohjasta, eikä vaan tavan vuoksi, onnea ja kaikenlaista menestystä nuorelle pariskunnallemme. Matami Raskin silmässä kiilsii ilon kyynel, ja hän milt'ei pitänytkään itseänsä sinä, joka oli luonut Antti-maisterille ja Helmille kaiken heidän silloisen onnensa. Iltaisella, kun vieraat olivat hajonneet, ja nuoren pariskunnan piti lähtemän uuteen kotiinsa, otti matami Rask hyvästijättäessään Helmin syrjään ja kuiskasi hänelle korvaan: "Antti-maisterilla on tosin hyvä ja hellä sydän, mutta pitäkää nyörit kovalla: minä muistan kyllä Raskivainajan..." Helmi hymähti ja hiipi Antti-maisterin kainaloon, katsellen hänen silmiinsä helleydellä, joka olisi voinut sulattaa kalliotkin. Näin oli nyt nämät kaksi nuorta ihmistä yksi sydän ja yksi sielu.

* * * * *

Antakaamme ajan vieriä vielä eteenpäin. Kaksi vuotta tämän jälkeen kävin tervehtimässä vanhaa ystävääni. Antti-maisteri oli harvapuheinen ja synkänmuotoinen. Näytti siltä, kuin olisi hän väsynyt ja kyllästynyt elämäänsä. Minulle oli vaikeata hänessä enään tuntea tuota iloista huliviliä Helsingin kahviloista. Salin ovi oli hiukan ravollansa. Täältä kuului Helmi-rouvan ääni milt'ei kiivaasti: "Antti, ethän olekaan käynyt ottamassa osakkeita Porvoon-Keravan rautatiehen, vaikka minä sinua käskin!"

Minä heitin sääliväisen katsannon ystävääni, otin jäähyväiset ja läksin.

Kun istuin rekeeni tähtikirkkaana talvi-iltana huokasin itsekseni: "Jumalan kiitos, etten ole joutunut tuollaiseen pälkähäseen!"

Tähänkö lopettanen kertomukseni?

En vielä, sillä muutoinpa en olisikaan kertonut tapahtumia täydellisesti. Annetaanhan siis vieläkin muutama vuosi vieriä eteenpäin. Matkani satutti minut taaskin lähelle Antti-maisterin kotoa. En raahatinut ajaa sen ohitse, vaan päätin poiketa sisään tervehtimään vanhaa ystävääni ja, jos ei muuta, niin kumminkin lohduttamaan häntä suuren rasituksensa alla. Antti-maisteri tuli vastaani iloisella hymyllä ja tervehti minua lauseilla, jotka hiukan muistuttivat tuosta vanhasta helsinkiläisestä. Hänen silmässängsä oli kirkas loisto ja otsallansa rauhan tyyneys. Samassa tuli Helmi-rouvakin sisään, vaan kun seisoin hiukan syrjässä, ei hän minua heti huomannut. Hän meni Antti-maisterin luokse, laski kätensä hänen kaulallensa, lausuen: "kuule, ukkoseni, montako tynnyriä kauruja lähetämme myllyyn?" Antti-maisteri alkoi nauraa, ja huomautti häntä minun läsnäolostani. Helmi, joka nyt oli täydessä naiseellisessa kukoistuksessaan, tervehti minua ystävällisesti ja meni sitten taaskin taloudellisiin puuhiinsa.

Minä seisoin siinä elävänä kysymysmerkinä.

Antti-maisteri hymyili. "Haluaisit kaikei tietää, kuinka kaikki tämä on käynyt?" kysyi hän.

Minä nyökäytin päätäni myöntämyksekseni.

"Niin, veliseni, se oli nyt sillä lailla," virkkoi Antti-maisteri, "että joku aika häittemme jälkeen rupesi vaimoni kohtelemaan minua varsin omituisella tavalla. Minä en voinut käsittää, mikä häneen oli tullut. Jos minä tahdoin kylmää, tahtoi hän kuumaa, jos minä tahdoin sinappia, tahtoi hän siirappia. Täydyn tunnustaa, että rakkauteni alkoi saada tästä pahan loukkauksen. Minä sulkenin itseeni ja kohtelin häntä väliin kylmyydelläkin, mutta aina sillä ulkonaisella kohteliaisuudella ja kunnioituksella, jota kullakin nuhteettomalla avioivaimolla on oikeus vaatia mieheltänsä. Myöskin annoin minä hänen tykkänensä

vallita. En tiedä, mitä vaimoni sydämessä tällä ajalla lienee liikkunut, vaan erään kerran tuli hän kyynelsilmin luokseni, lausuen: 'pidä sinä hallitus, mutta rakasta minua!' 'pidetään yhdessä,' virkoin minä ja suljin hänet syliini. 'Neuvotelkaamme yhdessä ja valitkaamme se, kun paras on. Emmehän seisokaan sotajalalla, sillä onhan välimme sellainen, että yhden menestys tahi vastoinkäyminen on menestys tahi vastoinkäyminen toisellekin. Koettakaamme etsiä korkeinta aviollista onnellisuuttamme siinä, että kaiken itsekkäisyyden ja omien mielioikkujen hylkäämällä noudatamme toinen toisemme mieltä, niin on kaikki meille käyvä hyvin.'

"Seurauksen yllämainitusta kohtauksesta olit äsken tilaisuudessa näkemään. Siitä asti on elämämme ollut pelkkää onnea, ja jos joskus jotakin pientä sattuu väliimme," lisäsi hän, osottaen polvellensa nojaavaa viisivuotista poikaansa, "niin nuot 'kulipäät' vaikuttavat, että kaikki jälleen tasaantuu."

Helmi-rouva astui nyt uudestansa sisään pitämään meille seuraa. Hän oli iloinen, viehättävä ja ystävällinen, eikä mikään hänen puvussansa eikä puheessansa muistuttanut enään kauratynnyreistä. Ilta kului hupaisesti tässä ystävällisessä perheessä, ja jo oli myöhä, kun vihdoinkin otin heiltä jäähyväiset.

Kun taaskin istuin rekeeni synkkänä talviyönä, tunsin olevani yksinäni "kuin ruovon päristäjä korvessa."

NAISEN KAVALUUDEN SEURAUKSET.

Kirjoitti Julle Erg.

I.

Eräänä kauniina Joulukuun kuutamoiltana astui noin kahdenkymmenen vuoden vanha nuorukainen hitaisilla askeleilla Törrölän kylään viepää kaitaista metsäpolkua myöten. Hänen suunsa oli hieman hymyssä ja hänen silmänsä oli alinomaa kiinnitetyt kohti matkansa päämaalia. Hänen korkeasta otsastansa ja jotensakin kauneista kasvoistansa oli huomattava joku erinäinen mielen liikutus. Hän oli puettu pitkävartisiin saappaisiin ja hänen yllänsä oli hienosta, ulkomaalaisesta kankaasta tehty puku. Hiljaa hengitti Pohjola, kulki puusta puuhun ja oksalta oksalle, heiluttaen niiden hyisiä latvoja ikäänkuin kuiskuttaen: "Hyvää yötä. Levätkää rauhassa." Täysi kuu tähtineen valaisi tätä metsäistä seutua. Äänetönnä, polttaen piippuansa, jatkoi nuorukainen matkaansa, eikä mikään häirinyt hänen päässään kiiteleviä ajatuksia. Hän oli jo kulkenut Porraskorpeen eroavan polun kohdalle, johon hän ikäänkuin salaman lyömänä yht'äkkiä pysähtyi. Samassa tuokiassa esiintyi metsän vastaiselta puolelta valkoverinen, kaunis, nuori, seudun tavan mukaan puettu neitonen, joka, huomattuaan paksun ikihongan varjossa seisovan henkilön, seisahtui, sekä oltuansa jonkun vähäisen aikaa epäröivä käytöstavastaan sellaisessa arvaamattomassa sattumuksessa, kirkasi pelkoa ilmoittavalla, kimakalla äänellä: "ken olet!" "Ken olet," vastasi kaiku, ja pani neidon sydämen pelosta kahta kertaa rajummin sykkimään.

Samassa jupisi nuorukainen huuliensa välissä kuulumattomia sanoja ja lähestyesssänsä neitoa huudahti hän: "armas, lemmitty Klaarani. Täällä synkän metsän kaitaisella polulla en luullut tapaavani ketään. Luulin olevani aivan yksin. Minä olin matkalla sinun tykösi, saadakseni sydämelleni rauhoitusta. Oi, minun täytyy lähteä; siitä syystä on sydämeni pakahtua."

Pirttiahon Klaara, se oli neitosen nimi, astui nuorukaisen rinnalle ja tarttui molemmilla käsillensä nuorukaisen ojentamaan käteen, sekä lausui matalalla, murheellisella äänellä: "niin on. Nämät muutamat viimeksi kuluneet päivät ovat minusta tuntuneet pitkiltä. Tänne," lausui hän, luoden kauniit sinisilmänsä avaruuteen, "tuln kauniina kuutamo-iltana nauttimaan metsän hiljaisuutta. Täällä, niin täällä, etenkin viime keväänä olen monta monituista kertaa nauttinut luonnon suloa läheisessä

koivikkometsässä laulavain lintujen tuhatsävelistä laulua kuulemalla ja aina olen kaikesta tästä löytänyt suurinta huvitusta. En voi sinulle minkäänlaista syytä sanoa nyt tulleesen murheeseeni. Kuitenkin, minä aavistan jotakin erinomaista tapahtuvan, Paljon on kyyneleitä vuotanut silmistäni. Aavistus, kenties aiheeton, on siihen syytä, Mistä olenkaan senlaista saanut päähäni. Nyt sanon suoraan: anna anteeksi, jos loukannut sinua, mutta minuun on syytynyt luulo, ett'emme saa pitkään aikaan nähdä toisiamme. Lemmitty Edvardini! Sano, milloin saamme sielunpaimenemme edessä notkistaa polvemme, vaan vannaoksemme toisillemme ijäistä rakkautta? Tuskalliselta tuntuu epätietoisuus, mutta kahta kertaa tuskallisemmalta tuntuu paljas ajatus, ett'en saisi sinun läheisyydessäsi olla."

"Murheesi voi lukea kasvoistasi, mutta rauhoitu, Klaarani. Ole kärsivällinen ja tyydy kohtaloon. Sinä tiedät aivan varmaan, että tulevaisuuteni on ilman perustus-kiveä, ja olemiseni niin ollen arvoton. Tämä asian laita, nykyinen kohtaloni, on antanut minulle aihetta miettimiseen. Päästäkseni pyrintöjeni perille, eli toisilla sanoilla sanoen, saadakseni aiotun avioliittomme toteutumaan ja sen esteenä olevat haitallisuudet pois raivatuiksi, olen päättänyt matkustaa muille seuduille hankkiakseni itselleni tarkoitustani vastaavan vaikutusalan. Tätä ennen säästetyillä, pienillä varoillani luulen tulevani toimeen pari vuotta, joten siltä ajalta tuleva palkkani kokonaan jäisi säästöön, jolla, katsoen tulevaisuuteen, voisimme perustaa pienen kodin lemmellemme. Näin ollen tulisi sinun odottaa pitkän aikaa, kenties asianhaarain mukaan yli kahden ajastajankin. Nyt olen suoraan sinulle lausunut ajatukseni. Lupaatko niin kauvan odottaa? Voitko vanna olevasi minulle uskollinen morsian — voitko?"

Viimeisiä sanoja sanoessaan vapisi Edvard'in ääni tuntuvasti, ei kylmyydestä eikä pelosta, vaan siitä, että hetki oli kallis, joka päättäisi hänen tulevaisuutensa pyrinnot. Hän syleili Klaaraa ja painoi hänen huulillensa useampia suudelmia.

"Lupaan, lupaan, sill'aikaa ja hamaan elämäni iltaan asti olen oleva sinun uskollinen morsiamesi. Sen vannon kautta taivaan ja maan. Ei mikään muu, kuin kuolema, voi meitä eroittaa. Ei, sen vakuutan. Olkoon tuo tuolla ylhäällä kuumoittava kuu kaikkine lukemattomine tähtineen nyt lausuttujen puheitteni todistajana," kiiruhti Klaara vastaamaan ja nojautui Edvard'in rintaa vastaan.

Hiljaa kietoi Edvard kätensä Klaaran ympärille, joka nojasi päänsä vasten Edvard'in kasvoja ja kuiskutti hiljaa: "uskollinen olet ollut ja vannonut vastaisuudessakin olevasi. Minä olen vakuutettu, ett'ei kukaan voi meitä eroittaa. Ei; tuhat kertaa, ei. Haudan toisellakin puolella olet omani. Minä olen tyytyväinen ja rintani on täytetty mitä suurimmilla toiveilla. Kenties jo huomenna lähden matkaan. Saatuaani paikan olen sinulle antava tietoja olinpaikastani, jokainen kukkainen maassa ja jokainen lintuinen puun oksalla muistuttakoot sinulle liittomme pysyväisyyttä."

"Hyvästi, kallis Edvard. Yksin ollessasi muistelee kaukana olevaa Klaaraasi!" Kun Klaara oli saanut nämät sanat lausutuiksi, tyrskähti hän itkuun. Edvard, painaen suudelman Klaaran otsalle, kuiskutti hänen korvaansa: "ole uskollinen kuolemaan. Palkintosi on oleva vilpitön rakkauteni."

Tämänkaltaisessa asennossa, tunteittensa valtaamina, olivat rakastavaiset kotvan aikaa. Ei mikään häirinnyt näiden henkilöiden tunteiden uhkuamista. Kuukin pistäytyi pilvihattaran taakse välttääksensä katseellaan häiritä rakastavain suloista onnea. Vielä kerran kuiskahdus, muisku sekä kädenpuristus ja kumpikin katosivat hitailla askeleilla eri polkujaan metsikköön.

II.

Toistakin vuotta on siitä kulunut, kun tapasimme Edvardin Klaaran seurassa Törrölän kylään vievällä metsä-polulla. On kaunis Kesäkuun ilta. Aurinko oli taivaanrannalla laskeutumassa ja hetken perästä valmis säteillään valaisemaan toista maapallon puoliskoa, jonka tähden sen viimeiset säteet kultaavat järven ja sen ympärillä olevat metsiköt. Vielä lauloivat linnut kiitoslauluaan ja vielä oli mehiläinenkin kiireessä työssä, lennellen kukkaisesta kukkaiselle.

Korkeanlaisen mäen syrjänteellä, Säyne-lammin oikealla puolella, on Törrölän kylä, jossa löytyy parikymmentä taloa, jotka melkeen kaikki ovat varakkaanpuolisia.

Leveä maantie, koukerrellen pitkin Säyne-lammin rantoja alkaa Haapavaarasta ja viepi Törrölän läpi Pirtti-ahon kylään, jolla tiellä etenkin puheenalaisena iltana oli vilkas liike.

"Paljopa on nuorta rahvasta liikkeellä," kuiskasi eräs nuori poika toverinsa korvaan juuri, kun parvi tyttöjä ja poikia juoksujalkaa menivät heidän sivutsensa.

"Ne menevät Kallelaan, sillä siellä on tänä iltana tanssiaiset, etkö, hönttö, tuota ole kuullut; johan siitä on koko viikon aikana hölytty sitä ja tätä. Sinäkö ainoa, joka ei siitä tietäisi?"

"Enpä tuota ole kuullut. Eikö lähdetä kemuja katsomaan?"

"Lähdetäänpä vaan."

"Noh, kissa vieköön! Minusta kuuluu jalkain kopinaa," lausui toinen pojista, kun olivat tulleet Kallelan pihaan.

"Niin minustakin," kuului toverin yksitoikkoinen vastaus.

Tupaan tultuamme huomaamme tanssiaisten olevan täydessä vauhdissa ja Pirttiahon Klaaran keskellä poika- ja naispiiriä, iloisesti laulaen: "Rukkaiset annan muutamalle, kosialle, veitikalle" j.n.e. tanssivan äskettäin maanviljelysopistosta uloslasketun, kylään tulleen nuoren pehtoorin kanssa, josta syystä kylän nuorisot ja etenkin naiset pitivät keskenään puhetta, luullen muun muassa Pirttiahon Klaaran liehakoinneen saadaksensa pehtorin itseensä mieltymään.

Senlaiseen muistutukseen lieneekin naisilla ollut aihetta, kun varmuudella tiesivät Klaaran päätökset olevan tuulen tuomia, niin ja näin, aina sen mukaan kun missäkin tilaisuudessa oli tarpeen.

Piiritanssin loputtua ja jokaisen mentyä istuimellensa lepäämään, huomautti Kiiskilän Katri rinnallaan oleville tovereilleen: "katsokaat tytöt, miten Klaara tirkistää armaasti, rukoilevasti pehtoorin silmiin. Siitä päättäen näyttäisi, kun Klaara olisi kokonaan unhottanut Edvardin. Noh, ei mikään ihme, pehtoori Lilja on kaunis mies, hyvällä tulevaisuudella, ja Klaaran sulhanen, Edvard, ei ole minun tietojeni mukaan täältä lähtönsä jälkeen Klaaralle kirjoittanut riviäkään."

"Ha, ha, haa!" tyrskähti Myllylän Anni nauramaan. "Ha, ha, haa!" Katri luuli näkevänsä Klaarassa välinpitämättömyyttä Edvardiin aivan pienestä, vähäpätöisestä syystä. "Se on anteeksi annettava, vaan minä näin Klaaran ja pehtoorin välillä muutatakin tapahtuvan, joka tosiaankin antaisi aihetta Kiiskilän Katrin muistutukseen Klaaran välinpitämättömyydestä sulhasestansa."

"Mitä, mitä?" tiedustelivat tytöt uteliaina.

"Näinpä minä pehtoorin kallistavan päänsä Klaaran korvaan, kuin hän olisi jotakin tahtonut muiden kuulematta Klaaralle lausua. Kun pehtoori oli kuiskutuksensa lopettanut, nyykäytti Klaara päätänsä ymmärtämisensä, tai, jos se koski jotakin pyyntöä, myöntymisensä merkiksi. Mitähän, jos Edvard nyt olisi täällä ja olisi nähnyt sen seikan?"

"Kas nyt," keskeytti Louhelan Miina, "Klaara ja pehtoori menevät ulos. Ei kummempaa!"

"Tästä lähtien en tahdo seurustella Klaaran kanssa."

"Emme mekään," kuului hiljainen supatus näiden rivissä. Hiljaisilla askeleilla seurasi Klaara nuorta pehtooria, nojaten itsensä pehtoorin oikeaa käsivartta vastaan. Kun he olivat tulleet Säyne-lammin rannalle, otti pehtoori nenäliinan taskustansa ja pyyhkäisi tanssin paljoudesta otsaansa tarttunutta hikeä, jonka jälkeen hän luoden lempeän katseen Klaaraan, sanoi ujostelevalla äänellä: "en tiedä, mikä lienee tehnyt muutoksen siinä, ett'ei seurat, niinkuin ennen, minua enään samassa määrässä ilahuta. Nyt olen taasen ollut kotonani pari kuukautta nuorien alinomaisessa läheisyydessä, ja jos en väärin muista, niin sillä aikaa ei minulla ole ollut yhtäkään hupaista hetkeä."

Klaaran suu vetäytyi hymyyn hänen lausuessansa: "teillä lienee morsian ja ajatus häneen tehnee, että kaikki hovit ovat arvottomia, ell'ei hän ole teidän seurassanne. Jos niin on, ei se ole mikään ihme. Mitä sanonkaan? Anteeksi pyydän, eit'ä kosketin kenties liian hellään paikkaan ja etenkin, kun asioita sellaisesta laadusta en ensinkään tunne."

"Jos minulla olisi morsian, niin ei minulla olisi minkäänlaista syytä synkkämielisyyteen. Päin vastoin, vaikk'ei se, jota lempisin, olisi lähiseuduillakaan, virkistäisi hänen silmiäni edessä oleva kuvansa kaikenlaisissa tilaisuuksissa. Luulen olevani oikeassa tarkoin arvostellessani minulle antamaa lohdutustanne, että te, ollen aina iloinen, tosiaankin olette rakastunut johonkin kylän reippaimpaan nuorukaiseen — ja siltä saaneet vasta-lempeä. Niinkö? Kenties saan toivottaa onnea?"

Klaara vetäytyi muutamia askelia taaksepäin, ja kääntäen päänsä kohti syrjässä olevaa metsää, sanoi hän: "mitä tarkoittatte herrani? Mainitsitte, jos oikein korvani kuulivat, sulhasesta. En sellaista vielä ole kerinnyt edes miettiäkään. Aina siihen lienee aikaa, sillä en vielä ole täyttänyt kahdeksaatoista vuotta."

"Kuulustelemisemme siis todisti, että kumpikin meistä omaa vielä sydämensä, eikä ole sidottu minkäänlaisilla lupauksilla. Eikö niin? Jos uskaltaisin, niin varmaankin aivan paikalla lankeaisin eteenne

ja tunnustaisin, että..."

"Mitä että?" keskeytti Klaara, punastuen korviin saakka. —

"Että minä — Oi, jos rohkenisin sanoa!"

"Varmaanhan ette minua tarvitse kainostella," kiiruhti Klaara vastaamaan.

"Että kuvanne on ollut ajatuksieni jokapäiväinen, että minä koko sydämeni voimalla teitä lemmin, uskallanko edes toivoa vastarakkautta?" pehtoorin viimeiset sanat olivat niin heikot, että niitä tuskin kuulikaan, ja hän läheni Klaaraa epävakaisilla askeleilla sekä vastaanotti Klaaran tarjotun käden, jonka hän painoi vasten huuliansa.

"Te teette minut sangen onnelliseksi. Minä olen jo kauvan aikaa rakastanut teitä ja yhtä pitkän ajan olen, hylkäämällä minulle esitettyjä sulhasia, odottanut teidän nyt vihdoinkin tehtyä tunnustustanne. Toivoni on nyt toteutunut."

Nyt uskalsi pehtoori luoda katseensa Klaaraan. Nyt hän rakkauden hurmeessa kieri kätensä Klaaran hoikan vartalon ympärille ja vahvasti rakkautensa useammalla suudelmalla.

Ilta oli viehättävän herttainen. Lehti ei värähtänyt ja lammin pinta oli aivan tyynenä. Siinä rakastavaiset näkivät oman kuvansa ja rannalla rehoittavien puiden varjon. Kaikki oli hiljaista; ei muu kun pelimiehen viulusta lähteneet yksitoikkoiset, kimakat säveleet kuuluivat rannalle.

Aurinko oli jo hetken aikaa sitten mennyt mailleen ja laululintuset olivat lopettaneet ylistyslaulunsa ja pää painettuna pikku siipiensä alle lepäsivät rauhallisina puiden oksilla, ollaksensa valmiina uusilla voimilla seuraavan päivän koittaessa laulullaan alkamaan kiitostansa Luojalleen. Mutta ihmissydämen sisimmässä pohjukassa piilevä totuuden kipinä lienee ollut rauhatoin, kuten myrskyllä valkamaan ajettu aalto, ja omatunto, tuo ihmisen tekemäin pahatekojen alinomainen soimaaja, lienee varmaan kuiskuttanut petturin, valansa rikkojan korvaan: "miksi niin teit? kosto, jumalallinen kosto, seuraa sinua, ettäs näin teit," sillä jotakin erinomaista, ulkopuolisestikin selvästi näkyvää, näyttäytyi Klaaran esiintymisessä. Hän vapisi, eikä voinut edes muutenkaan tunteitaan hillitä; hän itki, ilmoittaen olevansa onne — vaan lopputavut lausuttiin heikolla äänellä, ett'ei sitä tarkimmallakaan kuulolla olisi voinut eroittaa, josko se oli — "linen," vai — "toin."

Rakastavaiset uneksuivat vielä kauvan aikaa toistensa sylissä sanaakaan sanomatta. Vihdoin Klaara tarjosi kätensä hyvästijätöksi, ja niin jättäen tanssiaiset sillensä, erosimat he eri suunnille.

III.

Seuraavana iltana yllä kerrotun tapauksen jälteen tapaamme Klaaran yksin istumassa juuri samassa paikassa, jossa hän vastaanotti pehtoorin rakkauden ilmoituksen. Hänen silmänsä olivat itkusta täytetyt ja kasvonsa olivat kalpeat. Mikä siihen on ollut syynä, sen kenties, tietäessämme Klaaran silloiset suhteet, voimme helposti käsittää. Klaaran sydämessä on parantumaton haava, jonka hän tahallaan oli itselleen saattanut. Varmaankin haavan sivut tuottivat kyyneleitä ja sen lisäksi, — emme kumminkaan voi varmuudella päättää, — tuskaa ja polttavaa toivottomuutta. Hän katseli levottomasti ympärilleen, ponnisti kaiken voimansa tarkkaan vakoilemiseen, voidakseen olla vakuutettuna, ett'ei kukaan läsnäolollaan häiritseisi häntä. Kaikki oli vaan hiljaista, ja mikään ei antanut hänelle syytä epäluuloon. Muuta ei kuulunut kuin metsän hiljainen tohina ja Säyne-lammin laineiden loiskuminen, kun ne saapuivat rantaan.

Ilta oli viileä ja kaunis.

Kun hän oli varma, ett'ei kukaan ollut nähnyt hänen rannalla oloansa, tempasi hän rintaansa vasten kätketyn kirjeen, oikasi sen käännökset ja iski silmäyksensä sen riveihin, kuten nälkäinen kotka saaliiseensa. Kirjeen luettuaan pani hän sen polvilleen ja jupisi hiljaisella äänellä: "niin, Edvard, vieläkin sinä rakastat yhtä lämpimästi, kuin toista vuotta sitten. Sinä ilmoitat nyt voivasi täyttää lupauksesi, vaan et ilmoita milloin tänne tulet. Noh, yhdentekevä! Ei sen pahempi, jos et tulekaan, vaan rakkauteni — rakkauteni — miten se on jäädytettävä? Luullakseni yksinkertaisesti: minä halveksin Edvardia ja teeskentelen rakastavani pehtoori Julle Liljaa. Se on päätetty. Julle Lilja on varakas ja voipi paikalla viedä minut vaimonansa omaan, rikkaasen kotiinsa." Klaara nosti nyt vapisevan kätensä vasten rintaansa ja lisäsi: "minä teen mitä tahdon; teen itseni onnelliseksi, rikkaaksi ja samalla suostun äitini

tahtoon." Tämän sanottuaan hän yht'äkkiä salaman nopeudella kavahti seisoaalleen ja kätki polvillaan olevan kirjeen. Hän loi katseensa ylt'ympäri ja huomasi läheisen metsän reunasta pitkän mieshenkilön ohjaavan kulkuansa samaa suuntaa, jossa hän vavisten seiso. "Ken tuo mahtanee olla? Minusta näyttäisi, kun se olisi Julle. Mitä hän tänne tulisi? Noh, minulle se on yhdentekevä, kulkipa hän sinne tai tänne, eihän Julle kuitenkaan voi aavistaa, mitä varten olen tänne tullut," jupisi Klaara samalla, kun hän, vakuuttaakseen itseään, ett'ei kirje olisi näkösellä, kädellään työnsi kirjettä kaulaliinansa alle.

Tuokion kuluttua seiso Julle Klaaran edessä. Hellä käden puristus ja vilpittömästä rakkaudesta, palava suudelma oli Jullen tervehdys.

Kun Klaara oli tointunut ensi hämmästyksestensä sanoi hän kainoutta ilmoittavalla, vaan jokseenkin sointuvalla äänellä: "tämä paikka tuntuu minusta rakkaalta — rakkaammalta kuin mikään muu paikka seuduillamme. Sentähden tulin tänne tänä erittäin kauniina iltana huvittamaan huvitusta kaipaavaa sydäntäni lintujen laulua kuulemalla. Täällä olen ollut jo tiiman ajan ja tunnen itseni olevan paljoa raittiimman."

"Rinnettä alas tullessani huomasin sinut ja sentähden, vaikka väsyneenä kovasta työstä, tulin hetkiseksi luoksesi. Minä olen halunnut keskustella kanssasi häidemme vietosta, milloin ne olisivat pidettävät. Mihin aikaan olisi sinun mielestäsi häämme vietettävät?"

"Kentiesi noin parin kuukauden perästä."

"Olkoon menneeksi kahden kuukauden kuluttua. Ehkä olisi sopivin ja enemmän muistossamme säilyvä, jos siis huomisesta lukien, eli 27 päivänä Elokuuta, kaksi kuukautta siitä, kun julki ilmoitimme meissä valtaavat tunteemme, hää pidettäisiin."

"Aivan niin. Se on aivan kuin minäkin tässä ajattelin," virkkoi Klaara, hätyyttäen kädessään olevalla nenäliinalla liian lähelle tunkeutuvia hyönteisiä.

"Siis on kaikki päätetty. Joko kohta aijot mennä kotiasi? Minä voisin seurata sinua kappaleen matkaa."

"Kohta. Aurinko kohta laskeutuu. Mitähän äitini minusta ajattelee, kun viivyn näin kauvan pois hänen näkyvistänsä? Varmaankin hänen on ikävä kotitöitä yksin toimitella."

IV.

Rakastavaisten vielä näin puhuessa hiipi hiljasilla, kuulumattomilla askelilla pienehkö naishenkilö pitkin Säyne-lammin rantaa. Vähän väliä hän, jouduttuaan lähelle rannalla olijoita, seisahtui kuuntelemaan, vakoilemaan pienillä kiiluvilla silmillään, josko rannalla istujat olisivat huomanneet hänen lähestymistänsä. Taasen, kuten kissa, tarkasti määritellen askeleensa pituutta, saalista väijyessä, läheni hän lähenemistänsä. Muutamia silmänräpäyksiä vaan, niin hän olisi ollut heidän edessänsä. Nainen, puettu seudun tavan mukaan, kyyristyi kumminkin tiheän kataja-pensaan taakse siitä voidakseen tarkasti kuulla, mitä rannalla olijat keskenänsä puhelivat ja samoiten nähdä heidän pienimmätkin liikkeensä. Saatuansa näin mukavan aseman, vetäytyi hänen suunsa hymyyn hänen itsekseen sanoessansa: "Klaara, tyttäreni! Sinä vo'it lumota seudun rikkaimman ja kauniimman miehen. Sen minä varmuudella voin sanoa. Nyt, jos milloinkaan, koettele parastasi, sillä maailmallinen onnesi riippuu kokonaan siitä ainoasta miehestä, jonka kaulan ympärille olet saanut lumousvoimallasi sijoittaa lumivalkeat käsivartesi. Klarani, sinä tulet olemaan minun vanhuuteni ilo, tuki ja turva. Kaikkivaltias, anna siunauksesi vuotaa tyttäreni ja hänen vieressään istuvan uhrimme ylitse. Salli niin, että he sillä pyhän pyhällä avioliiton siteellä toisiinsa ikuisesti ja milloinkaan eriämättömiksi yhdistettäisiin!" Tämän toivomuksensa sanottua hän vaikenä ja paljasti hienolla huivilla peitetyn päänsä selvemmin kuullaksensa rakastavain puhelemista.

Jättäkäämme nainen hetkeksi piilopaikkaansa kuuntelemaan ja jatkakaamme kertomustamme:

"Noin viikko-kausi tätä ennen en voinut aavistaa, että minä olisin tilaisuudessa niin pian, kuin nyt on tapahtunut, ilmoittamaan sen, mikä monta vuotta tätä ennen on sydämessäni itänyt. Siemen on kantanut hedelmän. Lemmitty Klarani! Vaimon velvollisuudet ovat raskaat, tuskalliset, vaan hän kantaa ne kärsivällisyydellä sen nojassa, että hänen sydämensä on yhdistetty sydämeen. Koettele täyttää naisellinen velvollisuutesi, niin olet voittanut elämäsi korkeimman onnen. Niin; paljon olisi minulla puhuttavaa, paljo muistutettavaa, vaan olkoon tässä jo iällä kertaa kylliksi. Aika lähenee kiireillä askeleilla. Kentiesi äitisi sinua ikävöiden odottaa." Näin puheli Julle Klaaransa kanssa. Puheen

lopetettuansa hän kieri kätensä Klaaran kaulan ympäri ja suuteli häntä.

"Armas Julleni! Elämäni korkein määrä ja toivoni on täytetty. Kokematon sydämeni, joka äskettäin oli murheesta pakahtua, on rauhallinen ja nauttii lempeäsi. Kauvan on kuvasi piillyt sydämessäni ja yhtä kauvan olen sinua odottanut."

"Olipa sattumus, että illalla tulin tanssiaisiin, joihin ensin en aikonut mennä, vaan joku sisällinen kuiskaava ääni houkutteli minua. Se oli sallimus. Kaikki on mennyt meidän molempien aatteiden mukaan."

"Vielä on yksi asia aivan unohtuksissa jäänyt mainitsematta," lisäsi Klaara samassa, kun hän pani kätensä silmiensä eteen. Onhan minulla rakas äiti. Hänen pitäisi myöskin saada tieto puheistamme ja päätöksistämme, sillä se voisi muuten loukata häntä! Eikös se olisi sinun velvollisuutesi, että häneltä pyytäisit hänen äidillistä siunaustansa? Minä tiedän, ett'ei hän sitä voi kieltää. Minä tunnen äitini sydämmelliset toiveet. Hän rakastaa meitä kumpaakin."

"Aivan niin Klaarani. Sinulla on oikein. Oli hyvä, että muistutit siitä. Kenties tulen ensi sunnuntaina sinua tervehtimään, jolloin myöskin olen tilaisuudessa puhumaan äidillesi asiasta ja samalla pyytämään hänen suostumustansa."

"Tee niin, kuin hyväksi katsot. Kuitenkin pidän velvollisuutenani muutamilla sanoilla antaa pieni viittaus hänelle, ettei hän, kuullessaan sinua joutuisi epäröisyyteen."

"Kaikki olemme puhuneet niin valmiiksi, ettei meidän välillä, koskeva avioliittoamme, ole mitään keskustelematta. Kuitenkin, anna anteeksi uteliaisuuteni: loukkaamatta sinua tahtosin sinulta suoranaisen selityksen, josko sinä, kuten minä ensi alussa hiukan epäilin, olet ollut missään yhteydessä kauppakirjuri Edvard Tallan kanssa, sillä varmaankin, sen luulen siitä, että hän usein vielä isäsi eläessä kävi teidän kotonanne, hänet perin pohjin olet tullut tuntemaan?"

"Suoraan sanoen, kuten toivot," vastasi Klaara, "tunnustan, että minun ja Edvard Taltan väli oli ystävällinen. Hän tosin joku aika ennen täältä pois lähtöänsä, ilmoitti minulle kunnioittavansa ja samalla rakastavansa minua. Sitä puhetta en ensinkään ollut kuulevinani ja otin keskustelu aineellemme muita sopivia asioita, joten hänen kosioimisensa sillä kertaa jäi sikseen. Taisi olla pari kuukautta sen jälkeen, niin tapasin hänet matkalla Polvikoskelle. Hän seisautti hevosensa ja nousi kärryistään ylös, loi minuun pitkän läpitunkevan katseen ja tervehdittyään sanoi: 'viime kerran tavatessani oli puhe asiasta, joka lähin koski sydäntäni.' Edvard uudisti silloin kosioimisensa, vaan sai minulta kieltävän vastauksen. Kun hän vihdoinkin, puheltuaan sitä ja tätä, oli valmis matkaan, lisäsi hän: 'jos kohta et ole vastaan ottanut lempeäni ja sen olet ajattelemattomasti polkennut jalkaisi alle, niin kuitenkin et sitä minulta voi riistää. Koko elinaikanani olen sinua rakastava. Muista!'... Mitä Edvard sanalla 'muista' tarkoitti, en tiedä, enkä ole ollut utelias sitä tiedustelemaanakaan. Senjälkeen en ole koko miestä nähnyt."

"Sen minä kyllä arvasin, että hän sinua lempii. Hyvä oli, että koko tuo hänen puuhansa meni myttyyn."

V.

Katajapehkon takana piilossa ollut nainen nousi seisovalleen, josta seurauksena oli, että pehkon takana syntyi hiljainen rytinä ja veti rakastavaisten huomion puoleensa. Klaara ja Julle säpsähtivät tästä heille odottamattomasta kuulosta.

"Mitähän se on? Kukahan on uskaltanut puheitamme salaa kuunnella," kuiskasi Klaara Jullen korvaan, mutta samassa esiintyi pehkon takana ollut nainen vakavilla askeleilla, ilo kasvoilla kuvattuna, rakastavaisten eteen ja sanoi, syvään kumartaen: "hyvää iltaa!"

"Äitini, äitini!" huudahti Klaara, lisäten: "mikä on ohjannut tienne tänne? Kenties tulitte levottomaksi minun pitkäisestä poissa olostani ja tulitte minua etsimään?"

"Missä niin kauvan olet viipynyt? Kenen kanssa olet seurustellut?" kysäsi äiti, muuttaen äänensä tuimaksi.

"Älkää äitini panko pahaksi. Minä tapasin tässä istuessani monivuotisen tuttavani, jota te ette ehken nyt enää tunne, vaikka juuri sama henkilö, ollessaan kotiseuduillaan kävi meillä hyvin usein ja oli

isävainajani lemmikki."

Julle, joka oli sillä välillä ottanut muutamia askeleita takaperin, läheni Klaaraa, kumarsi äitiä ja sanoi: "antakaa anteeksi, että olen viivyttänyt tyttärentänne. Kuten hän mainitsi, olemme olleet tuttavat monta vuotta. Siinä syy Klaaran viipymiseen. Nimeni — kenties olette sen tätä ennen kuulleet, — on Julius Lilja.

"Oikein. Nyt muistan tarkasti. Kävithän mies-vainajani eläessä usein talossamme ja eikö mies-vainajani ollut sinun kummisi?

"Niin oli."

"Enpä olisi sinua enää tuntenutkaan; muutamit vuodet tekevät kasvavassa nuorisossa sellaisen muutoksen, ettei vanhat ota sitten tarkoin tunteakseen. Minusta ei ole ihme, että te — lapsuudenleikkikumppanit — tuntisitte toisenne pitkien aikojen perästä. Klaara täyttää kohta kah-seitse-kuitenkin tuota kahdeksantoista vuotta, tulevan joulun tienoilla. Ikä tyttö! Eikö hän ole kasvanut oikeen suureksi?"

"Varmaankin."

"Niin ne ajat muuttuu, ja me muutumme niiden kanssa. Miksi, Klaarani, et tuonut Jullea mukanas kotiisi? Sinäpä oikein tuhma."

"Siihen en olisi suostunutkaan," kiiruhti Julle vastaamaan. "Minulla oli tyttärentänne kanssa kertomista, salaisia asioita ratkaistavana ja olen kokonaan syypää hänen viipymiseensä."

"Salaisia asioita ja syypää Klaaran viipymiseen?" kertoi äiti. "En ymmärrä sinua. Selitä paremmin," lisäsi hän samalla, luoden Klaaraan katseen, joka tahtoi sanoa: 'olen olevinani tuomari ja tahdon päästä salaisuutenne perille.' "Jos olisitte toisianne useammin tavanneet, niin luulisin voivani, sanomattannekin, tunkeutua salaisimmankin salaisuutenne perille, vaan kun tuttavuutenne on vasta-alkuinen, en voikaan sitä nyt edes aavistaa."

"Tahdotte päästä salaisten asioidemme perille? Olkoon menneeksi. Lapsuudesta asti tyttärentänne Klaaran kanssa ollut tuttavuus on ajan verkkoon muodostunut ystävyudeksi ja vihdoinkin totiseksi rakkaudeksi. Rakkauteni olen ei kauvan aikaa sitten Klaaralle tunnustanut ja saanut vastauksen 'minä rakastan,' ja sillä perusteella olemme päättäneet rakentaa pysyväisen toisiemme omistamisliiton. Tässä lyhykäisestii kerrottuna salaisuutemme. Siinä sydämmemme toivo. Äiti, varmaankin rakastatte lastanne ja varmaankin tahdotte heidän tulevaa etua, siinä määrässä kuin suinkin voitte, kaikessa valvoo; antakaa meille teidän äidillinen siuuauksenne!"

"Mitä, Klaarani? Onko tämä totta? Oletko tarkoin miettinyt kohtaloa, johon olet antautunut? Oletko jättänyt Edv — millä tavalla aijot nyt oikeastaan tehdä? Olipa miten tahansa. Minä näen, että kumpikin rakastatten toisianne, että puolin ja toisin olette luvanneet uskollisuutta. Lapsukaiset! Minä siunaan teitä, pitääkää se lupaus, jonka vapaaehtoisesti olette toisillenne vakuuttaneet pyhänä ja niinkuin tehdyksi Kaikkivaltiaan näkevän silmän edessä." Hän otti viimeisiä sanoja sanoessaan rakastavaisten käsistä kiinni ja asetti käden kätehen. Äidin kasvot osoittivat sisällistä tyytymystä ja kauvan kaivattua iloa, vaikka kyöneleet vuotivat hänen silmistään.

Näin voipi nainen heltyä, vaikka hän päinvastaista ajattelee!

"Ennen tänne saapumistanne päätimme, että häämme vietettäisiin ensi tulevan Elokuun 27 päivänä. Se on oleva kallein päivä elämässämme. Silloin on rakkautemme ikuisesti solmittava ja sielu yhdistettävä sieluun. Sitte kun se on tehty," jatkoi Julle, "saatte te, äiti, Klaarani kanssa muuttaa meidän kotiimme viettämään rauhaista elämää."

"Tulevaisuus ratkaiskoon kohtalomme, Klaarani! Ehken jo olisi aika kotia menemiseen." Tämän sanottuansa äiti tyttärentänne jättivät Jullelle jäähyväiset sydämellisellä käden puristuksella ja erosivat kukin näkemältä tyytyväisinä.

VI.

"Minua suuresti kummastuttaa sinun käytöstapasi," lausui äiti tyttärentänne. "Tiedätkö miten oikein olet menetellyt? Sinun sijassasi olisin ensin määrännyt Edvardille sellaisen ehdon, että, ennenkuin teidän tulisi astua vihittäviksi, Edvardin tulisi jotain täyttää, jota hän ei millään tavalla voisi, taikka

yksinkertaisesti: olisit koetellut tehdä vihan välillänne, jolla syyllä sinun olisi ollut minun mielestäni kaikkein helpompi päästä hänestä erilleen. Mitä luulet, että Edvard nyt, jos hän tietäisi, mitä olet tehnyt, tekisi? Varmaankin kutsut Edvardin häihisi? Joko olet aprikoinut, minkälaisen morsiuspuvun laitat?" tiedusteli äiti suurella uteliaisuudella heidän kotio mennessänsä.

"Äitini, älkää vaivatko minua moisilla kysymyksillä. Kaikki, mitä nyt on tapahtunut, on minusta kuin unennäköä. Minun täytyy saada lähemmin ajatella. Sydämeni tykyttää rajummasti kuin milloinkaan muulloin. Äitini," rukoili Klaara. "sallikaa minun rauhassa ajatella. Minua tuntuu pyörryttävän. Oi, Edvard!"

"Lapseni," lohdutteli häntä äiti vuorostaan, "älä ensinkään enää ajattele Edvardia. Mikä on tehty, se on tehty. Julle on uusi sulhosi — miehesi nimi. Toivoni on kuitenkin joka tapauksessa täytetty, tahtoni tyydytetty. Minulla on syytä iloon."

Muusta ei äiti tyttarineen pakoinut kotimatallaan. Pitkät, kiiruiset askeleet jouduttivat matkaa, ja tuokion kuluttua olivat he kotinsa kynnyksellä.

Klaara sulkeutui porstuan perällä olevaan kamariinsa. Heti aukasi hän pöytä-laatikon ja otti siitä kynän, kirjoitusmustetta, paperia ja kirjekotelon. Sen tehtyä hän hermottomasti heittäytyi pöydän vieressä olevalle istuimelle, tempasi kynän pöydältä, kastoi sen musteesen ja kirjoitti kirjeen, seuraavaa sisältöä:

"Oma, lemmitty Edvardini!

"Tuhansia sydämellisiä kiitoksia tervetulleesta kirjeestäsi, jonka tänään aamupäivällä sain vastaanottaa. Minä olen suuressa epäroisyydessä syystä, että minä olen neuvotoin. En tiedä mitä minun pitää tehdä ja tekemättä jättää. Toissa päivänä, se tahtoo sanoa viime pyhänä, oli Kallelassa tanssiaiset, joihin minäkin useampain pyynnöstä — menin. Siellä tapasin pehtoori Julle Liljan, jonka olen tuntenut ensimmäisistä lapsuuteni vuosista asti. Hän on kaiken sen aikaa, jo lapsenakin, kunnioittanut minua ja juuri silloin, noissa onnettomissa tanssiaisissa, hän tunnusti, lyhyesti sanottuna, minua lempivänsä. Enempää ajattelemta minä vastaan otin hänen sydämensä. Oma, kallis Edvardini, pelasta minut! Minä en rakasta pehtooria. Häät ovat määrätty vietettäväksi Elokuun 27 päivän iltana. Jos samana päivänä, jos minun seisoessani Julle Liljan vieressä papin edessä, olet läsnä, jos tahdot, niin silloin paljas läsnäolosi antaisi minulle rohkeutta, tarpeeksi voimaa, kieltämään vihkimisen, sanomaan Julle Liljalle 'en rakasta sinua.' Suo anteeksi rikokseni. Joudu! Silmän räpäykset ovat kalliit. Ilman sinua on elämäni arvoton. Minä odotan viimeiseen asti. Klaara."

Kun kirje oli varustettu päällekirjoituksella ja sinetillä lukittu, pani Klaara sen ynnä kirjoitustarpeet laatikkoon, sekä kierrettyään lukon kiinni, kätki hän avaimen ikkunan kamanan taakse. "Nyt olen täydellisesti rauhoitettu. Nyt olen sanonut mitä minun vielä oli Edvardille sanottavaa. Minä olen oikeastaan kaksi valaa rikkonut. Miksi niin olen tehnyt? Miksi olen ollut huikentelevainen." Näin katui Klaara, vuodattaen kyyneleitä, tehtyjä rikoksiansa. Taaskin lienee tuo kalvava omatunto soimannut.

VII.

Päivä tuli, toinen meni ja viikot vierivät vierimistään. Hääpäivä läheni. Usein oli pehtoori käynyt sillä välillä Klaaraa tervehtimässä. Asiat olivat entisellään. Pirttiahon talossa oli hääpäiväksi määrätyn päivän edellisinä päivinä hääritty ja pyörity, keitetty, paistettu, ommeltu ja leikattu. Kaikki häätarpeet olivat hankitut ja valmistetut. Vihdoinkin koitti Elokuun 27 päivä. Kello rapsutteli edestakasin ja sen viisarit edistyivät edistymistensä. Jo oli kello kuusi iltana. Häävieraita tulvaili Pirttiahon taloon oikealta ja vasemmalta.

Vieraiden kestitemisen perästä puuhattiin vihkimistä. Julle meni morsiantansa noutamaan, vaan ei löytänyt häntä kamaristaan, jonka tähden hän palasi takasin ilmoittaen, ett'ei morsian vielä ollut pukeutunut. Vieraiden ko'olla ollessa oli Klaaran käytös tullut ihmeelliseksi. Hän käveli rauhattomasti korvan aikaa kamarinsa laattialla sanaakaan sanomatta edestakaisin, väliin luoden katseen maantielle. Väliin hän juoksi ulos ja taasen sisälle. Hänen kasvonsa osoittivat sydämessään riehuvaa kovaa taisteloa, vaan kohta olisi se loppuva. Silmänräpäykset olivatkin todella Klaralle kalliit. Hän, näet, odotti Edvardia, vaan turhaan. Siinä syy hänen rauhattomuuteensa. Kumminkin hän rauhottui ja puki päällensä hienosta pilkko mustasta kankaasta tehdyn hääpukunsa. Vielä kerran hän katsahti maantielle, vielä kerran hän juoksi ulos. Juuri sillä aikaa oli Julle häntä käynyt tapaamassa.

Klaara huomasi odottamisensa turhaksi ja astui äitinsä seuraamana saliin, jossa vihkimys piti toimitettaman. Klaaran sisään tultua, tekivät etenkin naiset, muistutuksen Klaaran mustan puvun suhteen ja muutamat taasen hänen itkun paljoudesta punottavista silmistänsä sekä keltasen vaaleista kasvoistaan.

Pappi alkoi vihkimisen.

Vihkimisen puolivälissä kuului ulkoa kärrien kolinaa. Kärrien edessä valjaissa olevat vaahtoiset hevoiset seisahdutti niiden ajaja pihaan. Sukkelana kuin orava, viskautti nuori, pitkän solakka mies itsensä kärryistä alas ja astui kiireillä askeleilta porstuaan, jossa seisovalta pojalta hän kysäsi, missä Klaara on tavattavana. Vastaukseksi tuo pienokainen sanoi:

"Pehtoori vei Laalan suureen saliin ja Laala seisoo pehtoorin linnalla papin edessä ja pappi on jo kauvan aikaa heille lukenut ja antanut Laalan sormeen suulen kulta solmuksen,"

"Vai niin," jupisi nuorukainen ja hänen huulensa vapisivat. "Minä kuulen pojan puheista, että olen myöhästynyt. Hevois-konit olivat laiskat. Se viivytti tuloani. Mitä on nyt tehtävä? Ei mitään. Oi, sydäntäni! Oi, lemmitty Klaarani! Jo olet toisen vaimo. Jo olet sille, jota et rakasta, vannonut ijäistä uskollisuutta." Hänen kasvonsa vetäytyivät hirmuun ja hänen kätensä haparoivat jotakin hänen yllänsä olevasta takin lakkarista. "Kestoa!" sanoi nuorukainen, kiristäen hampaansa yhteen. "Minun täytyy tavata Klaara. Täytyy vaikka se maksaisi henkeni." Sen sanottua nuorukainen pani pienen paperiliuskan polvellensa ja kirjoitettuaan lyijykynällä muutamia riviä, jätti sen kolmikolkkaiseksi käärittynä pojalle, annettavaksi Klaaralle. "Muista," vakuutti nuorukainen, "että jätät tämän paperin Klaaralle paikalla, kun vihkiminen on päättynyt."

Nuorukainen nousi sen jälkeen taasen rattaille ja meni menojaan, niinkuin oli tullutkin. Heti olivat he näkymättömissä. Äänetöinnä istui nuorukainen kärryissä nojaten päänsä vasten oikeaa kättänsä ikäänkuin lapsi, joka vaivoistaan väsyneenä istuvillaan nukkuu.

Hevoset juoksivat kovaa vauhtia.

"Minne asti ajetaan? Hevosten pitäisi saada ruokaa", kysäsi vihdoin kyytimies.

"Missä asti jo ollaan?"

"Puolamäen rinteellä".

"Anna hevoisten seisahtua, laske minut tähän ja aja tästä vähän matkan päässä olevaan torppaan, jossa saat syöttää hevoisia, ja odota siellä tuloani! Jos joku kysyisi: minne menet, niin vastaa 'Oinolaan'. Ja jos tiedustelesivat, miksi hevoset ovat märkänä ja ketä olet kyydinyt, niin sano, että kuljetat erästä kirjettä Oinolan herralle. Ymmärrätkö?"

"Ymmärrän," kuului kyytimiehen kuiva vastaus.

"Hyvä! Te'e niinkuin olen käsenyt!"

Jättäkäämme nuorukainen hetkiseksi aikaa Puolamäen rinteelle ja palatkaamme päätaloon tietääksemme, mitä siellä tapahtuu ja seuratkaamme Klaaran toimia.

VIII.

Vihkimisen päätettyä toivotettiin onnea vasta-vihityille, ja maljoja tyhjennettiin heidän muistoksensa, ja yleinen tanssiminen alkoi, mutta Klaara kenenkään huomaamatta sulkeutui kamariinsa ja hän katseli kuten mielipuoli ympärillään olevia esineitä. "Voi," vaikeroi hän. "Nyt olen taaskin väärin vannonut." Hän laskeutui polvilleen ja pannen kätensä ristiin lisäsi: "kaikki ilveilyni ovat päättyneet; ja nyt olen Jullen vaimo — vaimo! Oi, jos voisin täyttää lupaamani velvollisuudet. Minä tunnen, että päivä päivältä heikkonen: olen heikko nainen, kykenemätöin kaikkeen, mikä olisi hyvä. En voi! Mahdototnta! Anteeksi antamatointa! Miksi olen antautunut himojani palvelevaksi orjaksi? Jospa voisin kaikki sanani ja lupaukseni peruuttaa; mutta se on jo myöhäistä!"

Taasen omatunto soimasi. Taasen asetettiin hänen erehdyksensä, suuri, anteeksi antamatoin, hänen sielunsa näköpiirin keskustaan.

Eräs nuori poika astui kamariin Klaaran vielä polvillaan ollessa ja jätti Klaaralle pienen rutistuneen

paperilipun, sanoen, "nuori hella käski minun antamaan tämän paperin Laalalle ja varoitti minua kenellenkään puhumasta hänen täällä käymisestä."

Klaaran kasvoille kohosi ruskottava puna. Hänen kysyessään, "onko pitkä aika sitten, kun tämän kirjeen sinulle antaja oli täällä?"

"Ainoastaan vähän aikaa," änkytti poika poismennessään.

Silmänräpäyksessä oli kirje auki ja melkein yhtä vähäisessä ajassa olivat siihen piirretyt muutamat rivit läpiluettut. Klaara ummisti silmänsä ja laskeusi uudestaan polvilleen, sanoen epätoivosta vapisevalla äänellä. "Tämä tieto on myöhäinen. Kuule Edvard, — myöhäinen! Minun on syyntä, lemmitty Edvardini! anna minulle anteeksi, että olen halveksinut, hyljännyt ja ajattelemattomasti polkenut vilpittömän rakkautesi jalkaini alle. Minä menehdyn epätoivosta. Minä tahdon kuolla. Ei! minä tahdon vielä elää parantaakseni, sovittaakseni tehdyt rikokseni."

Vaikea oli nyt Klaaran enää hillitä kyyneleittensä vuotamista, jotka väkisin tunkeutuivat hänen ummistuneista silmistään. "Oi!" vaikeroi hän vieläkin hetken aikaa. "Puolamäen rinteellä Edvard — minun oma Edvardini — minua odottaa. Sinne tahdon rientää, eikä helvetinkään voimat voi minua siitä estää." Hän pyhki kyyneleet silmistänsä, viskasi suuren päähineen ympärillensä ja astui kenenkään huomaamatta kartanolle. Mutta hän seisattui. Epäilikö Klaara? Luulikohan hän tekevänsä väärin? Ei, sitä ei hän luullut. Hän katseli ympärillensä vakuuttaaksensa, ettei kukaan huomaisi hänen lähtönsä. Onni oli myötäinen. Kukaan ei sattunut olemaan pihalla. Klaara nyykäytti päätänsä ja riensi kiireillä askeleilla metsikköön kertaakaan taaksensa katsomatta.

Puolamäen rinteelle, tuohon matkansa päämaaliin, hän seisattui. Hän nojasi selkänsä vasten tuuheaa koivua. Kauvan ei Klaara vielä liene seisonut, kun hänen selkänsä takana seisoivat tuo vihkimisaikana porstuassa käynyt nuorukainen, Edvard Talta.

Varovasti läheni nuorukainen sitä paikkaa, jossa pelosta ja sydämen rauhattomuudesta vapiseva Klaara seisoivat, ja kun hän oli aivan Klaaraa lähellä, kuiskasi "valasi rikkoja! Petturi!"

Klaara säpsähti ja kirkasi. "Edvard! sinä olet vallan oikeassa. Kosta minulle! Minä olen kuuliainen uhri, kuitenkin säästä vähäpätöinen, arvoton henkeni. Minä kiroan sitä kesäistä iltaa, sitä hetkeä, jolloin vannoin Julle Liljalle uskollisuutta. Julle Lilja, aviomieheni, hän on syytöinen. Hän tahtoi itselleen minun kauttani rakentaa onnelan siinä viettääkseen rauhallista elämää. Minä kammoksen tekojani. Oih! auta Edvard, minä pyörryn, kuolen, sinun nähdessäsi." Tämän sanottua Klaaran pää vaipui hermottomasti Edvardin rintaa vastaan. Hänen jalkansa notkuivat, eivätkä voineet ruumista enään kannattaa.

"Hän on pyörtynyt", kuiskasi Edvard, laskiessaan Klaaran pitkälleen. "Nyt olet jäänyt uhrikseni ja voisin viedä sinut kanssani. Ei ole lääkkeitä, ei ole vettä virvoitukseksi. Oikein, että saat tuta heikkoutesi. Oikein, että kalvava omatuntosi on sinusta saanut täydellisen voiton. Minä nautin tässä silmänräpäyksessä. Muuta kosta hän ei tarvitse. Julle Liljan vaimona et tule olemaan. Kuolemme yhdessä kurja, kurja petturi, kyykäärme!"

Edvard keskeytyi puheissaan Klaaran ra'ottaessa silmiään. Hiljainen hengähdys kuului Klaaran huuilta, ja hän sopotti epäselviä katkennaisia sanoja. "Paetkaamme yhdessä kauvas — kauvas tuntemattomiin maailman ääriin" oli Klaaran ensimmäiset, selvät sanat. Kotvan ajan perästä oli Klaara tointunut entiselleen. Hän nousi ylös ja puhui hiljaa: "Edvard, ole elämäni turva; minä sinut uskollisuudellani palkitsen. Siitä asti kun erosimme olen nähnyt ja kärsinyt paljon. Minä olen ollut himojeni orja, tottelematon lapsi, mutta anna anteeksi kaikki. Nyt saat luottaa minuun. Olen voittanut itseni."

"Teemme kaikki voittaaksemme kovan onnen, paetkaamme. Suostutko siihen?"

"Suostun. Te'e kanssani mitä tahdot. Milloin lähdetään?"

"Hetimitä. Hevoiseni ovat jo kyliksi levänneet ja odottavat meitä tuolla rinteiden takana olevassa torpassa."

"Ennenkuin lähdemme, pitäisin velvollisuutenamme, että jollakin tavalla antaisimme miehelleni viittauksen, että olemme yhdessä paenneet."

"Turhaa, Klaarani! Mitä pikemmin joudumme matkaan, sitä parempi."

"Ken tuo puiden varjossa tännepäin hiljaa hiipivä henkilö lienee?" kuiskutti Klaara Edvardin korvaan samalla, kun hän vetäytyi likemmäksi Edvardia.

"Missä? En minä näe mitään."

"Katso tarkasti. Ensin suoraan noiden kahden koivun välistä ja sitte vasemmanpuolisen petäjän syrjään, maantieltä noin neljä- tahi viisikymmentä kyynärää."

"Silmäsi eksyttävät sinua. Ei siinä ole mitään, ja vakuuttaakseni sinua tahdon mennä katsomaan."

"Jumalan tähden! Älkäämme menkö!"

"Älä pelkää," lohdutti Edvard. "Tartu käteeni! Voinhan minä tarpeen vaatiessa torjua yhden miehen hyökkäyksen."

Klaara tarttui kahden käden Edvardin kainaloon ja seurasi häntä.

IX.

Tunti sen jälkeen kun Klaara oli Julle kanssa vihitty, rupesi yksi ja toinen tiedustelemaan, minne Klaara oli joutunut. Kaikkiällä huoneista etsittyä rupesi jokainen ihmettelemään Klaaran katoamista. Kukaan ei nähnyt häntä viikkimisen jälkeen. Kukaan ei huomannut hänen poislähtöänsä. Pian oli aseilla varustettuja miehiä laitettu läheisiin metsiin. Itse Jullekin oli revolveri taskussa lähtenyt kadonnutta vaimoansa haeskelemaan. Häätalossa oli kaikki mullin mallin. Kukaan ei voinut antaa minkäänlaista neuvoa.

Seuratkaamme Julle Liljaa.

Ensin hän käveli läheisessä metsässä sinne tänne, tietämättä, mistä hän oikeastaan alkaisi ja mihin hän seisahtuisi lausuen: "vaimoni katoaminen on kieltämättä joku salaisuus tai muu ilveilys. Päästyäni asiani perille niin varmaankin nuhtelen Klaaraa ja koston sille, joka hänelle on neuvon antanut." Näin puheli Julle yksinään ja naksutteli kädessään olevaa revolverin liipasinta, lisäten: "kenties Klaara kuitenkin on mennyt kävelemään pitkin maantietä. Minä lähden myöskin. Taitaa olla parasta, että ensin kuljen Puolamäen rinteiden takana olevaan torppaan ja tiedustelen torpanväeltä, jos he olisivat nähneet yksinäisen naishenkilön siitä kulkevan sivuitse."

Hiljaisilla askeleilla ohjasi Julle kulkuansa Puolamäen rinteelle. Taaskin hän seisahtui ja hänen silmänsä etsi kaikkiällä. "Mitä näenkään? Naisen ja mieshenkilön istuvan mättäällä. Malta, jo taidan olla jäljillä. Mitähän jos pistäydyn tuohon kiven taakse vahtiin? Ei, vielä olen liian kaukana heistä. Jos voisin heidän huomaamattansa päästä niin lähelle, että voisin kuulla edes pienen osan heidän puheistansa." Näin päätettyään, Julle hiipi kuten kyttä päästäkseen aran ja varovaisen eläimen laukausmatkalle. Hän tulikin jokseenkin lähelle, vaan ei voinut lähemmä tunkeutua syystä, että hän kuuli hiljaisen naisäänen lausuvan; "ken tuolla puiden varjossa hiljaa tännepäin hiipivä lienee?" ja samassa kumpaisetkin mättäällä istujat nousivat ylös ja lähtivät kulkemaan maantielle.

"Tässä on sopiva väijyipaikka. Tästä, jos he kulkevat pitkin maantietä tännepäin, voin heidät ehken tuntea, vieläpä kuulla heidän puhettansakin. Juuri tässä on kaikin puolin mukava paikka. Oi, jos en tarvitseisi tämän enempää itseäni vaivata. Mitähän tekisin? minun täytyy valmiiksi päättää, mitä minun ymmärtäväisenä miehenä olisi tehtävä siinä tapauksessa, että tuo nainen, joka seurustelee tuon miehen kanssa, olisi vaimoni. Taitaisi olla parhain, että ampuisin ensin heidät ja viimeiseksi itseni. Mutta se on kovin hirveätä, raakaa. Sitä en kumminkaan tekisi. Melkein olisi parasta, että ainoastaan heidän sivukulkiessaan lopettaisin elämäni, varoitukseksi muille samanlaisille huikentelevaisille naisille kuin Klaara on. Ei: en sitäkään tekisi. Syntiä ajattelen. Miten voisi Klaara, hän joka rajattomasti koko kokemattoman sydämensä ensi lemmellä minua lempii, juuri ilomme ensi hetkenä muuttaa luontonsa? Mahdotointa!" Vieläkin lisäsi Julle: "Olisiko mahdollista, että toivoni tähti muuttui myrkylliseksi käärmeeksi. Pois sellaiset ajatukset! Tuossa he jo tulevat. Oi, kuinka he ovat rakkaat. Näyttää siltä, kun tuo nainen olisi riipuksissa miehen käsivarressa. Klaara se ei ole. Mistä hänet löydän?"

Maantiellä kulkijat seisattuvat juuri sille kohdalle, jossa Julle lymysi.

"En minä näe tässä ketään," sanoi Edvard, tarkastettuaan ympärillensä.

"En minäkään," kuului Klaaran vastaus; "vaan tuolla istuessamme minä varmaan näin jotakin. Se ei voinut olla mielikuvitusta."

"Se on Klaarani. Tuo hänen seurassaan, on Edvard Talta. Kummankin heistä tunnen. Ei ole epäilemistä. Petturi!" supisi Julle piilopaikastansa ja kohotti kädessään olevaa revolveria. "Silmänräpäyksessä voisin tuolla aseellani antaa teille kummallennekin kuoleman. Riettaat, katalat

ihmiset, minne menette? Klaarani, armas Klaarani, tule luokseni! Palaa miehesi turviin!" huusi Julle kaikin voimin vihan ja rakkauden vimmassa kömpien näkönsälle piilopaikastaan.

Kamala kirkahdus kaikui läpi synkän metsän ja sanat, mieshenkilön lausumat, kuuluivat sydäntä särkevältä tuon kirkahduksen ohella: "perkele sinun vie! Kuolemaan olet tuomittu," ja samassa kuului perättäin viisi eli kuusi laukausta.

"Jumalan kaikkivaltiaan käsi on minua varjellut kuolemasta," kuului Jullen sanat hänen juostessaan metsikköön.

"Jumalaan hän turvautui. Tämä lohdutus ei häntä toista kertaa auta, jos vielä toisen kerran olisin tilaisuudessa saada pitää häntä revolverini maalina!" kiljasi Edvard, pannessaan uusia latinkia revolveriinsa.

Klaara makasi tainnoksissa hänen vieressänsä, mutta pian hän taasen toipui.

"Paikalla, silmänräpäyksessä, pois tästä kammottavasta seudusta. Muutoin tulemme tekemisiin viattomien ihmisten kanssa," lausui Edvard.

"Lähtekäämme!" oli Klaaran vastaus.

Heti sen jälkeen nähtiin Edvard Klaaran kanssa istuutuvan rattaille ja ajavan kovaa laukkaa suurta valtamaantietä myöten Mattilaan päin.

X.

Kaksi tai kolme päivää viimeksi kerrotun tapauksen jälkeen tapaamme Klaaran istuvan pehtoorin kanssa eräässä pehtoorin omistaman kartanon ikkunan alla olevassa puistossa. Siellä myöskin oli Klaaran äiti. He näyttivät ulkopuolisesti katsoen onnellisilta; miten lienee sisällisesti ollutkin, se on vaikea arvoitus kohdalleen lausua. Valitusta eikä soimausta kuulunut, oli ikäänkuin ei mitään olisi tapahtunut. Kuukaudet vierivät vierimistään kaikessa sovinnossa, kunnes muutamana päivänä Helmikuussa, pehtoorin ollessa jossakin ulko palstalla työväkensä keralla sattui, että Klaara kirveellä varustettuna syöksi äitinsä asuttamaan huoneesen ja sanaakaan sanomatta iski kirveen äitinsä päähän sillä kamalalla seurauksella, että äiti vaipui veriinsä laattialle, jossa ollessa Klaara toistamiseen antoi kirveestä iskun, jonka tehtyä hän, tapauksesta kotirahvaalle puhumatta, valjastutti hevosen ja meni kruununmiehen luo tunnustamaan rikoksensa ja pyysi, että hän vangittaisiin. Sittemmin tuli asiasta toimitetussa polisitutkinnossa selville, että Klaara oli tullut heikkopäiseksi ja sinä ollessansa tehnyt tuon hirveän tekonsa. Klaara joutui hulluin huoneesen, jossa hän lienee viettänyt loppu-ikänsä. Sellaiset oli naisen kavaluuden seuraukset.

*** END OF THE PROJECT GUTENBERG EBOOK KERTOELMIA JA JUTELMIA: SUOMENNOKSIA JA ALKUPERÄISIÄ ***

Updated editions will replace the previous one—the old editions will be renamed.

Creating the works from print editions not protected by U.S. copyright law means that no one owns a United States copyright in these works, so the Foundation (and you!) can copy and distribute it in the United States without permission and without paying copyright royalties. Special rules, set forth in the General Terms of Use part of this license, apply to copying and distributing Project Gutenberg™ electronic works to protect the PROJECT GUTENBERG™ concept and trademark. Project Gutenberg is a registered trademark, and may not be used if you charge for an eBook, except by following the terms of the trademark license, including paying royalties for use of the Project Gutenberg trademark. If you do not charge anything for copies of this eBook, complying with the trademark license is very easy. You may use this eBook for nearly any purpose such as creation of derivative works, reports, performances and research. Project Gutenberg eBooks may be modified and printed and given away—you may do practically ANYTHING in the United States with eBooks not protected by U.S. copyright law. Redistribution is subject to the trademark license, especially commercial redistribution.

START: FULL LICENSE

THE FULL PROJECT GUTENBERG LICENSE

PLEASE READ THIS BEFORE YOU DISTRIBUTE OR USE THIS WORK

To protect the Project Gutenberg™ mission of promoting the free distribution of electronic works, by

using or distributing this work (or any other work associated in any way with the phrase “Project Gutenberg”), you agree to comply with all the terms of the Full Project Gutenberg™ License available with this file or online at www.gutenberg.org/license.

Section 1. General Terms of Use and Redistributing Project Gutenberg™ electronic works

1.A. By reading or using any part of this Project Gutenberg™ electronic work, you indicate that you have read, understand, agree to and accept all the terms of this license and intellectual property (trademark/copyright) agreement. If you do not agree to abide by all the terms of this agreement, you must cease using and return or destroy all copies of Project Gutenberg™ electronic works in your possession. If you paid a fee for obtaining a copy of or access to a Project Gutenberg™ electronic work and you do not agree to be bound by the terms of this agreement, you may obtain a refund from the person or entity to whom you paid the fee as set forth in paragraph 1.E.8.

1.B. “Project Gutenberg” is a registered trademark. It may only be used on or associated in any way with an electronic work by people who agree to be bound by the terms of this agreement. There are a few things that you can do with most Project Gutenberg™ electronic works even without complying with the full terms of this agreement. See paragraph 1.C below. There are a lot of things you can do with Project Gutenberg™ electronic works if you follow the terms of this agreement and help preserve free future access to Project Gutenberg™ electronic works. See paragraph 1.E below.

1.C. The Project Gutenberg Literary Archive Foundation (“the Foundation” or PGLAF), owns a compilation copyright in the collection of Project Gutenberg™ electronic works. Nearly all the individual works in the collection are in the public domain in the United States. If an individual work is unprotected by copyright law in the United States and you are located in the United States, we do not claim a right to prevent you from copying, distributing, performing, displaying or creating derivative works based on the work as long as all references to Project Gutenberg are removed. Of course, we hope that you will support the Project Gutenberg™ mission of promoting free access to electronic works by freely sharing Project Gutenberg™ works in compliance with the terms of this agreement for keeping the Project Gutenberg™ name associated with the work. You can easily comply with the terms of this agreement by keeping this work in the same format with its attached full Project Gutenberg™ License when you share it without charge with others.

1.D. The copyright laws of the place where you are located also govern what you can do with this work. Copyright laws in most countries are in a constant state of change. If you are outside the United States, check the laws of your country in addition to the terms of this agreement before downloading, copying, displaying, performing, distributing or creating derivative works based on this work or any other Project Gutenberg™ work. The Foundation makes no representations concerning the copyright status of any work in any country other than the United States.

1.E. Unless you have removed all references to Project Gutenberg:

1.E.1. The following sentence, with active links to, or other immediate access to, the full Project Gutenberg™ License must appear prominently whenever any copy of a Project Gutenberg™ work (any work on which the phrase “Project Gutenberg” appears, or with which the phrase “Project Gutenberg” is associated) is accessed, displayed, performed, viewed, copied or distributed:

This eBook is for the use of anyone anywhere in the United States and most other parts of the world at no cost and with almost no restrictions whatsoever. You may copy it, give it away or re-use it under the terms of the Project Gutenberg License included with this eBook or online at www.gutenberg.org. If you are not located in the United States, you will have to check the laws of the country where you are located before using this eBook.

1.E.2. If an individual Project Gutenberg™ electronic work is derived from texts not protected by U.S. copyright law (does not contain a notice indicating that it is posted with permission of the copyright holder), the work can be copied and distributed to anyone in the United States without paying any fees or charges. If you are redistributing or providing access to a work with the phrase “Project Gutenberg” associated with or appearing on the work, you must comply either with the requirements of paragraphs 1.E.1 through 1.E.7 or obtain permission for the use of the work and the Project Gutenberg™ trademark as set forth in paragraphs 1.E.8 or 1.E.9.

1.E.3. If an individual Project Gutenberg™ electronic work is posted with the permission of the copyright holder, your use and distribution must comply with both paragraphs 1.E.1 through 1.E.7 and any additional terms imposed by the copyright holder. Additional terms will be linked to the Project Gutenberg™ License for all works posted with the permission of the copyright holder found at the beginning of this work.

1.E.4. Do not unlink or detach or remove the full Project Gutenberg™ License terms from this work, or any files containing a part of this work or any other work associated with Project Gutenberg™.

1.E.5. Do not copy, display, perform, distribute or redistribute this electronic work, or any part of this electronic work, without prominently displaying the sentence set forth in paragraph 1.E.1 with active links or immediate access to the full terms of the Project Gutenberg™ License.

1.E.6. You may convert to and distribute this work in any binary, compressed, marked up,

nonproprietary or proprietary form, including any word processing or hypertext form. However, if you provide access to or distribute copies of a Project Gutenberg™ work in a format other than “Plain Vanilla ASCII” or other format used in the official version posted on the official Project Gutenberg™ website (www.gutenberg.org), you must, at no additional cost, fee or expense to the user, provide a copy, a means of exporting a copy, or a means of obtaining a copy upon request, of the work in its original “Plain Vanilla ASCII” or other form. Any alternate format must include the full Project Gutenberg™ License as specified in paragraph 1.E.1.

1.E.7. Do not charge a fee for access to, viewing, displaying, performing, copying or distributing any Project Gutenberg™ works unless you comply with paragraph 1.E.8 or 1.E.9.

1.E.8. You may charge a reasonable fee for copies of or providing access to or distributing Project Gutenberg™ electronic works provided that:

- You pay a royalty fee of 20% of the gross profits you derive from the use of Project Gutenberg™ works calculated using the method you already use to calculate your applicable taxes. The fee is owed to the owner of the Project Gutenberg™ trademark, but he has agreed to donate royalties under this paragraph to the Project Gutenberg Literary Archive Foundation. Royalty payments must be paid within 60 days following each date on which you prepare (or are legally required to prepare) your periodic tax returns. Royalty payments should be clearly marked as such and sent to the Project Gutenberg Literary Archive Foundation at the address specified in Section 4, “Information about donations to the Project Gutenberg Literary Archive Foundation.”
- You provide a full refund of any money paid by a user who notifies you in writing (or by e-mail) within 30 days of receipt that s/he does not agree to the terms of the full Project Gutenberg™ License. You must require such a user to return or destroy all copies of the works possessed in a physical medium and discontinue all use of and all access to other copies of Project Gutenberg™ works.
- You provide, in accordance with paragraph 1.F.3, a full refund of any money paid for a work or a replacement copy, if a defect in the electronic work is discovered and reported to you within 90 days of receipt of the work.
- You comply with all other terms of this agreement for free distribution of Project Gutenberg™ works.

1.E.9. If you wish to charge a fee or distribute a Project Gutenberg™ electronic work or group of works on different terms than are set forth in this agreement, you must obtain permission in writing from the Project Gutenberg Literary Archive Foundation, the manager of the Project Gutenberg™ trademark. Contact the Foundation as set forth in Section 3 below.

1.F.

1.F.1. Project Gutenberg volunteers and employees expend considerable effort to identify, do copyright research on, transcribe and proofread works not protected by U.S. copyright law in creating the Project Gutenberg™ collection. Despite these efforts, Project Gutenberg™ electronic works, and the medium on which they may be stored, may contain “Defects,” such as, but not limited to, incomplete, inaccurate or corrupt data, transcription errors, a copyright or other intellectual property infringement, a defective or damaged disk or other medium, a computer virus, or computer codes that damage or cannot be read by your equipment.

1.F.2. LIMITED WARRANTY, DISCLAIMER OF DAMAGES - Except for the “Right of Replacement or Refund” described in paragraph 1.F.3, the Project Gutenberg Literary Archive Foundation, the owner of the Project Gutenberg™ trademark, and any other party distributing a Project Gutenberg™ electronic work under this agreement, disclaim all liability to you for damages, costs and expenses, including legal fees. YOU AGREE THAT YOU HAVE NO REMEDIES FOR NEGLIGENCE, STRICT LIABILITY, BREACH OF WARRANTY OR BREACH OF CONTRACT EXCEPT THOSE PROVIDED IN PARAGRAPH 1.F.3. YOU AGREE THAT THE FOUNDATION, THE TRADEMARK OWNER, AND ANY DISTRIBUTOR UNDER THIS AGREEMENT WILL NOT BE LIABLE TO YOU FOR ACTUAL, DIRECT, INDIRECT, CONSEQUENTIAL, PUNITIVE OR INCIDENTAL DAMAGES EVEN IF YOU GIVE NOTICE OF THE POSSIBILITY OF SUCH DAMAGE.

1.F.3. LIMITED RIGHT OF REPLACEMENT OR REFUND - If you discover a defect in this electronic work within 90 days of receiving it, you can receive a refund of the money (if any) you paid for it by sending a written explanation to the person you received the work from. If you received the work on a physical medium, you must return the medium with your written explanation. The person or entity that provided you with the defective work may elect to provide a replacement copy in lieu of a refund. If you received the work electronically, the person or entity providing it to you may choose to give you a second opportunity to receive the work electronically in lieu of a refund. If the second copy is also defective, you may demand a refund in writing without further opportunities to fix the problem.

1.F.4. Except for the limited right of replacement or refund set forth in paragraph 1.F.3, this work is provided to you ‘AS-IS’, WITH NO OTHER WARRANTIES OF ANY KIND, EXPRESS OR IMPLIED, INCLUDING BUT NOT LIMITED TO WARRANTIES OF MERCHANTABILITY OR FITNESS FOR ANY PURPOSE.

1.F.5. Some states do not allow disclaimers of certain implied warranties or the exclusion or limitation of certain types of damages. If any disclaimer or limitation set forth in this agreement violates the law of the state applicable to this agreement, the agreement shall be interpreted to make the maximum disclaimer or limitation permitted by the applicable state law. The invalidity or unenforceability of any provision of this agreement shall not void the remaining provisions.

1.F.6. INDEMNITY - You agree to indemnify and hold the Foundation, the trademark owner, any agent or employee of the Foundation, anyone providing copies of Project Gutenberg™ electronic works in accordance with this agreement, and any volunteers associated with the production, promotion and distribution of Project Gutenberg™ electronic works, harmless from all liability, costs and expenses, including legal fees, that arise directly or indirectly from any of the following which you do or cause to occur: (a) distribution of this or any Project Gutenberg™ work, (b) alteration, modification, or additions or deletions to any Project Gutenberg™ work, and (c) any Defect you cause.

Section 2. Information about the Mission of Project Gutenberg™

Project Gutenberg™ is synonymous with the free distribution of electronic works in formats readable by the widest variety of computers including obsolete, old, middle-aged and new computers. It exists because of the efforts of hundreds of volunteers and donations from people in all walks of life.

Volunteers and financial support to provide volunteers with the assistance they need are critical to reaching Project Gutenberg™'s goals and ensuring that the Project Gutenberg™ collection will remain freely available for generations to come. In 2001, the Project Gutenberg Literary Archive Foundation was created to provide a secure and permanent future for Project Gutenberg™ and future generations. To learn more about the Project Gutenberg Literary Archive Foundation and how your efforts and donations can help, see Sections 3 and 4 and the Foundation information page at www.gutenberg.org.

Section 3. Information about the Project Gutenberg Literary Archive Foundation

The Project Gutenberg Literary Archive Foundation is a non-profit 501(c)(3) educational corporation organized under the laws of the state of Mississippi and granted tax exempt status by the Internal Revenue Service. The Foundation's EIN or federal tax identification number is 64-6221541. Contributions to the Project Gutenberg Literary Archive Foundation are tax deductible to the full extent permitted by U.S. federal laws and your state's laws.

The Foundation's business office is located at 809 North 1500 West, Salt Lake City, UT 84116, (801) 596-1887. Email contact links and up to date contact information can be found at the Foundation's website and official page at www.gutenberg.org/contact

Section 4. Information about Donations to the Project Gutenberg Literary Archive Foundation

Project Gutenberg™ depends upon and cannot survive without widespread public support and donations to carry out its mission of increasing the number of public domain and licensed works that can be freely distributed in machine-readable form accessible by the widest array of equipment including outdated equipment. Many small donations (\$1 to \$5,000) are particularly important to maintaining tax exempt status with the IRS.

The Foundation is committed to complying with the laws regulating charities and charitable donations in all 50 states of the United States. Compliance requirements are not uniform and it takes a considerable effort, much paperwork and many fees to meet and keep up with these requirements. We do not solicit donations in locations where we have not received written confirmation of compliance. To SEND DONATIONS or determine the status of compliance for any particular state visit www.gutenberg.org/donate.

While we cannot and do not solicit contributions from states where we have not met the solicitation requirements, we know of no prohibition against accepting unsolicited donations from donors in such states who approach us with offers to donate.

International donations are gratefully accepted, but we cannot make any statements concerning tax treatment of donations received from outside the United States. U.S. laws alone swamp our small staff.

Please check the Project Gutenberg web pages for current donation methods and addresses. Donations are accepted in a number of other ways including checks, online payments and credit card donations. To donate, please visit: www.gutenberg.org/donate

Section 5. General Information About Project Gutenberg™ electronic works

Professor Michael S. Hart was the originator of the Project Gutenberg™ concept of a library of electronic works that could be freely shared with anyone. For forty years, he produced and distributed Project Gutenberg™ eBooks with only a loose network of volunteer support.

Project Gutenberg™ eBooks are often created from several printed editions, all of which are confirmed as not protected by copyright in the U.S. unless a copyright notice is included. Thus, we do not necessarily keep eBooks in compliance with any particular paper edition.

Most people start at our website which has the main PG search facility: www.gutenberg.org.

This website includes information about Project Gutenberg™, including how to make donations to the Project Gutenberg Literary Archive Foundation, how to help produce our new eBooks, and how to subscribe to our email newsletter to hear about new eBooks.